

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cx.

ASIA: v. 1929.

15 nippua

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Aströmien raportti no 1.
Washington

11/I 1929.

Asiakirjavihko sisältää 7 kirjoitettua lehteä

Valtionarkistossa 18.8.1962

Ylänne-Lönnroth

Washington'in lähettilään 1929 vuoden raportti

N:o 1

Tammikuun 11 päivältä.

Amerika ja Neuvostoliitto.

1929		
4	230 fac	29
29/1-29		
RYHMÄ	Luokka	USA
5	29	

Hooverin todennäköiset toimenpiteet Neuvostoliittoon nähden.

Käydessäni tämän viikon alussa New Yorkissa, minulla oli pitkä keskustelu erään vanhan Suomen ystävän kanssa, joka Hooveria lähellä seisovana, hänen innokkaana kannattajanaan, johti vaalitaistelua yhdessätoista valtiossa, matkusti Hooverin seurassa marraskuun alussa Palo Altoon, ollen siellä Hooverin luona useita päiviä, ja kieltäytyi noudattamasta Hooverin kutsua lähteä hänen mukanaan Etelä-Amerikkaan vain sentähden että, hänen omat suuret liikeasiansa pakoittivat häntä olemaan vuoden vaihteessa New Yorkissa. Hän itse seuraa Venäjää koskevia kysymyksiä erittäin suurella tarkkuudella. Arvelin sentähden että hänellä voisi olla jotain tietoja Hooverin aikeista Venäjän suhteen. Kun hän lisäksi aina ennen on hyvin avomielisesti kertonut minulle tietämiään asioita, kysyin häneltä suoraan, tiesikö hän miten Hoover, presidentin toimeen astuttuaan tulisi suhtautumaan Venäjän kysymykseen.

Hän vastasi että Hoover ei ole hänelle asiasta puhunut, mutta että hän luulee voivansa jonkulaisella varmuudella päätellä siitä, mitä hän tietää Hooverin aikaisemmin noudattamista menettelytavoista ja suhtautumisista, sekä siitä mitä hän epäsuorasti muuten tietää, että Hooverin todennäköinen suhtautuminen asiaan on oleva seuraava:

Hän tulee lähettämään luottamustaan nauttivan yksityisen henkilön Venäjälle keskustelemaan nykyisten Venäjän johtajien kanssa saadakseen mahdollisimman välittömästi tiedon heidän näkökohdistaan. Tämä epävirallinen edustaja lisäksi järjestää suhteen johonkin luotettavaan, hyvässä asemassa olevaan henkilöön, joka tulee olemaan

n.s. avainmiehenä siltä varalta että epävirallisia keskusteluja tarvitaan edustajan poismatkustettua jatkaa. Nämä keskustelut silloin tapahtuisivat tämän avainmiehen kautta. Mutta epävirallinen edustaja jo todennäköisesti saisi tehtäväkseen ilmoittaa Neuvostovenäjän asianomaisille, ettei Yhdysvaltain tunnustus eikä virallisten suhteiden järjestäminen ensinkään tule kysymykseen, ennenkuin Venäjän puolelta on annettu sitoumus Amerikan yhteiskuntajärjestystä vastaan tähdätyn toiminnan lopettamiseksi sekä annettu tyydyttävä selvitys siitä että tätä lupaus tullaan tehokkaasti toteuttamaan. Lisäksi hän luultavasti tulee korostamaan Amerikan tunnustamisen antamiselle asetettua toista ehtoa, nimittäin että Neuvostovenäjän on suoraan ja vilpittömästi tunnustettava Venäjän ennen bolsheviikkivallankumousta tekemät kansainväliset velat, sekä osoitukseksi siitä nimitettävä komissioni niistä neuvottelemaan ulkomaiden kanssa.

Huomautin, että nämähän olivat juuri samat ehdot, jotka Yhdysvaltain taholta aikaisemminkin oli ilmoitettu tunnustuksen edellytyksiksi. Kertojani sanoi, että niin asianlaita olikin, ettei Hoover voisi tunnustaa Neuvostovaltaa ennenkuin se oli lopettamalla agitationinsa ja tunnustamalla velkansa osoittanut olevansa säädyllinen hallitus (a reputable government). Tuon tuostakin yhä edelleen saatiin selville solumuodostumia armeijan ja laivaston miehistön keskuudessa, joiden järjestäminen on voitu osoittaa olevan venäläisten johtama. Joskaan niitä ei ole niin paljon että se mitään käytännössä merkitsisi, asian periaatteellinen puoli kuitenkin on siksi tärkeä, ettei tätä toimintaa voida ignoreerata. Se erotus on odotettavissa Hooverin suhtautumisen ja aikaisemman amerikalaisen suhtautumisen välillä, että Hughes'in aikoinaan lähettämien kaltaisia venäläisiä loukkaavia sähkösanomia ei tulla lähettämään, vaan keskustelut, jos niitä jossain muodossa tullaan käymään, hoidetaan äänettömästi, korrektisti ja tehokkaasti.

Lausuin otaksunan, että Hooverilla ehkä jo on ollut mies Moskovassa, ja viittasin Puolan finanssineuvojan, Mr. Dewey'n, täälläkin paljoon puheeseen aihetta antaneeseen Moskovassa käyntiin.

Kertojani senjohdosta lausui seuraavaan tapaan: Hoover tuntee tietenkin Mr. Deweynänen valtiovaraindepartementissä apulaishallituksen valtiosihteerinä olonsa ajalta, mutta minä tiedän, ettei hän kuulu niihin miehiin, joita Hoover tällaisiin tehtäviin käyttäisi. Minä tunnen Mr. Deweyn hyvin, hän jatkoi. Olen juuri ollut mukana järjestämässä päivällisiä hänen kunniakseen kun hän muutaman päivän kuluttua saapuu maahan. Tiedän hänet lahjakkaaksi mieheksi, mutta tiedän myös että on huomattu hänen Puolassa hyvin lyhyen ajan kuluttua liiaksi identifioiden itsensä puolalaisten näkökohtain kanssa. Hoover käyttää päänsä kylmänä säilyttäviä miehiä. On luultavaa, hän lisäsi, että Dewey teki Moskovan matkansa m.m. siinä toivossa, että hän voisi tehdä Hooverille palveluksen tuomalla Venäjältä vereksiä tietoja, mutta hän ei ollut Hooverin sinne lähettämä.

Lisäksi sain kuulla, että neuvostovenäläisten ja heidän ystäviensä taholla innokkaasti puuhailtaan hyvien suhteiden järjestämiseksi maaliskuun 4 p:nä toimeen astuvan administrationin kanssa. Niinpä Amtorg'in johtaja oli koettanut saada erään Hooveria lähellä olevan pankkimiehen toimittamaan Hooverin käteen erään Litvinow'in pitämäksi väitetyn puheen, missä L. olisi mitä kiitollisimmassa ja imartelevimmassa äänensävyssä puhunut Hooverista ja hänen toiminnastaan Venäjän nälänhädän lieventämiseksi. Myöskin kuulin innokkaasti puuhailtavan siihen suuntaan, että kabinettiin saataisiin erään Venäjän tunnustamisen puolesta työskennelleen Raimond Robbins nimisen miehen rouva työministeriksi. Tarvitsee tuskin huomauttaa, että nämä puuhailut eivät tule johtamaan mihinkään tuloksiin.

Venäläisten liike-asia puuhista Yhdysvalloissa.

Sama kertoja, jonka puheita olen edellisessä selostanut, kertoi Amerikan liikemailman suhtautumisesta Neuvostovenäjään muutamia piirteitä. Hän sanoi venäläisten olleen erittäin aktiivisia viime kuukausina, koettaen järjestää suhteita lukuisain amerikalalaisten suurliikkeiden kanssa. Paitsi General Electricia ja International Harvester Companya he ovat lähestyneet useita automobiili firmoja sekä eri aloilla toimivia muita liikkeitä, yksimpä neuvotelleet erään maanalaisia rautateitä New Yorkissa rakentavan urakoitsijan kanssa sellaisten rakentamisesta Moskovassa. Hän sanoi neuvostovenäläisten tähän saakka mitä täsmällisimmin hoitaneen kaikki tavaraostoista aiheutuneet maksunsa, ja huomautti, että heidän sitoumuksensa suorittaa Harriman'ille korvaus mangaanikaivokseen sijoitetuista pääomista oli tehty suuresti sivuuttamalla ja ylittämällä heille kontrahdissa stipuloituja velvollisuuksia. - Tässä siis oli tapaus, jossa Harriman asiaa puhuttiin, ei kuten tavallisesti kuulee puhuttavan varoittavana esimerkkinä, vaan esimerkkinä siitä että neuvostovenäläiset voivat mennä pitkällekin vain tarkoituksella herättää luottamusta ja "good will'iä".

Kertojani sanoi epäilevänsä puheiden kadosta ja viljan puutteesta Ukrainassa ja muilla Venäjän viljaa tuottavilla seuduilla olevan liioiteltuja. Tämän epäilyksensä hän sanoi perustuvan siihen tosiasiaan että viljan hinta Chicagossa on viime aikoina selvästi laskenut. Jos olisi tiedossa jollakin maailmankulmalla oleva tuntuva vaakumi se näkyisi täkäläistenkin hintain muodostumisessa.

City Bankissa keskustellessani sain myöskin kuulla siitä erittäin vilkkaasta aktiivisuudesta, jota neuvostovenäläiset ovat viime aikoina osoittaneet. Samana päivänä (t.k:n 9:nä) New Yorkiin piti saapua eräs Venäjän valtiopankin johtohenki-

löistä, Scheinman ja eräs taloudellisen neuvoston jäsen Meschlank. Heidän piti neuvotella maanalaisten rautateiden urakoitsijan Samuel R. Rosoff'in kanssa Moskovassa suoritettavista rautatie ja vesijohtorakennuksista, joiden kustannukset kohoaisivat 175,000,000 dollariin. Mikäli tiedettiin Scheinman olisi menettänyt entisen asemansa ja olisi ilman sanottavaa vaikutusvaltaa Moskovassa. Toisen miehen vaikutusvallan ei myöskään oletettu olevan suuren. Kysymyksessä olevan urakoitsijan finanssiasemaa ei tunnettu, mutta edellytettiin, ettei hän itse voisi mitään suurempaa yritystä finanssioida vaan rahat oli saatava muualta. Tuntui kuin pankissa olisi pidetty koko neuvotteluja bluffina.

Harvester Co:n liikeasioista Venäjän kanssa kuulin, että se nyt myöntää Venäjälle 18 kuukaudeksi luottoa kaikille ostoksille. Tämä selitettiin siten, että yhtiö, monet vuodet neuvostolaisille maatalouskoneita myytyä, ensin käteisellä, myöhemmin asteettain yhä pitempiaikaisella luotolla, ja koko ajan muodostettua voitoistaan jonkulaisen luottonsa vakuutusrahaston, on nyt siinä asemassa, että se noiden voittovarojen perustalla voi, pahimmassakaan tapauksessa suoranaista vakuutusrahastoaan ylittävää tappiota saamatta, myöntää luottoa 18 kuukaudeksi. Mainittu yhtiö ei ole General Electric'in tavoin halunnut sopia vanhojen saamistensa perimisestä siten että ne lisättäisiin tavarain hintaan. Yhtiö haluaa säilyttää Venäjän talonpoikain suosion tulevienkin aikain varalta pitämällä hintojaan kohtuullisina. General Electric'in tuotteet taasen eivät mene talonpoikaiskuluttajille, joten niiden hinta jää yhtiön ja valtion väliseksi asiaksi. Sitäpaitsi tällä yhtiöllä on ankarina kilpailijoina A.E.G. ja A.S.E ja kun tästä kilpailusta huolimatta on säilytettävä, vastaisen varalta, asema Venäjällä, oli harkittu tuo viime vuoden raportissani N:o 10 mainittu sopimus asianmukaiseksi.

Venäläiset ovat pitemmän aikaa neuvotelleet ainakin neljän eri automobiilifirman kanssa, m.m. Fordin ja General Motors'in.

Viimemainittujen kanssa keskustelut ovat liikkuneet Venäjälle perustettavan tehtaan, ainakin kokoonpanotehtaan ympärillä. Siitä mitä tähän saakka on kuulunut voi päätellä, että General Motors tulee sijoittamaan pääomia rakentaakseen nykyisen Venäjän alueelle tehtaan. Fordiin nähden kukaan ei voi tehdä varmoja johtopäätöksiä, sillä Fordilla on aina oma päänsä ja päätöksensä ja samat syyt, jotka pidättävät G.M.C:ia asiaan ryhtymästä voivat Fordista näyttää hyviltä asiaan ryhtymistä puoltavilta syiltä. Rikas kun on ja ilman vastuuta osakkeenomistajajoukoille, hän voi ottaa kannettavikseen riskejä, joita muut eivät voi ottaa.

Pankissa huomautettiin että niiden liikkeiden lukumäärä, jotka haluavat koettaa onneaan myymällä tavaroitaan Venäjälle näyttää lisääntyvän. Heitä rohkaisevana seikkana on tuo venäläisten tähänastinen täsmällisyys maksettaviksi langenneiden suoritusten suorittamisessa.

L. Strom.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Aströmön raportti no 2.

Washington

25/2-29

Asiakirjavihko sisältää 12 kirjoitettua lентеä
Valtionarkistossa 18.8.1962

Juhani Vuorenpää

Légation de Finlande

Washington, D.C.

N:o 144

Tammikuun 25 p. 1929

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N:o 5/230 p. D. 10 29		
7/2-29	N:o	L.M.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	CE	

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohellisena minulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini N:o 2, joka koskee

Kellogg-sopimuksen käsittelyä senaatin istunnossa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. Aho

Herra Hjalmar J. Procopé
Suomen Ulkoasiainministeri
y.m. y.m. y.m.
Helsinki

ULKOASIA MINISTEERIÖ		
5/280/ae D. 1919		
72-29	2	LML
RYHMÄ	OLASTO	ASIA
5	CS	

Washingtonissa olevan lähettilään

1929 vuoden raportti

N:o 2

tammikuun 25 päivältä.

Kellogg-sopimuksen käsittely senaatin istunnossa.

Viime vuoden raportissani N:o 13 esitin lyhyen katsauksen tilanteeseen asian käsittelyn päätyttyä ulkoasiain valiokunnassa. Samalla myös tiedoitin senaattori Moseksen varauksesta.

Silloin käsittelyn alaisena ollut kysymys "tien oikeudesta" ratkaistiin aluksi siten, että niin Kellogg-sopimukselle kuin laivaston täydentämiskysymykselle annettiin "tien oikeus" muiden kysymysten edellä. Vasta joululoman jälkeen kokouksissa laivasto-ohjelman edustajat myönsivät Kellogg-sopimukselle ensi sijan.

Tässäkin on syytä muistuttaa, käsittelyyn näkymättömästi vaikuttavasta tekijästä, nimittäin eri nimisten, eri paikkakunnilla tai kautta maan toimintaa harjoittavien rauhan harrastajain järjestöjen erinomaisen voimakkaasta agitatioonista asian hyväksi. On sanottu ettei sellaista laajalle juurtuvaa "lobby"ä" tässä maassa ennen ole pantu liikkeelle minkään muun kysymyksen kuin kieltolain yhteydessä. Osaksi samat järjestöt, jotka ovat toimineet Kellogg-sopimuksen puolesta, toimivat laivastosuunnitelmaa vastaan. Voi sentähden olettaa laivasto-ohjelman kannattajain luovuttaneen ensi sijan Kellogg-sopimukselle, taktillisista syistä heikentääkseen heidän lempilapseensa kohdistuvaa arvostelua, sallimalla rauhan harrastelijoille ensiksi ilo saada Kellogg-sopimus saatetuksi ratkaisuun. Hehän muutoinkin tietävät olevansa toisessa asemassa. Tarvitaanhan laivastokysymyksen ratkaisuun vain yksinkertainen enemmistö, kun sopimuksen

ratifiointiin tarvitaan 2/3 äänten enemmistö.

Käsittely senaatissa kesti tammikuun 15 p:ään, jolloin sopimus hyväksyttiin varauksitta, 85 äänellä 1 vastaan. Senaattori Moses vähän ennen äänestykseen ryhtymistä peruutti varausehdotuksensa, tultuaan vakuutetuksi siitä, että sopimus joka tapauksessa tulkittaisiin hänen varauksensa hengessä.

T.k:n 17 p:nä presidentti Coolidge tavallista juhlallisemmin menoin allekirjoitti ratifioinnin.

Koska varauksetta annetusta päätöksestä huolimatta Amerikan ratifioinnin takana on niin sanoakseni näkymättömiä varauksia, Yhdysvaltain kannan oikeaa käsittämistä varten on tarpeellista tutustua asian käsittelyn vaiheisiin. Seuraava on selostus niistä:

Keskusteluun Kelloggin sopimuksen ratifioimisesta ryhdyttiin senaatissa tammikuun 3 päivänä, jolloin ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, senaattori Borah, alkoi suuren puheensa ratifioimisen puolesta. Lukuisien kysymysten ja keskeytysten johdosta tämä puhe jatkui vielä osan seuraavaa päivää. Suoraan viittaamatta senaattori Moseksen tekemiin varausehdotuksiin puhuja heti alussa otti todistaakseen, että sopimus joka tapauksessa on tulkittava näiden varausten hengessä, ja että sen sanamuoto jo tekee tällaiset varaukset tarpeettomiksi. Nimenomaan on itsestään selvää, että sopimus ei kiellä mitään valtiota ryhtymästä puolustusotaan ja tarvittaessa asevoimin puolustamasta ei ainoastaan alueellista koskemattomuuttaan vaan myös muita välttämättömiä ehtojaan. Samoin ei sopimukseen sisälly minkäänlaista velvollisuutta ryhtyä pakko- tai rankaisutoimenpiteisiin sellaista valtiota vastaan, joka mahdollisesti loukkaa sopimuksen määräyksiä. Mitä sitten tulee Monroen oppiin, jonka loukkaamattomuutta tehostettiin senaattori Moseksen varauksissa, puhuja huomautti, vastaukseksi senaattori Robinsonin kysymykseen, että Monroen oppi merkitsee juuri samaa kuin itsepuolustus-oikeuden tunnustaminen:

"Olen sitä mieltä, että jos Monroen oppi erotetaan itsepuolustusperiaatteesta, se häviää olemattomiin. Monroen oppi ei ole milloinkaan perustunut muuta kuin yhdelle periaatteelle. Me emme voi ylläpitää sitä minkään muun periaatteen nojassa. Tämä periaate on oikeus itsepuolustukseen."

Muutamilla muillakin keskustelun kuluessa tehdyillä kysymyksillä on mielenkiintoa osoituksena siitä, miten kirjaimellisesti Kelloggin sopimus Yhdysvalloissa käsitetään, t.s. että se ei todellakaan sido mihinkään muuhun kuin olemaan alottamatta hyökkäyssotaa. Senaattori Shipstead esitti seuraavan kysymyksen: olettakaamme että joku Kansainliiton jäsen tekee itsensä syyppäiksi liiton peruskirjan loukkaukseen ja julistetaan taloudellisen saarron alaiseksi; onko Yhdysvaltain jatkuva kaupankäynti tämän maan kanssa vastoin puheenaolevan sopimuksen määräyksiä? Vastaus: Ei suinkaan; puolueettomina ja liittoon kuulumattomina meillä on oikeus käydä kauppaa kenen kanssa haluamme, eikä Kelloggin sopimusta voida ensinkään soveltaa tällaisiin tapauksiin. Jos siitä syntyisi kansainvälisiä selkkauksia, olisi velvollisuutemme kyläkin ratkaista ne rauhallisoin keinoin.

Puolustussota toiselta puolen on sangen venyvä ja vapaasti tulkittava käsite, kuten selviää seuraavista kysymyksistä:

Senaattori Johnson: Olisivatko Yhdysvallat, jos tämä sopimus olisi silloin ollut voimassa, voineet ryhtyä espanjalais-amerikalaiseen sotaan? Senaattori Borah: Käsitteäkseni olisivat, niillä syillä joilla ne väitimme siihen ryhtyvämme. Laivojemme kimppuun oli hyökätty, kansalaisiamme oli murhattu, ja meillä oli täysi oikeus puolustautua näitä hyökkäyksiä vastaan.

Senaattori Reed: Eikö senaattori muista että kun "Maine"-laiva räjäytettiin niin Espanjan hallitus heti ilmoitti paheksuvansa tätä tekoa ja koetti välttää sotaa kaikin ajateltavissa olevin

keinoin? Jos tämä sopimus olisi ollut voimassa, emme varmaan olisi voineet olla suostumatta Espanjan hallituksen sovinnollista ratkaisua tarkoittaviin esityksiin.

Senaattori Borah: Mielestäni tämä sopimus ei olisi asetanut meille muunlaisia velvoituksia kuin ne, joiden alaisia me jo muutenkin olimme. Joko me toimimme hyvässä uskossa tai vilpillisessä mielessä niiden syiden suhteen, joiden nojalla me ryhdyimme espanjalais-amerikalaiseen sotaan. Tämänkin sopimuksen voimassa ollessa me voisimme keksiä vääriä ja vilpillisiä syitä. Tuolloin meidän velvollisuutemme oli sopia Espanjan kanssa rauhallisissa keinoin niiden periaatteiden mukaisesti, joita me olimme julistaneet sadan vuoden aikana, mikäli me uskoimme Espanjan toimivan hyvässä uskossa ja meidän voivan puolustaa etujamme rauhallisissa keinoin.

Mutta kun teko oli tehty, kun omaisuuttamme oli hävitetty ja Yhdysvaltain kansalaisia otettu hengiltä, oli Yhdysvaltain hallituksen asia määrätä millä tavoin meidän oli oikeuksiamme puolustettava; ja kun tämä sopimus on ratifioitu, on silloinkin Yhdysvaltain hallituksen asia kaikissa olosuhteissa määrätä, mikä on oikea tapa puolustaa oikeuksiamme. - - - -

Senaattori Barkleyn kysymykseen, vaikuttaisiko sopimuksen ratifiointi millään tavoin Monroen opin tulkintaan, senaattori Borah vastasi:

"Ei; mielestäni tämä sopimus ei millään tavoin estäisi oikeuttamme ylläpitää Monroen oppia."

Senaattori Barkley: Ja senaattorin mielestä tämä oikeus riippuu siitä, miten me itse tulkitsemme Monroen oppia?

Senaattori Borah: Aivan niin. Monroen oppi on meidän oppimme. Me itse julistimme sen. Se on oppi itsepuolustuksesta. Meillä yksin on oikeus tulkita sitä. Kuten Mr. Wilson sanoi, me tulkitsemme sitä emmekä koskaan tule sallimaan kenenkään muun tul-

kita sitä meidän kanssamme. Jos siis joku Europan hallitus ryhtyisi vastustamaan sitä mitä me Monroen opilla ymmärrämme ja kieltäytyisi rauhallisin keinoin ratkaisemasta tästä johtuvaa erimielisyyttä, olisi meillä yksin oikeus ratkaista mitä Monroen oppi on, ja miten meidän sitä on puolustettava.

Senaattori Barkley: Siis jos joku Europan kansa ja joku etelä-Amerikan kansa sovinnossa ratkaisisivat jonkun välillään vallitsevan erimielisyyden, mutta tähän sovinnolliseen ratkaisuun meidän mielestämme sisältyisi kysymys Monroen opin tulkinnasta ja soveltamisesta, olisi meillä oikeus sekaantua tähän ratkaisuun, ja, mikäli välttämätöntä, ryhtyä senvuoksi sotaankin?

Senaattori Borah: Niin olisi. Nimittäin siinä tapauksessa, että tämä hallitus kieltäytyisi ratkaisemasta asiaa kanssamme sovinnossa. Senaattori Barkley: Että molemmat hallitukset kieltäytyisivät ratkaisemasta asiaa kanssamme sovinnossa?

Senaattori Borah: Niin. - - -

Oppositio ei suinkaan jättänyt huomauttamatta, ettei mikään hallitus koskaan myönnä käyvänsä muuta kuin puolustussotaa, joten sopimuksella ei tältä kannalta katsoen tulisi olemaan suurtakaan käytännöllistä merkitystä. Suomennettakoon tähän seuraava sananvaihto:

Senaattori Shipstead: On sanottu että jokaisella kansalla on oikeus määrätä mikä on itsepuolustusta. Eikö ole totta että jokainen hallitus, joka otti osaa maailmansotaan, väitti tekevänsä sen itsepuolustuksen oikeudella?

Senaattori Borah: On kyllä.

Senaattori Shipstead: Itsepuolustuksen oikeudella. Millä tavoin tulkittuna tämä sopimus olisi voinut estää maailmansodan puhkeamisen?

Senaattori Borah: En ole varma että tämä sopimus olisi voinut estää maailmansodan puhkeamisen. Kuulin kerran lordi Grey'n,

joka sodan syttyessä oli Englannin ulkoministerinä, lausuvan käsityksensä, että maailmansota olisi voitu estää jos hän olisi voinut jollakin yleistä mielipidettä edustavalla tavalla ^lkutsua eri maiden hallitukset yhteiseen konferenssiin. Älkää luulko minun puoltavan tätä sopimusta siinä uskossa, että se merkitsee tuhatvuotisen valtakunnan alkua. Minä kyllä ymmärrän että voi syntyä olosuhteita, joissa tämä sopimus, samoinkuin Belgian puolueettomuussopimus ja muutkin sopimukset, tehdään tyhjäksi. Minä ymmärrän sen täydellisesti. Mutta jos tämän sopimuksen voimassa ollessa syntyy sellaisia tavallisia erimielisyyksiä, jotka lopulta saattavat johtaa sotaan, voivat sopimuksen allekirjoittajavaltiot kokoontua yhteiseen kokoukseen erimielisyyksien selvittämiseksi.

Nykyaikana ei hyökkäys- ja puolustussotaa ole olemassakaan siinä merkityksessä, joka näille sanoille entisaikaan annettiin. Sotien syttymiseen vaikuttavat moninaiset seikat - erimielisyydet, joita ei ratkaista, synnyttävät epäluuloa ja lopuksi vihaa, johtaan sotaan. Tämä sopimus on laadittu siinä tarkoituksessa, että olisi olemassa joku asiakirja, jossa kiinnitetään ihmiskunnan huomio siihen tosiseikkaan, että kansat ovat juhlallisesti sitoutuneet sovinnossa ratkaisemaan erimielisyytensä. Tämän sopimuksen tarkoituksena on saattaa kansat yhteyteen toistensa kanssa. Se ei anna takeita sotaa vastaan. Sellaisia ei käsittäkseni voida antaa. Mutta tämä sopimus on tärkeä, oleellinen askel kansojen keskinäisten suhteitten parantamisessa, milloin erimielisyyksiä syntyy. Se on sen tarkoitus, ja siinä suhteessa sillä on mielestäni suuria ansioita. -

Seuraavan suuremman puheen piti demokraattien johtomies ulkoasiainvaliokunnassa, senaattori Swanson, tullen siihen päätökseen, että sopimus ei ole muuta kuin "kaunis ele", jonka rafiomisesta kuitenkaan ei olisi mitään haittaakaan. Puhuja kävi kohta kohdalta läpi eri maiden hallitusten vastausnootit Kelloggin

ehdotukseen, todeten että nämä hallitukset, ilmoittaessaan hyväksyvänsä sopimuksen, samalla varaavat itselleen sangen laajan toimintavapauden itsepuolustuksen nimessä ja omia intressejään suojellakseen. Englanti esim. ilmoitti aivan selvästi, että kaikilla maailman kulmilla on erinäisiä alueita, joissa sillä on etuja valvottavana ja joissa se ei salli kenenkään väliintuloa. Näitä vastausnootteja puhujan mielestä ei käy eroittaminen sopimuksesta, vaan on ne otettava huomioon sitä tulkittaessa. Täten Kellogg-sopimus ei tulisi millään tavoin koskemaan Locarnon sopimuksen määräyksiä eikä estämään niiden ylläpitämisestä mahdollisesti johtuvia selkkauksia. Samoin olisivat sopimuksen ulkopuolella ne sodat, joita käytäisiin Kansainliiton toimesta tai suostumuksella, peruskirjan 11 artikla kun määrää, että jokaista liiton jäsentä koskeva sota tai sodanuhka on liiton yhteinen asia, ja liitolla oikeus ryhtyä sen johdosta tarpeellisiksi katsomiinsa toimenpiteisiin.

Senaattori Swanson lopetti puheensa seuraavin sanoin:

"Sopimus ei sisällä mitään takeita sen voimaansaattamiseksi. Allekirjoittajat eivät omaksu mitään moraalisia tai laillisia velvoituksia ryhtyä rankaisutoimenpiteisiin mitään kansaa vastaan, joka loukkaa tätä sopimusta. Ei ole mitään mahdollisuutta tulkita sopimusta, jossa luvataan olla sotaan ryhtymättä, sopimukseksi, jossa sitoudutaan sotaan ryhtymään. Jos sopimus epäsuorasti tällä tavoin tulkittaisiin, olisi se vastoin sopimuksessa annettua positiivista lupaus. Tämä lupaus rajoittuu sitäpaitsi kuhunkin allekirjoittajaan yksityisesti, antamatta mitään sitoumuksia muiden kansojen suhteen. - - - Sopimus ei määrää perustettavaksi mitään tuomioistuinta eikä muuta kansainvälisten riitojen ratkaisun välikappaletta. Nämä asiat on järjestettävä sopimuksen piirin ulkopuolella. Tämä kohtalokas puute sisältyi jo sopimuksen alkuperäiseen ehdotukseen. Kansainväliset riitaisuudet,

jotka kestävät kauan, ovat kuin haavoja, jotka merkiessään pahenevat. Niiden rafkaisemiseksi tarvitaan välttämättä tehokkaita kansainvälisiä tuomioistuimia, jotka herättävät kunnioitusta ja luottamusta. Tällaiset tuomioistuimet tämä sopimus jättää tykkänään huomioonottamatta. Kypsen harkinnan jälkeen minä olen tullut siihen päätökseen, että tämä sopimus on ystävällinen ele rauhaa kohti, mutta rauhansopimuksena se on oleva tehoton ja osoittautuva pettymykseksi. Mikään kansa ei voi luottamuksella toivoa siltä turvaa. Tämä on presidentti Coolidgen käsitys, koska hän aselopopäivänä pitämässään puheessa, jossa hän mainitsee tämän multilateraalisen sopimuksen, painokkaasti suosittelee riittävän laivaston rakentamista kansalliseksi puolustukseemme ja kaupпамme sekä suurten ulkomaisten intressiemme suojelemiseksi. Hän ei ole pitänyt tätä sopimusta riittävänä rauhantakeena, eikä se ole saanut häntä tinkimään vähääkään laivaston enentämisvaatimuksistaan. Nämä hänen vaatimuksensa, sopimuksen uhallakin, ovat viisaita ja kaukonäköisiä. Hän aavistaa ne vaarat ja vaikeudet, jotka meitä tulevat kohtaamaan jos sotalaivastomme on riittämättömästi varustettu. Hän päättelee viisaasti, että sotalaivat tarjoovat oikeuksillemme paremman turvan kuin tämä rauharakastava ele, vaikkakin kaikki kansat tähän eleeseen yhtyvät. Mutta vaikka tämä sopimus onkin pelkkä ele, on se rauhan eikä vihollisuuden ele; se on hyvätahdon ja sovinnollisuuden ele, ei ärtymyksen ja uhman. Se on voimaton estämään sotia, mutta se ei myöskään laillista niitä. Se sallii sodan, mutta ei hyväksy sitä. Se on ylevä ele tai julistus maailmanrauhan hyväksi, ja sellaisena minä sitä kannatan. - - - Senaatti ei olisi oikeutettu hylkäämään tätä sopimusta, jonka meidän oma hallituksemme on aikaansaanut. Meitä väärinymmärrettäisiin muualla maailmassa, ja väärin selitettäisiin että me haudomme imperialistisia aikeita ja sotaisia suunnitelmia. Meidän on mielihyvin sallittava hallituksemme ^{tämä} tehdä ylevä ele rauhan ja ystävyiden puolesta."

Heti ylläselostetun puheen jälkeen esiintyi toinen ulkoasiainvaliokunnan jäsen, senaattori McLean, joka pitkäkköissä lausunnossaan vastusti sopimuksen ratifioimista, pitäen sitä turhana ja merkityksettömänä. Tällaisia "paperisopimuksia" rauhan säilyttämiseksi on jo useitakin olemassa, eikä uusi sopimus ole missään suhteessa niitä etevämpi. Versaillesin rauhan aiheuttama asiantila muodostaa pysyväisen sodanuhkan, jota ei millään abstraktisilla sopimuksilla paranneta. Ratifioimista vastusti myöskin senaattori Blaine, joka lopullisessa äänestyksessä oli ainoa, joka äänesti sitä vastaan, (McLean ei ollut äänestyksessä saapuvilla) mutta muuten kaikki sellaisetkin, kuten senaattorit Bruce ja James Reed, jotka arvostelivat sopimuksen peräti vähämerkitykselliseksi, kuitenkin puolsivat sen ratifioimista - samantapaisilla perusteilla kuin senaattori Swanson, joten heidän puheitaan on turha pitemältä selostaa. Tästä tosiasiallisesta yksimielisyydestä huolimatta keskustelu jatkui erinomaisen laajasanaisena tammikuun 15 päivään saakka, jolloin ratifiointi, kuten alussa sanottiin, hyväksyttiin 85 äänellä 1 vastaan. 9 senaattoria ei ollut saapuvilla.

Viimeisessä käsittelyssä senaattori Borah vielä piti lyhyen puheen, jossa hän tehosti sitä, että, sanottakoon sopimusta vastaan mitä hyvänsä, niin tosiasiaksi jää, että kansakunnat nyt ovat antaneet sanansa ja kunniansa pantiksi siitä, että he pyrkivät välttämään sotaa ja sovinnossa ratkaisemaan erimielisyytensä. Mikään sopimus maailmassa ei loppujen lopuksi perustu muuhun kuin asianosaisten hyvään tahtoon ja sanansapitäväisyyteen, joten tämä sopimus ei siltä kannalta katsoen ole heikompi kuin muutkaan sopimukset. Määrätköön joku sopimus mitä tahansa - aina voidaan olettaa, että sen allekirjoittajat ratkaisevan hetken tullen pitävät itselleen edullisempänä olla näitä määräyksiä noudattamatta. Mitä silloin on tehtävä? Mikä sopimus tarjoaa muita

takeita kuin tämä - niiden kansojen kunnian ja hyvän tahdon, jotka ovat sopimuksen allekirjoittaneet?

"Väitetään, että on helpompi kiihottaa ihmisten sotaisia intohimoja ja ohjata heidän riidanhaluaan, kuin herättää heidän haluaan rauhaan ja sovintoon. Minä ei myönnä tämän väitteen pitävän paikkaansa. Minä väitän, että kiihkein, yleisin ja syvin intohimo, joka tällä hetkellä piilee ihmisten rinnossa, on halu rauhaan, ja jos tätä intohimoa ohjataan samalla tavoin kuin ennen on ohjattu ihmisten sotaisia intohimoja, tämä rauhan halu tulee määräväksi tekijäksi kansainvälisissä suhteissa; ja tämän sopimuksen ylevänä tarkoituksena on juuri rauhan halun ja muiden siveellisten vaikutteiden järjestäminen vaikeuksien selvittämiseksi rauhallista tietä. Sen ylevänä tehtävänä on panna käyntiin kaikkien rauhaa tarkoittavien suunnitelmien koneisto - ihmiskunnan ikuisten toiveitten täyttymiseksi."

Senjälkeen senaattori Borah vielä esitti ulkoasiain valiokunnan mietinnön kokonaisuudessaan (Congressional Record, January 15, sivu 1783). Mietinnössä todetaan, että sopimukseen osallistuneet kansat sitoutuvat kansainvälisten riitaisuuksien sattuessa olemaan ryhtymättä muuhun sotaan kuin puolustussotaan bona fide; mutta sopimus ei millään tavoin rajoita kansojen oikeutta itsepuolustukseen, ja kullakin kansalla on oikeus itse päättää mikä on itsepuolustusta ja miten laajalle se on ulotettava. Yhdysvallat puolestaan pitävät Monroen oppia turvallisuutensa ja itsepuolustus-oikeutensa oleellisena osana, mistä johtuu, että sopimus ei missään kohdassa loukkaa Monroen oppia sellaisena kuin Yhdysvallat sitä tulkitsevat (mietinnössä seuraa viittaus presidentti Monroen, presidentti Clevelandin, Elihu Rootin ja prof. Woolsey'n lausuntoihin). Edelleen todetaan, ettei sopimus suorasti eikä epäsuorasti sisällä mitään sitoumuksia sen ylläpitämiseksi, vaan että jos joku siihen osallistunut kansa loukkaa sen määräyksiä, ei muilla asian-

osaisilla ole minkäänlaisia velvollisuuksia ryhtyä pakko- tai rankaisutoimenpiteisiin. Tällaisen loukkauksen ainoana seurauksena on, että muut valtiot vapautuvat sitoumuksistaan ja velvollisuuksistaan loukkauksen tehnyttä valtiota kohtaan. Puheenaoleva sopimus ei myöskään millään tavoin muuta Yhdysvaltain suhdetta mihinkään jo voimassa oleviin sopimuksiin muiden kansojen välillä.

Tällaisen selityksen jälkeen ~~kun~~ senaatin hyväksyminen siis annettiin.

J. Astrom

282

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Aströmön raportti no 3.

Washington

15/2 1929.

Asiakirjavihko sisältää 7 kirjoitettua lehteä
Valtionarkistossa 18.8.1962.

Juhani Castrén

Légation de Finlande

Washington, D.C.

N:o 258

Helmikuun 15 p. 1929

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
7/231 Pal. D. 19 29		
1/3-29	3	LL
RYHMÄ	LUOKA	ALUE
5	08.	

Herra Ulkoministeri:

Ohellisena minulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini N:o 3,

Tariffikysymysten käsittelystä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman kunnioi-
tukseni vakuutus.

L. Åström

Herra Hj. J. Procopé

Suomen Ulkoasiainministeri

y.m., y.m., y.m.

Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään

1929 vuoden raportti

N:o 3

helmikuun 15 päivältä.

7/28/29		
1/3-29	3	157
RYHMÄ	U. M. S.	ALIA
5	C8	

Tariffikysymyksen käsittelystä.

Viime päivinä tariffin korotus-pyrkimyksiä vastaan on ollut huomattavissa voimakasta reaktionia. Luottaen presidentivaalin aikana esitettyihin paljoihin puheisiin tariffin korottamisen puolesta, eri tuotantohaarain edustajat menivät aivan järjettömyyksiin vaatimuksissaan. Heidän voitonvarma esiintymisensä oli omiansa synnyttämään hermostumista kaikilla tahoilla, joilla asiaa seurattiin. Nyt tilanne alkaa vähän selvitä. Ensimmäinen tyyntyttävä lausunto tuli niin arvovaltaiselta taholta kuin senaatin finanssikomitean puheenjohtajalta, senaattori Smoot'ilta. Käytyään Floridassa neuvottelemassa Mr. Hooverin kanssa, hän antoi ymmärtää, ettei olisi suotavaa nyt ryhtyä yleiseen tariffirevisioonin, vaan että korotukset on tehtävä valikoiden ja vain oikaisuinä ("Selevtive and correctivē") jättämällä useimmat erät sellaisiksi, jollaisia ne nykyään ovat.

Nykyään puhutaan hätätilalainsäädännöstä maatalouden ja muutamien suojelusta tarvitsevien (lähinnä erin. tekstiiliteollisuushaarain) suojelemiseksi. Se koetettaisiin ajaa läpi sellaisella kiireellä, että se saataisiin käsitellyksi loppuun huhtikuulla kokoontuvan ylimääräisen kongressin istuessa, siis ainakin heinäkuuhun mennessä. Tällaisten suunnitelmain toteutumismahdollisuudet kuitenkin näyttävät varsin pieniltä kun ottaa huomioon kongressissa huomattavat eri virtaukset ja kun tietää paljonko aikaa tällaisiin lainsäädäntötoimenpiteisiin yleensä

sä kuluu.

Tariffikysymyksen käsittely varmasti tulee valaisemaan Amerikan tuotantotoiminnan rajoituksia ja erikoisuuksia verrattuna Europan tuotantoon. Siitä voi olla seurauksena modifiointi kannanotossa suojelustulleihin nähden. Niinpä on käymässä selville, että Amerika joukkotuotantomenettelytavoillaan ei pysty missään tapauksessa kilpailemaan Europan kanssa ylellisyystavarain alalla. Huolestuttavana ilmiönä pidetään myöskin sitä, että varsin useat teollisuudenhaarat selittävät, että heidän on keskitettävä toimintansa kotimaan markkinain varustamiseen riittävän tullisuojaus suojassa, sillä Europassa he eivät pysty kilpailemaan muulla tavalla kuin rakentamalla tehtaita sinne, eikä tänne.

Amerikan korkeat työ kustannukset tulevat esille jokaisen korotusvaatimuksen yhteydessä, tullisuoja tarvietaan palkkatason ylläpitämiseksi. Viitataan myös siirtolaisrajoituksiin yhtenä syynä korkeamman suojelun tarpeellisuuteen.

Suomen vientitavaroista seuraavia jo on käsitelty kongressin finanssikomitean (Ways and Means Committee) kuulusteluissa: faneeri, voi, juusto ja kartonki.

Kuulusteluissa tammikuun 17 päivänä esitettiin amerikkalaisten faneerituottajien taholta vaatimus ulkomaisen faneerin tullen korottamisesta nykyisen, 33 1/3 prosentin tariffin yli. Kirjallisen lausunnon esitti New Albany Veneering Co:n edustaja E.V. Knight. Vaatimus tehtiin kotimaisen tuotannon suojaamiseksi, viittaamalla m.m. kilpailuun Suomen taholta. Faneerille ja faneerivalmistelle, joiden pinta on koivua, vaahteraa, leppää, lehmusta tai amerikkalaisen lehmusta, ehdotettiin 5 sentin tullia naulalta, plus 25 % arvosta Amerikan arvon mukaan. Jollain muulla puulajilla päällystetylle faneerille 7 1/2 senttiä naulalta, plus 25 % kuten yllä, sillä poikkeuksella että enemmän kuin 7

kerrosta sisältävälle faneerille asetettaisiin 10 resp. 15 senttiä naulalta plus 25 %. Lausuntoa seuranneessa keskustelussa huomautettiin, valiokunnan taholta, ettei ulkomaisen kilpailun tällä alalla pitäisi olla kovinkaan vaarallinen, päättäen tariffikomissionin antamista tiedoista, näiden mukaan nim. faneerin tuonti v. 1927 nousi 34,399 dollariin, ja vienti 778,908 dollariin; faneerin tuotanto Yhdysvalloissa v. 1926 nousi 46,981,916 dollariin. Vienti siis oli yli 20 kertaa tuontia suurempi. Tähän Mr. Knight vastasi, että tuonti tosiasiallisesti kyllä oli yllämainittua määrää suurempi, ja että tariffikomissioni oli vientimäärää arvioidessaan ottanut lukuun myöskin kaiken länsirannikolla valmistetun kuusifaneerin, joka ei ole ulkomailta tuotuun faneriin verrattavaa eikä markkinoilla kilpaile sen kanssa. Valiokunta ei kuitenkaan näytä tulleen vakuutetuksi hänen todistelujensa paikkansapitäväisyydestä. Seuraavana päivänä new yorkilaisen European Wood Products Co:n edustaja, hra Albert Adarbanel, joka toimii m.m. suomalaisen faneerin asiamiehenä, esitti vastauksen Mr. Knightin lausunnon johdosta. Tässä vastauksessa todistettiin, että 33 1/2 prosentin tullia on pidettävä erittäin korkeana, ja että se täydellisesti suojaa Amerikan teollisuuden; Saksa esim. ei voi tämän korkean tullin takia ensinkään kilpailla Amerikan markkinoilla. Suomen tuotannosta myydään 85 % Englantiin. V. 1928 suomalaista faneeria tuotiin Amerikkaan n. 50,000 dollarin arvosta, mutta enimmäkseen sellaista lajia, jota Amerikassa ei lainkaan valmisteta.

Yleinen vaikutus komitean jäsenten suhtautumisesta korotusehdotukseen oli, etteivät siihen suosiollisesti suhtuneet. Asian ensimmäinen vaihe siis viittaa siihen, ettei korotusta faneeritulleihin ole odotettavissa.

Sitävastoin mikään ei voine estää tullikorotuksen läpikäymistä meijerituotteille, ne kun ovat maataloustuotteita, joille

tullisuojelun koroitusta on luvattu.

Maataloustuotteita koskevat kuulustelut olivat tammik. 24-28 päivinä. (Välillisesti meitä voi kiinnostaa eräs ehdotus, joka esitettiin Alaskan poronhoitajain puolelta metsäkauriin lihan tullin koroitukseksi. Amerikan hallituksen tuotettua 1892 - 1902 Siperiasta 1280 poroa Alaskaan opettaakseen sikäläisille eskimoille poronhoitoa ja hankkiakseen heille toimeentulon. Alaskan porokanta on lisääntynyt niin, että se nykyään käsittää n. 8 à 900,000 eläintä, josta n. 500,000 on eskimoiden omistamia, loput suurten yhtiöiden tai yksityisten amerikalais-^{väittävät}ten omistamia. Poronhoitajat Euroopasta tuodun metsäkauriin lihan kilpailevan poronlihan kanssa ja ehdottivat sen johdosta kauriin lihan tullin koroitusta. Poronlihaa sanottiin maahan tuotavan aivan mitätön määrä Norjasta.)

Välittömästi Suomea intresseeraavat ehdotukset maitotuotteiden tullin koroitukseksi. Ehdotusta maitopulverin ja voin tullin koroitukseksi perusteltiin pääasiallisesti sillä, että tuonti ulkomailta silloin tällöin aiheuttaa jyrkkiä hintavaihteluita, jotka tekevät mahdottomaksi säännöllisen kotimaan tuotteiden markkinoille toimittamisen. Tämä epäilemättä ei ole täysin todellisuuden mukaista, sillä tunnettuahan on, kuinka tanskalaisille on ollut vaikeaa järjestää säännöllistä vientiä Yhdysvaltoihin juuri tšekäläisten kotimaisten tuotteiden epäsäännöllisen eri markkinakeskuksiin ilmestymisen ja siitä johtuvan hintojen epävakaisuuden takia.

Voitullia ehdotettiin koroitettavaksi 8 sentistä 15 senttiin naulalta, mutta ei vähemmäksi kuin 45 % arvosta. Lisäksi ehdotettiin täydestä maidosta valmistetun maitopulverin tullin korottamista 3 sentistä 10 senttiin naulalta, mutta ei vähemmän kuin 40 [%]sentin arvosta. Kuoritusta maidosta valmistetun maitopulverin tulli ehdotettiin korotettavaksi 1 1/2 sentistä 4 sent-

tiin, ei vähemmän kuin 40 % arvosta.

Juustotulli on nykyään 5 senttiä naulalta, mutta ei vähemmän kuin 25 % arvosta, ja koskee kaikkia juustolajeja ja juustosijakkeita yhtäläisesti, ^{Se} ehdotetaan korotettavaksi seuraavasti: Amerikalainen cheddar juusto 8 senttiä naulalta, mutta ei vähemmän kuin 40 % arvosta; sveitsiläinen eli emmenthalin juusto 12 senttiä naulalta mutta ei vähemmän kuin 40 % arvosta; kaikki muut lajit mukaan luettuna erityisesti käytellyt juustot 15 senttiä naulalta samoin juustosijakkeet 15 senttiä, mutta ei vähemmän kuin 40 % arvosta.

Huomautettiin juuston tuotannon Yhdysvalloissa viime vuonna olleen lähes 428 miljoonaa naulaa, arvoltaan noin 100 miljoonaa dollaria. Tuonti 1927 oli 78 miljoonan dollarin arvoisen. Suurin tuonti on Italiasta. Senjälkeen tulevat Sveitsi ja Ranska alkuperämaina.

Eilen ja toissapäivänä olivat kuulusteluissa esillä paperiteollisuustuotteet. Yksityiskohdat esitettiin kirjallisissa lausunnoissa, joita ei luettu, mutta jotka tulevat lähipäivinä olemaan saatavissa painettuina. Niihin voi olla syytä palata myöhemmin. Mainittakoon tässä vain että kartongille, jota Amerikkaan ei tuodakaan muualta kuin Kanadasta ja Suomesta, ensimmäintä maasta seinäpahvin valmistukseen käytettävää, jolle on 5 % tulli, Suomesta 10 % tullin alaista, ehdotettiin 10 dollaria tonnilta lisätullia. Tuonnin pienuuteen nähden ei ole kovin luultavaa, että korotusyritykset onnistuvat. Ei ainakaan noin korkeaa lisämäärää saatane läpi.

Kysymys selluloosasta tuli vain sivumennen mainituksi eilisessä kuulustelussa. Se tulee esille t.k:n 20, 21 ja 22 päivinä tapahtuvissa vapaalistalla olevia tavaroita koskevissa kuulusteluissa.

Lopuksi käänän tähän erään Kiplinger toimiston viime

viikkokatsauksessa olevan lausunnon. Mainittu toimisto on yleensä osoittautunut olevan hyvä ennustelemaan. Lausunto mainitaan erään republikaanin, etevän suojelustullien ystävän esittämäksi. Hänen sanotaan lausuneen: "Tämä on viimeinen korkea-suojelus tariffilaki, mikä tässä maassa koskaan tullaan säätämään. Lähimpäin vuosien kuluessa me tulemme modifioimaan poliittisia teoriojamme kohti kohtuullisempaa suojelua, joka on edistävä kansainvälistä vaihtoa ja johtava ulkomailta tuomnin suopeaan vastaanottamiseen. Me tulemme selvittämään mihin teollisuutemme parhaiten pystyy ja alistumaan välttämättömyyteen. Toivoisin että republikaaninen puolue olisi vähemmän sidottu suojelu-periaatteisiin juuri nyt, mutta sille ei mitään voi. On vain näytettävä yhä enemmän suojelua antavan osaa, mutta suojelua todellisuudessa myönnettäessä rajoitettava se minimiin".

L. Astor

525

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C8

ASIA:

Ministeri Astromin raportti no 4.

Washington

8/3 1929.

Asiakirjavihko sisältää 9 kirjoitettua lehteä
Valtionarkistossa 18.8.1962

J. Uusikallio

Légation de Finlande

Washington, D.C.

N:o 377

Maaliskuun 8 p. 1929

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 10/231/par. D. 1929		
25/3-29	No	Liik.
RYHMÄ	OLUO	ASIA
5	Cg	

Herra Ulkoasianministeri:

Ohellisena minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini N:o 4:

Kieltolakikysymyksiä Yhdysvalloissa - rangaistus-
määräysten koventaminen.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman kunnioitukseni vakuutus.

H. Aström.

Herra Hjalmar J. Procopé
Suomen Ulkoasianministeri
y.m., y.m., y.m.
Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään,

1929 vuoden raportti

N:o 4

maaliskuun 8 päivältä.

MINISTERIÖ		
10 1231 La. B. 13 29		
25/3-29	42	111
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Es.	

Kieltolakikysymyksiä Yhdysvalloissa - rangaistusmääräysten koven-
taminen.

Seitsemännenkymmenennenkongressin toisella istuntokaudella kieltolakikysymykset olivat keskustelussa etualalla. Mistään muusta asiasta ei ole väitelyä niin pitkälti ja niin usein. Kieltolakikomissionäiri Doran'in ilmoitus, että lain valvomista varten v. 1930 tarvittaisiin 300 milj. dollarin suuruinen määräraha, aiheutti pitkiä keskusteluja, joiden kestäessä varsinkin kuivat demokraatit innokkaasti puolsivat määrärahojen lisäämistä, siten osoittaakseen valitsijoilleen, että heidän toimintansa presidenttivaalissa kuvernööri Smithin hyväksi ei suinkaan merkinnyt kannanmuutosta kieltolaki-asiassa.

Joulukuun alussa edustajahuone hyväksyi 13,500,000 dollarin määrärahan myöntämisen kieltolakitoimistolle (Prohibition Bureau). Asian tullessa keskustelun alaiseksi senaatissa eräs kieltolain kiivaimpia vastustajia, marylandilainen senaattori Bruce, ehdotti määrärahan korotettavaksi 270 miljoonaksi dollariksi, tarkoituksella ajaa asia "in absurdum" ja siten kaataakseen sen, mutta alotteentekijän suureksi hämmästykseksi hänen ehdotuksensa hyväksyttiin. Senaatin valiokunnassa se tosin hylättiin, joten edustajahuoneen alkuperäinen päätös jäi voimaan, mutta kongressin yleisen käsityksen mukaan senaattori Brucen ehdotus ei siis ollutkaan niin järjetön kuin hän itse oli toivonut.

Joku aika sen jälkeen georgialainen senaattori Harris ehdotti, että kieltolain valvomiseksi yllämainitun määrärahan lisäksi vielä

myönnettäisiin 24 milj. dollaria tulevas vuotta varten. Valtiovarainministeri Mellon ilmoitti vastustavansa tätä ehdotusta, pitäen sitä valtion varojen tuhlauksena, mutta siitä huolimatta senaatti hyväksyi sen tammik. 22 p. 1929 lähes kaksinkertaisella äänten enemmistöllä. Edustajahuone sitävastoin tammik. 31 päivänä 240 äänellä 141 vastaan päätti lähettää sen senaatin ja edustajahuoneen yhteiseen konferenssiin sillä nimenomaisella ilmoituksella, että se oli tämän määrärahan myöntämisestä vastaan. Asiaa käsiteltiin konferenssissa kuukauden päivät, minkä jälkeen aivan istuntokauden viimeisinä päivinä aikaansaatiin eräänlainen kompromissi, jonka mukaan eri virastoille myönnettiin pienempiä summia siten, että kieltolain ja narkoottisten aineiden kauppaa koskevan lain valvomiseksi ja ylläpitämiseksi vielä 1930 myönnetty määräraha nousee yhteensä 45 milj. dollariin.

Vielä enemmän ja tuimempaa keskustelua kuin yllämainittujen määrärahojen myöntäminen aiheutti washingtonilaisen senaattori Jonesin tekemä ehdotus laiksi rangaistusmääräysten koventamisesta. Tämä kuuluisaksi tullut laki sisältää seuraavaa:

"Be it enacted, etc., That wherever a penalty or penalties are prescribed in a criminal prosecution by the national prohibition act, as amended and supplemented, for the illegal manufacture, sale, transportation, importation, or exportation of intoxicating liquer, as defined by section I, Title II, of the national prohibition act, the penalty imposed for each such offense shall be a fine not to exceed \$10,000 or imprisonment not to exceed five years, or both: Provided, That it is the intent of Congress that the court, in imposing sentence hereunder, should discriminate between casual or slight violations and habitual sales of intoxicating liquer, or attempts to commercialize violations of the law.

Sec. 2. This act shall not repeal nor eliminate any minimum penalty for the first or any subsequent offense now provided by the said national prohibition act."

Kuten näkyy ovat määräykset sängen drakoonisia: ensimmäinen rikkomus voidaan rangaista aina 5 vuoden vankeudella tai 10,000 dollarin sakolla. Lisäyksessä tosin ilmoitetaan kongressin tahdon olevan, että tuomioistuimet rangaistuksia määrätessään teke-

vät eron toiselta puolen satunnaisen tai lievän sekä toiselta puolen raskaamman, aineellista etua silmälläpitäen tehdyn rikkomuksen välillä, mutta, kuten vastustajien taholta huomautettiin, tämä lisäys on kokonaan asianomaisten tuomarien tulkinnan varassa ja voi johtaa täydelliseen mielivaltaisuuteen.

Helmikuun 16 ja 18 päivänä missourilainen senaattori Reed, tunnettu kieltolain vastustaja, joka maaliskuun 4 päivänä erosi senaatista, piti nähtävästi "joutsenlaulukseen" tarkoittamansa, muodoltaan loistavan puheen, jossa hän, Jonesin lakiehdotuksen lähtökohdakseen ottaen, vielä kerran kokosi yhteen polttopisteeseen kaikki mitä hän vuosien kuluessa on puhunut kieltolakia vastaan. Hän alotti hyökkäyksellä omien virkaveljiensä, nim. sellaisten kongressin jäsenten ja muiden poliitikkojen kimppuun, jotka julkisesti kannattavat kieltolakia ja yksityiselämässään sitä rikkovat, ruoskien heidän ulkokullaisuuttaan ja väittäen että laki, joka johtaa teeskentelyyn ja tekopyhyyteen, on sinänsä epämoraalinen laki ja suurin rikos mitä koskaan on tehty Yhdysvaltain rajojen sisäpuolella; laki, joka aiheuttaa rikoksia on itse rikos.

Nykyaikaisten amerikkalaisten poliitikkojen elämästä senaattori Reed antoi seuraavan kuvan:

"Äskettäin, erään suuren valtiollisen kokouksen yhteydessä, joukko johtavia kieltolakimiehiä kokoontui erääseen huoneeseen keskustelemaan vastaisesta toiminnastaan. Minulle on kerrottu, eikä minulla ole mitään syytä sitä epäillä, että keskellä sitä pöytää, jonka ääressä he istuivat harkitsemassa uskontunnustustaan, oli nopeasti hupeneva whiskyneljännes, joka oli jalomielisesti sinne hankittu kokouksen kulkua innoittamaan.

"Demokraattien konventioni (tarkoittaa kesäkuussa 1928 pidettyä presidenttiehdokkaan nimeämiskokousta) kokoontui maailman kuivimmassa valtiossa (Kansasissa), jota hallitsee maailman

kuivin hallitus. Juuri ennen sen avaamista Houstonissa siellä esitettiin yksi noita kansamme säännöllisesti uudistuvia farsseja. Alus, jossa väitettiin olevan suuret määrät väkijuomia, takavarikoitiin. Väkijuomavarasto oli mukavasti lastattu kannelle, joten se oli helposti huomattavissa ja yhtä helposti takavarikoitavissa. Ainoastaan houkkio saattoi epäillä etteikö kaikki olisi ollut varta vasten järjestetty: sanomalehdet ja radio levittivät tietoa, että demokraatit halusivat että heidän kokouksensa olisi kuiva kuin kameeli Saharan erämaassa, mutta kun valtuutetut saapuivat Houstoniin, heille ilmoitettiin missä hotelleissa ja muissa paikoissa oli saatavissa väkijuomia sellaiset määrät, että ne pystyivät sammuttamaan kovimmankin janon.

"Republikaanien konventioni pidettiin Kansas Cityssä. Eräät johtavat "poliittiset kieltolakimiehet" maksoivat hotellien juoksupojille 7,8,9,10:kin dollaria whiskeyryypystä, joka oli sitä laatua, ettei kukaan kunnan missourilainen ottaisi sitä maistaakseenkaan. (Naurua).

"Anniskelupaikka oli juuri toisella puolen katua. Juoksupojat korottelivat hintoja ja nauttivat parin päivän ajan "republikaanista varallisuutta" ("republican prosperity" - myrkyllinen viittaus republikaanien iskulauseeseen). Sitten nämä kurjat teeskentelijät ilomielin hyväksyivät kieltolakia kannattavan puolueohjelman.

"Minun on toisinaan tehnyt mieli kirjoittaa luettelo niitten miesten nimistä, jotka "äänestävät kuivina ja juovat märkinä", ja ehkäpä sen vielä kirjoitankin."

Sen jälkeen puhuja huomautti, että kieltolakia on mahdoton tehokkaasti valvoa ja ylläpitää, vaikka sitä kuinka kovennettaisiin; historian opetus on, että rikoslakien ylenpalttinen kovuus ja julmuus ei vie tarkoituksensa perille, koska ne eivät vastaa ihmisten oikeudentuntoa:

"Laki! Väitetään että enemmistöllä on oikeus säätää mitä lakeja hyvänsä, vaikka kuinka raakoja, väärinä ja epäinhimillisinä. Se ei ollut tämän tasavallan perustajien käsitys. He selittivät, että kaikki oikeudenmukaiset lait saavat alkunsa hallittavien suostumuksesta. He kielsivät käyttämästä julmia ja epätavallisia rangaistuksia. He määräsivät rajoja itsensä hallituksenkin vallalle..... Laki, minä toistan sen, on ollut kaikkien ajateltavissa olevien julmuuksien tekosyynä, mutta mikään laki ei pysty muuttamaan konnamaisuutta hyveeksi. Muistakaa että ihmiskunnan Vapahtaja ristiinnaulittiin Rooman lain muotoja noudattaen, ja juutalaisten laki hyväksyi tämän teon. Minä toistan nyt mitä minä muistaakseni olen ennenkin täällä sanonut, että ne kurjat olennot, jotka veivät Hänet Golgatalle ja nauloilla puhkaisivat Hänen kätensä ja jalkansa, olivat yhtä rikollisia kuin jos he olisivat surmanneet Hänet vastoin lain nimenomaista kieltoa."

Ruuskittuaan vielä ankarasti sitä lahjomisjärjestelmää ja muuta mädännäisyyttä, jonka kieltolaki ainakin välillisesti on aiheuttanut, sekä sitä epäkohtaa, että se pakostakin muodostuu poliittiseksi kauppatavaraksi, senaattori Reed lopuksi ehdotti, että kieltolaki federaalisena lakina kumottaisiin, ja väkijuomakysymys jätettäisiin eri valtioiden itsenäisesti järjestettäväksi. Viitaten Thomas Jeffersonin kuuluisaan lauseeseen, että "sitä kansaa hallitaan parhaiten, jota hallitaan vähimmin" hän jatkoi:

"Jos kysytte minulta, mitä keinoa minä ehdotan pahan poistamiseksi, niin minä vastaan: omaksukaamme jälleem ne alkupe-
räiset aatteet, joiden nojaan hallituksemme perustettiin. Myöntäkäämme vielä kerran, että valtiomme pystyvät itsehallintoon. Kumotkaamme tämä vahingollinen, tämä inhottava laki. ---- Sanot-
kaamme kullekin eri valtiolle: tämä kysymys on teidän itsenne

järjestettävä. Siihen voidaan soveltaa tavallisia poliisimääräyksiä. Me luotamme siihen että te itse voitte ottaa kiinni murhaajat, ehkäistä rikollisuutta ja epäsiiveellisyttä, suojella ihmishenkiä, vapautta ja omaisuutta, ja me luotamme siihen että te voitte itse järjestää tämänkin asian."

Kun senaattori Reedin vastustajatkin yksimielisesti myöntävät, että hän on senaatin etevimpiä puhujia ja että tämä puhe oli hänen kaikkein voimakkaimpiaan, on luonnollista että kielto-lain kannattajien taholta oli lähetettävä tuleen hänen mittaisensa puhuja. Helmikuun 19 päivänä esiintyi senaattori Borah, joka ei hänkään ole eilispäivän lapsia puhetaidon alalla, vaan hyvin tietää miten hänen on sovitettava sanansa kuulijoihinsa vaikuttaakseen. Sävyltään senaattori Borah'n puhe oli maltillinen ja kiihkoilusta vapaa. Hän alotti pienellä ylistyspuheella senaattori Reedille, sanoen ihailevansa tämän kykyä ja rehellisyyttä ja valittavansa että hän nyt jättää senaatin. Sitten hän huomautti, ettei hänellä ole mitään muistuttamista niitä henkilöitä vastaan, jotka työskentelevät kielto-lain kumoamiseksi; se on heidän oikeutensa, vaikkavits^{hän} puolestaan ei näe mitään mahdollisuuksia heidän onnistuakseen. Hän tahtoi vain panna vastalauseensa sitä senaattori Reedin väitettä vastaan, että itse kielto-laki - eikä siis ainoastaan sen aiheuttamat väärinkäytökset - on rikos:

"Senaattori lausui, että kielto-laki on suurin rikos, mikä on tehty Yhdysvaltain lainsäädännön alalla. Sitä minä en voi myöntää. Se oli kenties erehdys; Yhdysvaltain kansa on kuka kenties iskenyt harhaan arvostelussaan; sen seikan voi vain aika ja kokemus selvittää; mutta se ei ollut rikos. Yhdysvaltain kansa oli rehellinen ryhtyessään taisteluun pahetta vastaan, jota se piti yhtenä nykyaikaisen sivistyksen pahimpana vitsauksena. Jokainen oli tullut käsittämään, että kansamme velvollisuus oli jollain entistä tehokkaammalla tavalla koetettava ratkaista

tämä kysymys. Tarkoituksena oli ylevä; siihen sisältyi jotakin ihanteellista, vaikka se loppujen lopuksi ehkä ei ole toteutettavissa. Tämän seikan, kuten sanottu, aika tulee osoittamaan. Mutta se päämäärä, jonka he tahtoivat toteuttaa, oli vapaa kaikista aikeista vahingoittaa Yhdysvaltain kansaa; he tahtoivat tehdä sille palveluksen. Ei; ei ollut rikos koettaa tehdä sivistyneen lain ja valvonnan alaiseksi sitä, mikä on omiaan tuhoamaan ja hävittämään sivistyksen. - - - Ehkä emme ole vielä löytäneet oikeata keinoa; en tiedä. Taistelu väkijuomaliikettä vastaan ei ole 10 päivän tai 10 vuoden taistelu, se on ikuinen taistelu ja vain askel askeleelta ja vähitellen edistyen meidän on mahdollista siitä lopullisesti selviytyä."

Sen jälkeen puhuja huomautti, että mitään kielto lakia parempaa keinoa väkijuomakäytön järjestämiseksi ei toistaiseksi ole keksitty. Entisiin oloihin on mahdoton palata. "Val-lankumoukset eivät voi kulkea takaperin".

Korkeampaan lentoon senaattori Borah'n puhe kohosi loppupuolella, hänen terottaessaan lain pyhyyttä kaiken sivistyneen yhteiskuntaelämän ensimmäisenä edellytyksenä. Puhuja oli lukenut jonkun kielto lain vastustajan vertaavan kielto lakia karanteenien orjien kiinnittämislakiin ja väittävän että tällaisten lakien rikkominen kasvattaa Lincolnin tapaisia luonteita. Tästä senaattori Borah lausui:

"On kurjaa ja raukkamaista herjausta kertoa tämän maan nuorisolle, että Abraham Lincolnin luonne ja ura perustuu piittaamattomuuteen Yhdysvaltain perustuslaista.

"Lincoln sanoi eräässä tilaisuudessa - siteeraan muistiani - "Minä vihaan orjuutta" - käyttäen sanaa "vihata", joka ylen harvoin pääsi tämän marttyyrin pyhiltä huulilta. En ole nähnyt hänen koskaan käyttäneen sitä muuten kuin orjuudesta puhuessaan.

"Minä vihaan orjuutta; mutta se sisältyy Yhdysvaltain perustuslakiin. Yhdysvaltain perustuslain määräykset suojelevat

sitä. Niinkauan kuin se on perustuslaissa sitä on noudatettava. Senvuoksi meidän velvollisuutemme on suojella perustuslain sekä henkeä että kirjainta."

Viitattuaan vielä moniin muihin esimerkkeihin puhuja lopetti seuraavin sanoin:

"Mitä meidän on tehtävä väkijuomaliikkeen suhteen? Mahdollisesti emme voi sitä kokonaan estää; mahdollisesti emme voi kokonaan ehkäistä väkijuomien käyttöä, mutta onko meidän jatkettava taistelua veiko antauduttava? Minun kantani on, että niinkauan kuin Yhdysvaltain perustuslaissa sanotaan, että päihdyttävien aineiden myynti on vahingoksi yleiselle hyvinvoinnille, on tätä perustuslakia ylläpidettävä kaikin järjellisin ja oikeudenmukaisin keinoin. Yhtykäämme kaikki tällaiseen ponnistukseen. Senaattori Reed ja minä emme koskaan tule näkemään sitä päivää, jolloin kielto lakimääräys poistetaan Yhdysvaltain perustuslaista. Pitäkäämme siis, käyttämällä hyväksemme vaikutusvaltaamme ja mooraalista johtaja-asemaamme senaattoreina ja kansalaisina, huolta siitä, että tämä laki voimaansaotetaan siinä laajuudessa kuin se ihmisjärjelle on mahdollista. Ylläpitäkäämme ja kannattakaamme sitä yhtä hartaasti ja innokkaasti kuin me ylläpidämme ja kannatamme niitä pyhiä periaatteita, joille jokainen vapaa hallitus perustuu."

Keskusteluun otti osaa muitakin senaattoreita niin puolelta kuin toiselta, jotkut ehdottaen pienempiä muutoksia Joneslakiin, mutta helmikuun 19 päivänä se hyväksyttiin senaatissa 65 äänellä 18 vastaan. Edustajahuone hyväksyi sen helmikuun 28 päivänä 283 äänellä 90 vastaan, ja presidentti Coolidge allekirjoitti sen maaliskuun 2 päivänä; se oli viimeisiä hänen allekirjoittamiaan lakeja.

Presidentti Hooverin virkaanastujaispuheesta, jonka lähetystö on Ministeriölle lähettänyt, näkyy että hän tulee kiinnittämään mitä suurinta huomiota kielto lain tehostamiseen, joten tämä kysymys edelleen on pysyvä yhtenä päivän polttavimpana.

L. Atton

Bm

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: *5.*

OSASTO: *C8.*

ASIA: _____

Ministeri Isström'n raportti no 5.

Washington

9/3 1962.

Asiakirjavihko sisältää *13* kirjoitettua lehteä
Vulionarkistossa *18.8.1962*

Juhani Laurén

Légation de Finlande

Washington, D.C.

N:o 400

Maaliskuun 12 p. 1929

L. 11 1231 koe 12. 3. 29		
25/3.29	12	LII
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	08.	

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohellisena minulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini N:o 5, joka koskee

Yhdysvaltain presidentin vaihdosta.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman kun-
nioitukseni vakuutus.

L. Alvim.

Herra Hj. J. Procopé

Suomen Ulkoasiainministeri

y.m., y.m., y.m.

Helsinki

Washington'ssa olevan lähettämään

vuoden 1929 raportti

N:o 5

maaliskuun 9 päivältä.

11/231 Re. 29		
28/3.29	72	111
RYHMÄ	OSASTO	AGIA
5	C8	

Yhdysvaltain presidentin vaihdos.

Maanantaina (t.k:n 4 p:nä) Herbert Hoover astui toimeensa Yhdysvaltain presidenttinä, Charles Curtis varapresidenttinä. Virkaanastujaiset suoritettiin perinnäistavan mukaisine menoineen kongressitalossa, varapresidentin vanhoissa virkavalan ja pitäessä lyhyen virkaanastujaispuheen senaatin istuntosalissa klo 12 päivällä, presidentin vanhoissa valansa ja pitäessä virkaanastujaispuheen kongressitalon etupuolella, torille antavaksi rakennetulla, katetulla korokkeella. Lähetystöjen päälliköt olivat kutsutut olemaan kummassakin tilaisuudessa saapuvilla. Puheensa pidettyään uusi presidentti ajoi sotilasvartion saatamana seurueineen Valkoiseen Taloon. Diplomaateille valtiosihteerin tarjosi lounaat Pan American Unionissa. Noin tuntia myöhemmin mentiin Valkoisen talon edustalle rakennetulta lehteriltä katsomaan virkaanastujaisparaattia. Tämä paraati myös kuuluu perinnäistapoihin, vaikkei sitä Wilson'in virkaanastujaisien jälkeen ole järjestetty. - Mr. Hoover oli heti vaalin jälkeen selittänyt, että hän, samoinkuin Harding ja Coolidge, toivoi juhlat menot järjestettäväksi mahdollisimman yksinkertaisiksi. Myöhemmin hän kuitenkin suostui siihen, että washingtonilainen juhla komitea järjestäisi paraatin ja rakentaisi katujen varsille katsojalavat. - Rankkasateen vallitessa ohimarssia kesti pari tuntia. Osanottajien joukossa oli vakinaista sotaväkeä, kuvernöörejä värikkäisiin pukuihin puettuine henkivartiostoineen,

värikkäitä soittokuntia maan eri kulmilta, partiolais- y.m. järjestöjä, intiaaneja (varapresidenttiä tervehtimään saapuneita), texaslaisia karjapaimeneita j.n.e. Tällaiset, enimmäkseen sotilaallista leimaa kantavat menot tässä demokraattisessa maassa kuuluvat siirtymiseen toisesta nelivuotisesta presidenttikaudesta toiseen.

Presidentin virkaanastujaispuhetta tavallisesti pidetään uuden administrationin ohjelmapuheena. Presidentti Hooverin puhe on arvatenkin, Euroopan sähkötettynä, ollut jo selostettuna Suomenkin lehdissä. Siitä huolimatta voi olla syytä sitä tässäkin kosketella, koettaakseen sen avulla hahmotella uuden administrationin toiminnan todennäköistä suuntaa. Mr. Hoover ei ole ollut etupäässä puheita pitävä poliitikko, vaan asioita aikaansaava järjestelijä ja hallintomies. Hänen puheissaan kuvastuvat tosiasiat ja periaatteet ovat hänen toimintaansa määrääviä tosiasioita ja periaatteita todellisemmassa ja täydellisemmässä mielessä kuin tavallisen poliitikon puheista poimittavat ajatukset.

Viitattuaan sodanjälkeiseen suuremmoiseen kehitykseen ja vaurastumisen kautta saavutettuun ennen kuulumattomaan yksilöiden vapauden kehitystasoon, sekä lausuttuaan tunnustuksen edeltäjälleen viisaasta asiain ohjauksesta, presidentti Hoover käänsi huomionsa pahimpaan Amerikan yhteiskuntaruumista kalvaan tautiin: laista piittaamattomuuteen ja lainkuulaaisuuden puutteeseen. Hän huomautti rikollisuuden olevan kasvamassa ja luottamuksen ankaraan, nopeaan oikeuteen olevan häviämässä.

"Siihen on vain osaksi syytä se lainkäyttäjärjestelmämme kasvanut kuormitus, joka aiheutuu kieltolaista. Probleemi on paljon laajempi. Monet seikat olivat yhä kasvavassa määrin heikentäneet lainkäytön järjestelyä ennenkuin kieltolaki hyväksyttiin". ---- "Niistä väärinkäytöksistä, jotka ovat kasvaneet esille

kieltolain aikana .... osa johtuu muutamien valtioiden laiminlyönnistä ottaa päälle yhteisen lain voimaansaattamisen edesvastuutaja useiden, valtioiden ja paikallisten, viranomaisten laiminlyönnistä virkavalansa mukaisesti tarkasti valvoa lain noudattamista. Monista syistä esiintyvään laiminlyöntien seurauksena on ollut vaarallinen rikollisten aineiden lisääntyminen niiden löydettyä laajennettuja mahdollisuuksia laittoman väkijuomakaupan alalla.

"Mutta suuri edesvastuu lepää kansalaistemme hartioilla. Olisi varsin vähän laittomain väkijuomain kauppaa, jos vain rikokselliset sitä suosisivat. Meidän on herättävä huomaamaan, että suuri lainkuuliaisten paljous, esiintymällä väkijuomain ostajina tekee sen kannattavaksi ja edistää rikollisuutta.

"Olette valinneet minut toimeenpanemaan ja voimaansaattamaan maan lakeja. Aijon sen tehdä niin pitkälle kuin voimani riittävät, mutta hallituksensaavuttavan menestyksen määrä riippuu siitä siveellisestä kannatuksesta, minkä te kansalaisina annatte. Kansalaisten velvollisuus kannattaa maan lakeja on yhtäläinen kuin heidän hallituksensa velvollisuus panna voimaan olemassa olevat lait. Mitään suurempaa palvelusta eivät voi tehdä hyvää tarkoittavat miehet ja naiset - jotka kuten tiedän, ovat selvillä kansalaisten edesvastuusta - kuin he tekevät sillä, että esimerkiksi avustavat rikoksen ja laittomuuden poiskitkemistä kieltäytymällä käyttämästä laittomia väkijuomia ja pannaan julistamalla kaikki laittomain juomain kauppa.

"Koko itsehallintojärjestelmämme luhistuu, jos joko viranomaiset valitsevat mitä lakeja he toteuttavat, taikansalaiset mitä lakeja he noudattavat. Pahin seuraus välinpitämättömyydestä jotain lakia kohtaan on kunnioituksen häviäminen kaikkia lakeja kohtaan.

"Kansalaisten rikkominen jotain lakia vastaan sentähden, että he sitä vastustavat, vaikuttaa hävittävästi sen kotien ja

omaisuuden suojeluksen perustukseen, jota he täydellä oikeudella vaativat muilta laeilta. Jos kansalaiset eivät pidä jostain laista, heidän velvollisuutensa rehellisinä miehinä ja naisina on vastustaa sen rikkomista; heillä on oikeus avoimesti työskennellä sen kumoamiseksi.

"Rikollisiin mieliin ei voida vedota muulla tavoin kuin ankaralla lain toimeenpanemisella. Onneksi he muodostavat vain pienen prosenttimäärän kansastamme. Heidän toiminnastaan on tehtävä loppu".

Olen edellisessä kääntänyt puheen alkupuolen kieltolain koskevan osan, jättäen pois yleisen laittomuuden kasvamista koskevat kohdat. Toimenpiteet, joihin presidentti Hoover viittasi, ovat molempia aloja koskevat.

"Aijon nimittää kansallisen komissionin syvälle menevää tutkimista varten; koko federalisen lainkäytön rakenne, kieltolain toimeenpanomenettelytavat ja niitä sovellettaessa ilmaantuvat väärinkäytökset mukaanluettuina, joutuvat tutkittaviksi. Tarkoituksena tulee olamaan sellaisten ehdotusten esittäminen federaalisten lakien ja oikeudenkäyntimenettelytapojen uudelleenjärjestämiseksi, mitkä huomataan toivottaviksi. Jo sitä ennen on tärkeää että osa kieltolainvalvonnasta siirretään valtiovaraindepartementista oikeusdepartementtiin tehokkaamman valvonnan alkuna".

Mr. Hooverin kauppaministerinä asettamat komissionit yleensä, hyvin ohjattuina, saivat aikaan huomattavia tuloksia. Epäilemättä saadaan nähdä käytännössä suuria parannuksia aikaansaavia ehdotuksia syntyvän tämänkin komissionin työn tuloksina.

Siirtyessään puhumaan talouselämässä noudatettavista periaatteista, presidentti Hoover m.m. lausui:

"Vaali on vahvistanut Amerikan kansan päätöksen, että yksityisen yritteliäisyyden säännöstely, eikä hallituksen omistus

tai yritteliäisyys, on oikea suunta suhteessa liike-elämään". - Hän siis täten välillisesti korosti säännöstelyn suurta merkitystä nykyaikaisessa talouselämässä. Hänen koko ajatuskannan peruseriaatteisiin kuuluu, että kansalaisille tarjotaan kaikille samalla tavalla tilaisuus, "equal opportunity". Sitä ei nykyään voida säännöstelyttä toteuttaa. Hän pitää säännösteleviä lakeja yhtä tärkeinä liike-elämän vakavuudelle ja edistymiselle kuin yhteiskunnalle kokonaisuudessaan. Kaiken tekana olevana taloudellisena päämääränä hän pitää köyhyyden yhä etämmälle karkoitamista, saamalla aikaan vakavuuden liike-elämässä ja työmarkkinoilla.

Presidentti Hooveria yleensä pidetään amerikalaisen individualismin etevimpänä edustajana. Sanojen varassa ajateltaessa hänestä usein muodostetaan väärä käsitys. Hän on itse pienessä kirjassessa antanut individualismisanalle hänen persoonallisuutensa leimaa kantavan merkityksen. Harva se puhe, minkä hän on pitänyt, josta tuo hänen käsityksensä ei pilkistäisi esiin. Virkaanastujaispuheessaankin hän voimakkaasti siihen viittaa. - Hän on ennenkaikkea yhteistoimintaa harrastava individualisti. "Cooperation" ja "service" sanat ovat tuttuja sanoja hänen puheessaan. Samoin niitä vastaava todellisuus on havaittavissa kaikessa hänen tähänastisessa toiminnassaan. Päällikkönä hän aina on ennen kaikkea koettanut saada alaisensa henkilöt ja elimet yhteistoimintaan hänen asettamien päämäärien saavuttamiseksi. Hänen sanotaan harvoin käskävän. Hän vain varovaisesti ehdottelee suuntaviivoja tai ratkaisuja, antaen alaisilleen tilaisuuden itse kehittää ajatuksia esillä olevista asioista. Hän oikoo kärsivällisesti alaisensa tekemiä virheitä, opastelee ja koordinoeraa toimintaa, aina ^{vakuutetuksi} tehden alaisensa henkilön ^{ve}siitä mitä on tehtävä. Täten hänen johtamassaan laitoksessa tai järjestössä kaikki käyttävät ^{ve}initiatiivinsa ja kykynsä, mutta tarkassa yhteistoiminnassa

muiden kanssa. Järjestäessään avunantoa eri kulmilla maailmaa hän aina järjesti "avainmiesten" johtamain työryhmien yhteistointaa. Kauppaministerinä ollessaan hän saavutti ehkä huomattavimmat tulokset järjestämällä neuvottelukokouksia eri kysymysten käsittelemiseksi. Useat kysymykset standardisoinnin, liikenteen, liiketapojen alalla järjestettiin ilman lainsäädäntöä, vapaaehtoisella yhteistoiminnalla.

Mikäli presidentti Hooverin toimikautena erikoisen merkittäviä uutuuksia tullaan toteuttamaan, ne luultavasti tulevat perustumaan vastaavanlaisen yhteistoiminnan järjestämiseen. Virkaanastujaispuheessaan hän lausui yhteistoiminnasta s.m.:

"Kansamme on viime vuosina kehittänyt uuden, vasta löydetyn kyvyn keskinäiseen yhteistointaan korkeitten, yleishyödyllisten päämäärien saavuttamiseksi. Se on kehitystä kohti korkeinta kansan itsehallinnon aatetta. Kansanvaltainen hallinto ei käsitä, eikä sen tule käsitä, vain poliittisten toimielinten käyttämistä. Edistys on yhteiskunnassa tapahtuvan yhteistoiminnan - eikä hallinnollisten rajoitteiden - synnyttämä".

Yhtäläisen tilaisuuden (equality of opportunity) periaatteeseen presidentti Hoover puheessaan palasi puhuessaan kasvatuksesta: "Kansanvaltainen hallitus voi menestyä ainoastaan jos äänestäjäjoukot ovat valistuneita. Päämäärämme ei ole yksinkertaisesti luku- ja kirjoitustaidottomuuden hävittäminen. Kansamme on marssinut pitkälle sen päämäärän ohi. Kuten monimutkaisemmiksi kansakunnan probleemit muodostuvat, sitä suuremmaksi kasvaa yhä korkeamman opetuksen tarve. Lisäksi väestöluemme kasvaessa ja elämämme laajentuessa tieteiden ja keksintöjen kanssa rinnan, meidän on löydettävä yhä lukuisampia johtajia kuttakin elämän alaa varten. Emme voi toivoa menestyvämmä kasvavassa määrin monimutkaistuvan sivistyksen ohjaamisessa, jollemme voi vetää esille kaiken kyvyn johtamiseen koko kansan keskuudesta.

Toinen sivistys toisensa jälkeen on pirstoutunut kun on koetettu saada riittävästi johtajia yhdestä ainoasta ryhmästä tai luokasta. Jotta me voisimme estää luokkaeroitusten kasvun ja virkistää johtavaa aineistoamme kansamme ihanteilla, meidän on alituisesti saatava esille johtajia syvistä riveistä. Vain täydellinen jokaiselle pojalle ja tytölle suotu tilaisuus päästä nousemaan kasvatuksen valikoivan prosessin kautta, voi meille toimittaa tarpeelliset johtajat."

Edellisessäoleva puheen kohta käsittelee aihetta, johon Mr. Hoover vuosien kuluessa aina on palannut. Itse maaseutukylässä köyhistä vanhemmista syntyneenä, orpona työtä tehden lapsuutensa viettäneenä, opintoaikansa omalla työllä itsensä elättäneenä, ruumiillisen työn tekijänä uransa aloittaneena, aivan nuorella iällä johtoasemaan suurissa kaivosyrityksissä kohonneena ja laajempaa palvelusta myöhemmin suorittamaan päässeenä, kunnes hän nyt parhaassa miehuuden voimassa, 54 vuoden ikäisenä, on mahtavimman valtakunnan johtaja, presidentti Hoover näkee Amerikan menestyksen johtuvan ja riippuvan siitä, että se antaa, paremmin kuin mikään muu maa, lapsilleen tilaisuuden kehittyä ja kasvaa kykyjensä mukaan. Puheessaan, jolla hän elok. 11 p:nä 1928 otti vastaan presidenttiehdokkuuden, hän määritteli individualisminsa seuraavasti:

"Tämä yksilöllisyyden ihanne, joka nojautuu jokaisen yksilön yhtäläiseen tilaisuuteen (equal opportunity) on sosialismin negationi. Se on anarkian negationi. Se on despotismin negationi. On kuin jos järjestäisimme kilpailun. Me, vapaan ja yleisen koulutuksen kautta, pidämme huolta kilpailijain kasvatuksesta; annamme heille yhtäläisen startin; hallitus toimii kilpailun rehellisyyttä valvovana palkintotuomarina. Voittaja on se, joka osoittaa huolellisinta harjoittelua, suurinta kykyä ja eniten luonnetta. Sosialismi käskee kaikkia lopettamaan kil-

pailun yhtäläisesti. Se pidättää nopean kilpailijan kulkemaan hitaan vauhdilla. Anarkia ei antaisi kasvatusta eikä palkintotuomaria. Despotismi valitsee ne joiden on juostava ja ne joiden on voitettava."

On epäilemättöä, että Hooverin presidenttikautena valtio tulee koettamaan toimia tehokkaasti palkintotuomarina, tulee näkymään ennenkaikkea virkanimityksissä ja hallintokoneiston tehokkuuden lisäämisessä.

Olen edellisessä hahmotellut Mr. Hooverin kahta johtavaa periaatetta "equality of opportunity" ja cooperation".

Palaten virkaanastujaispuheen selostamiseen viittaa alkusi lyhyesti pres. Hooverin vakuutuksiin, että Yhdysvallat tunnustavat totuuden, että Amerikan edistys, varallisuus ja rauha on läheisesti kytketty muun ihmiskunnan kehitykseen, hyvinvointiin ja rauhaan sekä hänen vakuutuksiinsa, että imperialismi on Yhdysvalloille vieras, ettei Amerika halua laajentaa aluettaan, sillä kun on tehtävänsä omien rajojensa sisäpuolella, Amerikan kansan rakentaessa itselleen uutta taloudellista järjestelmää, uutta yhteiskunnallista ja uutta poliittista järjestelmää, joille kaikille on yhteistä vapauden ja kehittymistilaisuuden laajentaminen. En epäile näiden vakuutusten absoluuttista rehellisyyttä. Niillä kuitenkin on hieman oratorinen sävy, verrattuna niihin lausuntoihin, joita täällä tuon tuostakin kuulee kongressin johtavien henkilöiden yksityisissä keskusteluissa esittävän. Joskaan Mr. Hooverilla ei ole imperialistisia toiveita, joissakin poliittisissa piireissä asioita katsellaan toisin. Voidaan sanoa ainakin senverran, että ituja imperialistisiin pyrkimyksiin on runsaasti. Niiden kehittymiselle otollisen hetken tullessa, presidentin taito sovittaa vastakkaisia pyrkimyksiä voi joutua ankaralle koetukselle.

Presidentti puheessaan myös sanoo, ettei osanotto kan-

sainvälisiin harrastuksiin tule rajoittumaan ainoastaan lausuntoihin, vaan että Yhdysvallat tulevat käytännössä ottamaan osaa kaikkiin hyödyllisiin kansainvälisiin yrityksiin. Tällä ei luonnollisesti voida tarkoittaa laajempaa osanottoa kuin tähänkään saakka, nimittäin niin pitkälle ^{valta ulottuu. Senaatissa ei} ulottuvaa kuin presidentinven- tisen kielteisen kannan muutosta ole odotettava tapahtuvaksi. "Emme toivo ainoastaan rauhaa suhteissamme maailmaan, vaan rauhan ylläpitämistä kautta maailman. Haluamme edistää oikeuden ja järjen valtiutta, väkivallan valtaa vähentäen". Nämä lauseet epäilemättä kuvastavat syvällä presidentin mielessä liikkuvia tunteita.

Kellogg-sopimuksen hyväksymisen presidentti toivoi rakentavan tietä suurempaan aseistuksen rajoitukseen, johon Amerika vilpittömästi tarjoutuu. Paktin täysi toteutuminen edellyttää yhä suurempaa täydellisyyttä välikappaleissa, joiden avulla riitaisuuksia kansojen välillä rauhallista tietä ratkaistaan. Tällaisten välikappaleiden luomisessa ja käytössä Amerikan tulisi presidentti Hooverin mukaan kannattaa jokaista tervettä sovintomenettelyä, välitystuomio- ja oikeudellista menettelytapaa. - Tämä tosin näyttää hurskaalta toivomukselta, kun senaatin kanta otetaan huomioon. Esimerkkinä tilanteesta senaatissa mainittakoon, että eräs senaatin ulkoasiainvaliokunnan jäsen hiljan vakuutteli, että Washingtonissa latinalaisamerikkalaisten maiden kanssa tehty pakollinen arbitraarisopimus ei tule hyväksytyksi. Se kuoli samalla hetkellä, kun valtiosihteeri Kellogg, kysymykseen vastaten, lausui, ettei hän nähnyt minkään estävän Panaman kanava-alueetta koskevan kysymyksen arbitree- rausta. -

Maailman tuomioistuimesta puhuessaan presidentti Hoover, viitattuaan amerikkalaisten valtiomiesten osuuteen pysyvään suunnittelussa ja sen tärkeimpään, tuomioistuimen päämääräin ylläpitävääisyyteen Amerikan ihantei-

den kanssa, lausui:

"Ei mitään pätevämpää välinettä tarkoitusta varten ole hahmoteltu, eikä toista voida käytännössä toteuttaa. Meidän liittymiseemme kiinnitettyjä varauksia ei ole väärin selitettävä. Yhdysvallat eivät näillä varauksilla tavoittele erikoisia etuoikeuksia tai etuja, ne haluavat vain saada selvennetyksi meidän suhteemme neuvoa antaviin lausuntoihin ja muihin seikkoihin, jotka ovat toisarvoisia tuomioistuimen päätarkoitukseen verraten. Tie olisi löydettävä ja on, minä uskon, löydettävissä, jota myöten voimme astua oikealle paikallemme liikkeessä, joka on niin perustavaa laatua rauhan kehityksessä."

Mr. Hooverin puhuessa rauhasta, hänen puheensa saa intohimon kannattaman lennokkauden. Puheessa jolla hän aikoinaan vastaanotti ehdokkuuden hän lausui: "Luulen voivani väittää nähneeni yhtä paljon sodan kauhuista ja kärsimyksistä kuin kukaan muu amerikalainen. Näkemästäni olen saanut syvän intohimon rauhan puolesta". Avajaispuheessaan hän lausui:

"On mahdotonta, maanmieheni, puhua rauhasta ilman syvää mielenliikutusta. Tuhansissa kodeissa Amerikassa, miljoonissa kodeissa ympäri maailman, on tyhjiä tiloja. Olisi häpeällinen arvottomuutemme tunnustus, jos osoittautuisi, että olemme luopuneet siitä toivosta, jonka puolesta nuo miehet kuolivat. Sivistys varmasti on riittävän varma, ihmiskunta varmasti on riittävän kypsä meidän löytäksemme jo elinaikamme kuluessa tien pysyväiseen rauhaan. Ulkomailla, lännessä ja idässä on kansakuntia joiden pojat sekoittivat vertaan meidän poikiemme vereen taistelutanteilla. Useimmat noista kansakunnista ovat myötävaikuttaneet rotuumme, sivistyksemme ja tietomme kehitykseen. Yksi niistä on meille antanut kieleemme ja moni niistä on antanut paljon laistostemme nerokkuudesta. Niiden rauhan halu on yhtä syvä ja vilpittön kuin meidän omamme.

"Rauhan säilymiseen myötävaikuttaa kunnioitus meidän puolustuskykyä kohtaan. Rauhaa voidaan edistää aseistuksen rajoittamisella ja ristiriitain rauhalliseen ratkaisuun käytettävien välineiden luomisella. Mutta todellisuudeksi se muodostuu vain itsensä hillitsemisen kautta ja aktiivisten, ystävällisyyttä ja avuliaisuutta osoittavain pyrkimysten avulla. Minä haluan että hallintokauteni jälkeen jää merkkejä siitä että hallintoni on edistänyt rauhan asiaa".

Presidentti Hoover on vakuutettu, että Amerikan kansa on edistysmielinen, mutta hän tietää myös että se käsittää, että edistyksen tulee perustua kokemukseen. Huonosti harkittu vikojen parantelu tuo mukanaan rangaistuksen. Kukaan ei aikaisemmassa hallintotoiminnassa liene osoittanut suurempaa kykyä selvittää ratkaistaviin kysymyksiin liittyviä tosiasioita ja nähdä ihmiset, jotka asioita suorittavat, sellaisina kuin ne ovat, heikkouksineen ja rajoituksineen, eikä kukaan liene saanut enemmän aikaan kuin hän, käyttämällä hyväksi kykyä ja taitoa missä hän niitä on huomannut olevan. Yksinpä hänen kykynsä saada asiat luistamaan kongressissa on ollut suorastaan ihmeteltävää. On puhuttu siitä, ettei hän ole poliitikko, että hän vihaa politikkoita j.n.e. Mutta tosiasiksi jää, ettei kukaan kabinetin jäsen ole menestyksellisemmin ajanut läpi ehdotuksiaan kongressissa. Tämän ihmeen selitys lienee siinä, että hän on yhtä kärsivällisesti tutkinut kongressin jäseniä ja lainsäätäjäkunnassa vallitsevia mielialoja kuin muitakin hoitamiinsa asioihin vaikuttavia tosiasioita, sekä käyttänyt tietojaan kyväksi esittämällä asiat oikealla hetkellä, oikealla tavalla.

Aikaisemmat kokemukset jo viittaavat siihen, että presidentti Hooverin yhteistoiminta kongressin kanssa tulee olemaan menestyksellisempi kuin hänen edeltäjänsä. Huhtikuun 15 p:ksi ylimääräiseen istuntoon kokoonkutsuttu uusi kongressi on kokoon-

panoltaankin republikaaniselle presidentille edullisempi kuin presidentti Coolidgen aikana koolla olleet kongressit. Republikaaneilla on nimittäin tällä kertaa senaatissakin varma enemmistö, ja useat "insurhenteistakin" kannattavat lämpimästi uutta presidenttiä.

Kunnioitus, jota hän nauttii vastustajiensakin taholla on niin suuri, ettei senkään puolesta voi kuvitella kenenkään paremmilla enteillä voivan aloittaa uraansa presidenttinä.

L. A. H. A. H.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C₈.

ASIA:

Ministeri Åströmin raportti no 6.

Washington

13/9 1962.

Asiakirjavihko sisältää 8 kirjoitettua lehteä
Valtionarkistossa 18.8.1962

Juhani Castrén

Légation de Finlande

Washington, D.C.

N:o 407

Maaliskuun 13 p. 1929

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
12. 281	13. 29
28/3. 29	
5	Ca.

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohellisena minulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini N:o 6, joka koskee

Uutta kabinettia.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Astrom.

Herra Hj. J. Procopé

Suomen Ulkoasiainministeri

y.m., y.m., y.m.

Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään

vuoden 1929 raportti

12/231 he. 1929

N:o 6

28/3-29

maaliskuun 13 päivältä.

5 Cg.

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
12/231 he. 1929	
28/3-29	

Uusi kabinetti.

Jo marraskuulla, heti presidenttivaalin tapahduttua, sanomalehdet ryhtyivät kilvan arvailemaan kutka presidentti Hoover kutsuisi jäseniksi kabinettiinsa. Näitä spekulatiivisia on siten jatkunut, täyttäen päivittäin palstamääriä sanomalehdissä siksi kunnes presidentti, noin viikon verran ennen toimeenastumistaan, teki päätöksensä asiassa. Eräs tšekiläinen lehti hiljan laski, että kabinetti-aineksina oli kaikkiaan mainittu kolmattasataa henkilöä. Tässä ei ole syytä kosketella noita turhia spekulatiivisia. Riittäköön viittaus eräaseen mielenkiintoiseen piirteeseen.

Heti vaalin jälkeen ehdokkaina mainittiin, traditionien mukaisesti, sellaisia henkilöitä, jotka, amerikkalaisten puoluepolitiikkojen kannan mukaan, ennen muita olivat ansainneet paikan kabinetissa toiminnallaan vaalitaistelun aikana. Sellaisina mainittiin m.m. senaattorit Borah ja Moses, apulaisoikeussihteeri (assistant attorney general) Donovan, republ. kansalliskomitean jäsen, rouva Hert, vaalitaistelujohtaja Good ja Mann j.n.e. Näistä James W. Good kampanjan johtaja Keski-Lännessä on ainoa, joka joutui kabinettiin.

Aikaisempien traditionien mukaan presidentti usein jo vaalitaistelun aikana lupaili vaikutusvaltaisia paikkoja tärkeimmille avustajilleen. Tällä kertaa presidentti Hoover sellaisia ehdotuksia myötävaikutukselle asetettaessa oli johdonmukaisesti aset-

tunut ehdottomasti kielteiselle kannalle. Viitaten presidentti Harding'in kokemuksiin, hän oli ilmoittanut, ettei hän etukäteen lupaa paikkaa kenellekään, vaan hän tulee valitsemaan kuhunkin toimeen sopivimmaksi harkitsemansa miehen.

Kuta lähemmas virkaanastujaispäivä tuli, sitä yleisemmin sanomalehtien spekulatiot alkoivat keskittyä ulkopuolella poliittisen elämän oleviin henkilöihin. Kahden henkilön kabinettiin joutumista pidettiin koko ajan varmana, nimittäin valtiovarainsihtööri Mellon'in ja apulaisoikeussihtööri (assistant attorney general) Donovan'in. Heistä vain Mr. Mellon istuu kabinetissa.

Kysymys Donovan'in nimittämättä jättämisestä valaisee kieltolaki-ystävien vaikutusvaltaa tällä hetkellä.

On ollut tunnettua, että Donovan on ollut oikeusdepartementin kyvykkäin mies, sen johtava persoonallisuus. Hän on osoittanut aivan erikoisen suurta taitoa liikeelämää säännösteleväin lakien (m.m. trusteja vastaan säädettyjen lakien) toimeenpahossa. Hän on ollut Mr. Hooverin läheisiä ystäviä ja innokkaimmin ja tehokkaimmin vaalitaistelussa myötävaikuttavia henkilöitä. Henkilökohtaisesti ankara raittiusmies jo aikoja ennen kieltolain säätämistä, hän kuitenkin ei ollut raittiusjärjestöjen suosiossa. Hän on irlantilainen alkuperältään ja katolilainen uskonnoltaan. Raittiusliikkeen johtohenkilöt ovat suureksi osaksi metodisteja ja baptisteja. Kieltolakiystävien taholla oli käsitys, että hän, samoin kuin katolilaiset yleensä, ei kannata pakollista raittiuslainsäädäntöä eikä sydämessään usko sen toimeenpanon mahdollisuuteen, vaan kannattaa raittiusasiaa yksinomaan yksityisten vakaumuksen asiana ja sellaisena päämäärään saatettavana. Tästä epäluulosta ja siihen perustuvasta vastustuksesta oli odotettavissa se tulos, että raittiusväki epäluottamuksella suhtautuisi hallituksen kaikkiin kieltolain toimeenpanoa tarkoitta-

viin toimenpiteisiin. Kun presidentti Hoover halusi saada kaikki voimat luottamuksella myötävaikuttamaan hallituksen kielto-
lakipolitiikassa, hän huomasi viisaimmaksi jättää Mr. Donovan'in kabinetistaan pois. (Hän tarjosi hänelle Filippiinien kuvernöörin tointa, jota Donovan ei katsonut voivansa ottaa vastaan).

Attorney general'in paikkaa Mr. Hoover ensin tarjosi senaattori Borah'lle. Senaattori B. on nimittäin lukuisissa tilaisuuksissa lausunut vakaumuksenaan, että kieltolaki on toimeenpantavissa. Attorney general tulee nyt, kun kielto lakitoimisto siirretään valtiovaraindepartementista oikeusdepartementtiin, entistä suuremmissa määrin vastaamaan kielto lain tehokkaasta toimeenpanemisesta, ja presidentti Hoover siis halusi toimenmiehelle, joka oli vakuutettu menestyksellisen toiminnan mahdollisuudesta. Senaattori Borah kuitenkin kieltäytyi ottamasta tointa vastaan.

Attorney general'iksi senjälkeen nimitettiin oikeusdepartementin yleisviskaali, "sollicitor general", William D. Mitchell.

Mitchell on minnesotalainen lakimies, jota pidetään yhtenä Amerikan kaikkein etevimmistä. Hän on, kuten Donovan, ankara raittiusmies.

Amerikassa kabinetin ensimmäinen, johtava jäsen, tavallaan pääministeriä vastaava, on valtiosihteeri eli ulkoasiainministeri. Siihen toimeen presidentti Hoover kutsui Filippiinien kuvernöörin Henry Lewis Stimson'in. Jo helmikuun alussa hänelle lähetettiin sähkösanoma, josta sanomalehdet saivat tiedon, mutta lehdet jäivät epätietoisiksi, oliko kysymys valtiosihteerin, vaiko sotasihteerin paikasta.

Stimsonia ovat suositelleet ennenmuita Charles E. Hughes ja Elihu Root. Hän on viime mainitun entinen asianajotoimiston kanssa-osakas. Häntä pidetään kaikissa piireissä, niin republikaanien kuin demokraattienkin keskuudessa, erinomaisen suurena

kykynä ja hienona luonteena. Demokraattien johtava henkilö ulkoasiain alalla senaatissa, senaattori Swanson lausui minulle, Stimson'in vaalin tultua lopullisesti päätetyksi: "Hoover totisesti osaa valita miehensä. Stimson on avarakatseinen, vapaa-mielinen mies. Voidaan pitää erittäin onnellisena seikkana, ettei Hoover antanut houkutetta itseään valitsemaan ketään noista härkämäistä, ahtaista republikaaneista, jotka me kaikki tunnemme niin hyvin".

Mr. Stimson oli aikoinaan Rooseveltin hyvä ystävä. Taftin presidenttikautena hän oli kabinetin jäsenenä, sotasihteerinä. Hän on ottanut osaa New Yorkin valtion julkiseen elämään, ennen kaikkea delegaattina perustuslain muutosta valmistelemaan. Kerran hän oli ehdokkaana valtion kuvernöörin toimeen, mutta ei tullut valituksi: "hänellä ei ole poliitikon 'liivejä' eikä ääntä", kuten New York Times asian selittää. Sotaan hän otti osaa rintamalla, kenttätykistörykmentin päällikkönä.

Coolidgen presidenttikautena hänet lähetettiin Nikaraguaan erikoistehtävään sovittaa riitapuolet Diaz ja Sacasa. Hänen onnistuinkin, kuten muistettaneen, saada aikaan sovinto, vaikkakaan rauha ei senkautta tuohon maahan pysyväisesti palannut. Hän kirjoitti jälestäpäin pienen kirjasen: "American Policy in Nicaragua". Siinä hän m.m. lausuu ajatuksen, että Monroe-oppia ei ole pidettävä pelkkänä perustana amerikkalaisten oikeuksien kiinnipitämiselle, vaan juhlallisena Yhdysvaltain velvollisuutena naapureita kohtaan. "Mihin toimenpiteisiin me Keski-Amerikassa ryhdymmekin, toimenpiteemme eivät saa vaikuttaa noiden tasavaltojen oikeuksien vähentämiseksi itsenäisinä kansakuntina". Hän lisää, että Yhdysvaltain turvallisuuden takia Amerikalla on erikoinen intressi Karaibian meren ja Panaman kanava-väylän suojaamisesta.

Filippiinien kuvernööri Wood oli Mr. Stimson'in hyvä ystävä. Käydessään häntä saarilla tapaamassa, hän innostui siihen työhön jota kenraali Wood siellä suoritti. Kenraali Wood'in kuollessa presidentti Coolidge nimitti Mr. Stimson'in hänen seuraajakseen. Viime vuonna hän astui toimeensa. Hän ryhtyi yhteistoimintaan useiden filippiinien johtomiesten kanssa, nimittipä joitakin heistä kabinettiinsakin. He vuorostaan auttoivat läpi lainsäätäjäkunnassa hänen ehdottamiaan uudistuksia. Hänen toiminnastaan Filippiineillä on sanottu, että hän osoitti siellä pystyvänsä panemaan käytännössä toimeen erään oppinsa hallituksen johtajatehtävästä ja kontaktista lainsäätäjäkunnan kanssa, jonka puolesta hän on jatkuvasti toiminut niin New Yorkin valtion kuin federaalisen Amerikan ollessa kysymyksessä. Yhteistoiminta ja saarten taloudellinen kehitys ovat olleet hänen silmämääränään. Hän neuvoi filippiineille kehityksen tietä, joka kävisi suurten liikeyritysten kautta.

Hänen pyrkimyksissään järjestää yhteistoimintaa ja tavoitella talousolojen kehitystä suurpiirteisesti, tahdotaan nähdä yhtäläisyyttä presidentti Hooverin pyrkimysten kanssa.

Mr. Stimson on syntynyt syyskuussa 1867, siis nyt 61 vuoden ikäinen, eli presidenttiä vanhempi mies.

Siksi kunnes Mr. Stimson n. kolmen viikon kuluttua saapuu Washington'iin, valtiosihtööri Kellogg, presidentin t.k:n 4 p:nä antaman määräyksen mukaan, edelleen hoitaa valtiosihtöerint tehtäviä.

Valtiovarainsihtööri Mellon'in paikalleen jäämisestä olen jo maininnut. Häntä ja presidentti Hooveria ei pidetä läheisinä ystävinä, mutta yhteisen, pitkäaikaisen kabinetissaolon aikana he ovat oppineet antamaan arvoa toinen toisensa suurelle kyvyille. Mr. Mellon on, kuten tunnettu, Amerikan rikkaimpia miehiä. Hän täyttää näinä päivinä 74 vuotta.

Sotasihteeriksi nimitettiin Mr. James W. Good, josta jo alussa mainittiin. Tällä katsotaan sotadepartementin itse hoitavan asiansa, joten on toisarvoinen asia kuka sen johdossa on. Mr. Good ei ole mikään sotaasiain tuntija. Hän on 12 vuotta ollut edustajahuoneen jäsen, Iowan valtiosta valittuna. Hän silloin oli osittautunut eteväksi taloustieteilijäksi. Hän toimi varainmyöntämis- ja budjettikomiteoissa. Hänen merkityksensä kabinetissa arvellaan tulevan pääasiallisesti olemaan siinä, että hänellä on edellytyksiä menestyksellisesti pitää yllä suhteita kongressiin ja tasoiittaa sen kanssa syntyvään uhkaavia vaikeuksia.

Pääpostimestariksi on nimitetty Walter F. Brown. Hän on viime aikoina ollut kauppadepartementin apulaissihteeriksi. Hän toimi aikoinaan puheenjohtajana kongressin departementtien uudesta järjestelyä tutkimaan asettamassa komiteassa. Mr. Hoover lausui hänestä, silloin kun hänet nimitettiin apulaissihteeriksi, että "hänellä oli paremmat tiedot federaalisesta koneistosta ja sen toiminnasta kuin kenelläkään koko Yhdysvalloissa". Hänen tietonsa tulenevat hyödyksikäytettäviksi postilaitoksen ulkopuolella, mikäli, kuten suunnitellaan, departementtien laajempi uudestaanjärjestely Hooverin presidenttikautena toteutetaan.

Laivastosihteeriksi on nimitetty rikas bostonilainen, purjehdusurheilun alalla ennenkaikkea mainetta saavuttanut Charles Frances Adams.

Sisäasiainsihteeriksi on nimitetty presidentti Hooverin henkiystävä, Ray Lyman Wilbur, Hooverin ylioppilastoveri, nykyään rehtori Leland Stanford yliopistossa Kaliforniassa, entisen laivastosihteerin veli. Alkuaan lääkäri, sittemmin pääasiassa tunnettu yliopistomiehenä hän 1917 toimi Mr. Hooverin johtamassa Elintarvehallituksessa. Odotetaan että alkavana presidenttikautena tullaan laajentamaan federaalihallituksen tehtäviä ter-

veydenhoidon ja opetuksen aloilla ja että Mr. Wilbur näiden kysymysten perillesaattamisessa saisi erikoisen tehtävänsä.

Maataloussihteerinä tulee toimimaan Arthur M. Hyde, entinen Missourin valtion kuvernööri, asianajaja ja suuri liikemies sekä maanviljelijä. Alustavissa vaaleissa hän kuului kuvernööri Lowden'in, Mr. Hooverin vahvimman vastaehdokkaan kannattajiin. Hänen, luultavasti vaikeaksi, tehtäväksi tulee maataloutta avustavan lainsäädännön lopullinen ohjaaminen satamaan.

Kauppasihteeriksi on nimitetty chicagolainen insinööri ja suurliikemies Robert P. Lamont.. Häntä pidetään maan etevimpiin ja laajatietoisimpiin liikemiehiin kuuluvana. Hän tuntee liikeolot sekä kotimaassa että ulkomailta. Hän oli aikoinaan kansainvälisen kauppakamarin asettaman, Amerikan ja Euroopan suhteita tutkivan komitean jäsen. Hän on erikoisesti tutkinut sekä Mississippi-joen kanavoimiskysymystä että muita keskivaltioiden vesitietesuunnitelmia.

Työsihteerin toimeen jää sen entinen hoitaja, James John Davis. Entinen metallityömies, veljeskuntajärjestelytyössä etualalle pääsemään onnistunut mies, jonka suurimmaksi ansioksi sanotaan sitä, että hän on paremmin kuin kukaan muu, pätevä saamaan aikaan ja ylläpitämään hyviä suhteita työväen kanssa.

Edellä mainitut kymmenen miestä tulevat siis muodostamaan presidentti Hooverin virallisen neuvojakunnan. Saa pitää varmana, että presidentti Hoover virallisten piirien ulkopuoleltakin tulee etsimään esille ja käyttämään hyväkseen maasta löydettävän parhaan asiantuntemuksen.

Hänen kerrotaan hiljan lausuneen eräälle ystävälleen, että on niin paljon suoritettavia tehtäviä ja niin vähän suorittamiseen käytettäviä vuosia presidenttikaudessa, lisäten että yksi Yhdysvaltain suhteen hämmästyttävä asia on se, että löytyy niin paljon pystyviä miehiä suorittamaan minkä tahansa suuren tehtävän, joka on suoritettava.

L. Arlin

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Astorin raportti no 7.

Washington

8/5 1962.

Asiakirjavihko sisältää 7 kirjoitettua lehteä

Valtionarkistossa 18.8.1962

Juhani Kaanonen

Legation de Finlande

Washington, D.C.

N:o 752

Toukokuun 9 p. 1929

*21 pöytäkirja
Jouko*

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
N:o	18/232	le 2 11 29
22/5-29	5	LEL
RINNA	OLASTO	ALIA
5	08	

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohelliseräminulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini N:o 7, joka koskee

Tariffiehdotusta edustajahuoneessa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. Aho

Herra Hj. J. Procopé

Suomen Ulkoasiainministeri

y.m., y.m., y.m.

Helsinki

TERWAKOSKI

1929

Washingtonissa olevan lähettilään

vuoden 1929 raportti

N:o 7

toukokuun 8 päivältä

13/232	13	14
22/5 29	2	3
5	Cg	

Tariffiehdotus edustajahuoneessa.

Suomen viennin kannalta kiinnostavat kohdat.

Edustajahuoneen n.s. "Ways and Means Committee" sai eilen lopultakin valmiiksi tariffiehdotuksensa. Olen jo sähköillä not. 37 ja 39 Suomen vientitavaroita koskevat ehdotuksen kohdat tiedoit-
tanut.

Mainittakoon tässä, että komitean työn aikana olin saanut tietoja, joiden mukaan Suomen vientitavaroista ainoastaan pahvi ja graniitti kuului niihin, joihin nähden tultaisiin ehdottamaan muu-
toksia. Pahvia koskevaa nimikettä on kyllä muutettu, mutta sellai-
sella tavalla, ettei se meidän vientiämme koske. On nimittäin
jätetty pois nykyään voimassaoleva määräys, että pahvi rullissa,
josta valmistetaan seinäpahvia tullattaisiin viiden prosentien mu-
kaan. Täten siis seinäpahvin raakaaineeksi tuotettu pahvi myöskin
tulisi 10 %:n tullin alaiseksi. Tällaista pahvia on tuotettu Ka-
nadan puolella olevasta, kuten minulle on kerrottu, Amerikalaisen
seinäpahvitehtaan omistamasta tehtaasta. Nimikkeeseen ehdotetaan
toinenkin muutos. Voimassaolevassa tariffilaissa määrätään että
pahvi, joka on alle yhdeksän tuhannesosa tuumaa, katsotaan olevan
paperia. Ehdotuksessa vastaava raja on merkitty 12 tuhannes-
osaksi. Minun tiedossani ei ole tulisiko tämä vientiämme vahin-
goittamaan.

Komitean työn kestäessä on paljon puhuttu siitä, että eri
paperilajeja tultaisiin määrittämään entistä tarkemmin, ja että
varsinkin sanomalehtipaperi nyt ehdotettaisiin määriteltäväksi,

jotta se epäsuhde poistettaisiin, että samanlainen paperi, eri vastaanottajille osoitettuna, käsitellään eri tavalla, milloin tullin-alaisena, milloin tullivapaana. Tällaista määrittelyä ei ehdotuksesta löydy. Sanomalehtipaperi määritellään kuten aikaisemminkin sanoilla "Standard newsprint paper".

Faneerin tulliin ehdotettu muutos tuli allekirjoittaneelle yllätyksenä. Ehdotetaan erityinen nimike, joka kuuluu: "Par 406 veneers of wood, 20 per centum ad valorem; plywood 40 per centum ad valorem; wood unmanufactured, not specially provided for, 20 per centum ad valorem." Koska täällä "veneeri" sanalla tarkoitetaan yksinkertaista faneeria, jota Suomesta ei ensinkään tänne tuotane, ja "plywood" sanalla monikerroksista, jota Suomesta tuodaan, ehdotus toteutuneena merkitsisi tuntuvaa korotusta nykyisestä 33 1/3 %:n tullista.

Graniitin tulli ehdotetaan korotettavaksi 50 %:sta 60 %:iin valmistetusta ("hewn, dressed, or polished, or otherwise manufactured") ja 15 sentistä 25 senttiin valmistamattomasta.

Tulitikkutulli ehdotetaan korotettavaksi nyk. 8 sentistä grossilta 11 senttiin ja 3/4 sentistä tuhannelta 1 senttiin.

Näinollen siis sen sijaan, että olisi niinkuin olin aikaisemmin luullut, että nim. pähvi- ja graniittitulli-korotukset olisivat meidän kannaltamme eniten pelättävissä, näyttää nyt siltä kuin pähvi pelastuisi korotuksilta, mutta faneeri, tulitikut ja graniitti joutuisivat tuntuvasti koroitettujen tullien alaisiksi. Mitäänhän ei vielä varmuudella tiedetä.

Voin ja juuston tullit ehdotetaan sellaisiksi, miksi ne jo aikaisemmin on presidentin päätöksillä korotetut, nim. voi 12 senttiä, juusto 7 senttiä naulalta. Kun presidentille edelleenkin ehdotetaan valtuutta korottaa, sen tarpeelliseksi huomattaessaan, tulleja 50 %:lla, tilanne siis muuttuisi sikäli, että entiset korotetut määrät muodostuisivat perusmääräksi.

Arvon laskemisen perusteeksi ehdotetaan lähinnä n.s. "foreign value", jolla tarkoitetaan tavaran markkinahintaa vievän maan markkinoilla, siihen luettuna kustannukset tavaran lähetyskuntoon asettamisesta, tai "export value", hinta josta tavara vapaasti tarjotaan Yhdysvaltoihin vietäväksi plus kustannukset pakkauksesta ja lähetyskuntoon asettamisesta. Jos nämä arvot eivät ole selville saatavissa on perustana oleva n.s. "U.S. value", tavaran hinta, tai arvioitu hinta, Amerikan markkinalla. Merkillisin arvon laskemisperusteita koskeva määräys on se, että tulliviranomaiset, viime kädessä valtiovarain sihteeri, määrää minkä arvon mukaan tavara on tullattava. Se avaisi mahdollisuuden asettaa useissa tapauksissa perustaksi United States value'n. Tämä tietää 50 %:n ja enemmänkin tullikorotusta. Tässä siis on tavallaan jätetty toimeenpaneville virkamiehille oikeus määrätä korotettuja tullimääriä, joita ei näy tariffista. - Tämä ehdotus luultavasti tulee nostamaan yhtä kovan taistelun kongressissa kuin 1922 nosti ehdotus Amerikan valuation'in yleisestä käytäntöönottamisesta.

On myöskin mielenkiintoista todeta, että ehdotuksesta puuttuu nykyisen tariffin kuuluisaan "sec. 510" sisältyvät määräykset viejien velvollisuudesta jättää kirjansa ja paperinsa Amerikan viranomaisten tarkastettaviksi, uhalla että hänen tavaroidensa kielletään pääsy Yhdysvaltoihin. Jällellä on vain tuojaan kohdistuva vastaavanlainen määräys.

Ehdotus esitettiin eilen komiteakäsittelyn jälkeen, johon vain komitean republikaaniset jäsenet olivat ottaneet osaa. Se meni takaisin komiteaan käsiteltäväksi demokraattisten jäsenten saapuvilla ollessa. Toisin sanoen muodolliseen käsittelyyn, jossa republikaaninen enemmistö määrää sen komitean ehdotukseksi.

Keskustelussa kosketeltiin vain yhtä Suomen vientitavaraa, nimittäin vuotia. Maanviljelijätaholta lausuttiin, etteivät farmarit suostuisi niiden asettamiseen vapaalistalle. Suhteet Kana-

daan ja Argentiinaan vaatinevat kuitenkin niiden pysyttämistä va-
paalistalla, joten vastustus jäänee tuloksettomaksi.

Yleinen tilanne tariffiehdotuksen tullessa esille.

Presidentti Hooverin kanta.

Olen aikaisemmissa tiedoituksissani maininnut presidentti Hooverin antaneen ymmärtää edellyttävänsä, että tariffin suhteen ryhdyttäisi laajalle meneviin muutoksiin, vaan että olisi rajoituttava pienempiin muutoksiin, joiden tarkoitus olisi mukaannuttaa tariffi ja toimeenpanomääräykset oloissa tapahtuneita muutoksia vastaaviksi.

Presidentin kongressille ylimääräisen istunnon alussa lähettämä viesti pääasiassa koski maatalouden avustamistoimenpiteitä ja tariffia. Huomautettuaan aluksi, että seitsemän vuoden kokemukset korkeasta tariffista ovat osoittaneet sen osuneen oikeaan, sillä palkat^{han} ovat pysyneet korkealla tasolla ja vienti sekä tuonti ovat koko ajan kasvaneet, hän lausuu ettei nyt ole kysymys uuden korkean tariffin perusteiden muodotamisesta, koska se jo tehtiin seitsemän vuotta sitten. Nyt on vain korjattava ne työttömyydessä joillakin harvoilla aloilla ilmenevät häviöt, jotka tällä välin ovat tulleet näkyviin. Hän jatkoi:

"Kysymyksessä ei ole diskrimineeraus mitään ulkolaista teollisuutta kohtaan, kun tasoitetaan eroitukset tuotantokustannuksissa kotona ja ulkomailta ja siten poistetaan ulkolaisilta edut, jotka heille koituvat alemmista työpalkoista. Itseasiassa tällainen tasointi ei ole ainoastaan yhteiskunnallisen oikeuden toteuttamiseen kotimaassa tähtäävä, vaan se korotus elintasossa, joka siitä on seurauksena, lisää sellaisten ulkolaisten tavarain kysyntää, joita emme itse valmista. Suurin piirtein katsoen olemme oppineet, että työssä raatavien kansalaisten halvemmaksi tekeminen vähentää, pikemminkin kuin lisää, jatkuvaa hyvinvointia koska se vähentää kansan kulutuskykyä".

Presidentti Hoover siis kannattaa amerikalaisen suoje-
lupolitiikan peruseriaatteita. Mutta hän myös korostaa, että asiaa
on käsiteltävä laajakatseisesti, ottaen huomioon Amerikan vienti-
kaupan edut.

"Tehdessämme muutoksia tariffiin meidän ei ole unohdettava
ottaa huomioon laajat intressit, jotka kuuluvat maallemme koko-
naisuutena, ja näihin intresseihin kuuluu kauppasuhteemme muiden
maiden kanssa. On selvästikin epäviisasta suoje-
lua, joka uhraa
suuremman määrän työtilaisuuksia viennin alalla voittaakseen pie-
nemmän määrän työtilaisuuksia tuonnista".

Presidentti lisäksi suositteli tariffikomissionin uudelleen
järjestämistä maksemalla sen jäsenille korkeampia palkkoja, jotta
saataisiin käytettäviksi pystyvimpiä miehiä. Tariffiehdotuksessa
onkin tämä otettu huomioon. Komissionin jäsenmäärä ehdotetaan
lisättäväksi kuudesta seitsemään ja palkat korotettaviksi 12,000
dollariksi vuodessa. Presidentti ehdotetaan valtuutettavaksi
järjestämään komissionin kokonaisuudessaan uudestaan. Presidentti
ilmaisi kannattavansa tariffin muuttuvaisuuden säilyttämistä yksin-
kertaistuttamalla ja siten tekemällä nopeammaksi komissionin työn.
Tämäkin on tariffiehdotuksessa otettu huomioon.

Lopuksi presidentti huomautti vaikeuksista ja hankaluuksista,
jotka ovat syntyneet tavararvon määrittelyä koskevien säädösten
toimeenpanemisessa. Avoimeksi kysymykseksi jää tietenkin, tuleeko
tariffiehdotuksen jo mainitsemani arvonn määräämis-perusteet laissa
toteutumaan.

Kysymys on nyt lähinnä siitä, millaiseksi käsittely muodos-
tuu edustajahuoneessa. Se koetetaan tehdä mahdollisimman lyhyeksi.
Siinä tarkoituksessa komitea on ehdottanut, ettei muita muutosehdo-
tuksia otettaisi käsiteltäviksi kuin sellaisia, jotka komitea hy-
väksyy. Jos siitä menettelystä sovitaan asia ehkä valmistuu pa-
rissa viikossa. Muutoin/tuntevat kongressin jäsenet arvioivat
oloja

käsittelyn vievän kolme viikkoa. Kun ottaa huomioon että edustajahuoneessa nyt jo on ilmennyt hyvin paljon erimielisyyttä ja tyytymättömyyttä, tuntuu kuin tuo arviointi olisi varsin optimistinen. 1921 edustajahuone käsitteli tariffia yli puolen vuoden ajan, mutta silloinhan olikin kysymyksessä siirtyminen demokraattisesta republikaaniseen tariffiin, nyt on tilanne aivan toinen.

Raporteissani not. 27 ja 32 vuodelta 1922 selostin Fordney Mc Cumber tariffin vaiheita senaatissa. Se oli 13 kuukautta senaatin käsiteltävänä. Nyt lasketaan senaatin panevan asian läpi heinäkuun alussa, joidenkin mielestä elokuun alku on aikaisin valmistumisen aika. Mainitut 1922 vuoden raportit antavat jonkulaisen käsityksen siitä millaiseksi asian käsittely voi muodostua. Senaatti eilen äänesti presidenttiä vastaan maatalousavustusasiassa, 3 äänen enemmistöllä, kongressin hyväksyttyä presidentin suosittelman ehdotuksen valtavalla enemmistöllä. Senaatin kokoonpanosta päätellen tariffiehdotuskin tulee senaatissa kohtaamaan suurempia vaikeuksia kuin edustajahuoneessa.

L. Åström

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: 68.

ASIA:

Ministeri Astromin raportti no 8.

Washington

9/7-1929.

Asiakirjavihko sisältää 4 kirjoitettua lehteä

Valtionarkistossa 18.8.1962

Juhani Vuorimies

Finnish Legation

Washington, D.C.

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 14 232 Sal. 1929		
14/7 29	3 -	LKL -
SYKKA	LAJIT	ALJA

Heinäkuun 9 p. 1929

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohellisena minulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini N:o 8, joka koskee

Amerikan suhtautumista Young-suunnitelmaan.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimpaan kunni-
oitukseksi vakuutus.

A. Astrom.

Herra Hjalmar J. Procope
Suomen Ulkoasiainministeri
y.m., y.m., y.m.
Helsinki

ALVARO ROSKI

1021

Washingtonissa olevan lähettilään

vuoden 1929 raportti

N:o 8

heinäkuun 9 päivältä

Amerikan suhtautuminen Young-suunnitelmaan.

Amerikan ulkopolitiikka on taasen viime kukkausina ollut aiheena paljoille sanomalehtikirjoitelmille kautta maailman, ja erityisestikin kautta Europan. On lähellä otaksuma, että ilmakehä Washington'issa näinä aikoina olisi ollut ulkopoliittisilla uutisilla tiivistettyä. Niin ei ole ollut asian laita. Hooverilainen "vaitelias efektiivisyys" näkyy toteutuvan siinä muodossa, että asiat ovat täällä kaikille tietämättömiä kunnes valmis amerikalainen kanta tuodaan julkisuuteen ja leviää maailmalle Genevestä tai joltain muulta maailman kulmalta. Tosin ambassadööri Gibson'in esityksen ajatuksia oli jo ennen presidentti Hooverin toimeenastumista esiintynyt irtonaisina sanomalehdistössä, mutta niihin ei silloin kiinnitetty huomiota. Nyt kun ne näkee Gibson'in esiintymisen valossa, niistä voi ehkä ainakin tehdä sen johtopäätöksen, että asioita valmisteltiin ilmoitulleeseen suuntaan ohjattaviksi jo edellisen administration aikana. Ne saivat ilmeisesti lopullisen muotonsa Mr. Gibson'in ollessa Valkoisessa talossa, presidentin toimituksen jälkeen. Muutoin viime aikain tapahtumain yhteydessä Washingtonissa saatavissa olleet tiedot ovat rajoittuneet lyhyiin, kautta maailman sähkösanomina levitettyihin lausuntoihin, joiden tarkoitus yleensä on ollut Europan lehtien kirjoituksiin nojaavien huhujen hälyttäminen, tai kumoaminen. Tulen heti, päästyäni tariffikysy-

myksen nykyisissä vaiheissaan aiheuttamista tehtävistä, esittämään katsauksen muihin asioihin. Rajoitun tällä kertaa valaisemaan erästä asiaa, josta Europan lehdet näyttävät jatkuvasti esittävän väriä johtopäätöksiä. Tarkoitin Yhdysvaltain suhtautumista Young-suunnitelmaan.

Olen vuosien kuluessa eri yhteyksissä tiedoittanut, että Yhdysvaltain kannanotto reparatiokysymykseen on ollut aivan johdonmukainen. Wilson'in ensiksi selitettyä, ettei ole mitään laillista moraalista suhdetta sotavelkain ja saksalaisten reparatioiden välillä, Amerika virallisesti kuten ^{hyvin} tunnetaan on noudattanut tätä kantaa kautta kysymyksen kaikkien vaiheiden, kieltäytymällä ottamasta osaa Saksan reparatioiden määräämiseen tai perimiseen. Alkuperäisessä reparatiokomissiossahan amerikalaiset jäsenet ottivat osaa yksityisinä henkilöinä, ja Young toverineen oli mukana samassa ominaisuudessa viimeisessä järjestelyssä.

Jo toukokuun 16 p:nä valtiosihteeri Stimson katsoi olevan syytä julkaista seuraavan lausunnon:

"Joskin harrastuksella ja sympatialla katselemme eksperttikomitean yrityksiä ehdottaa ratkaisua ja selvitystä monimutkaiselle kysymykselle Saksan reparatioista, tämä hallitus ei halua, että mikään amerikalainen viranomainen, välillisesti tai välittömästi, ottaa osaa Saksan reparation perimiseen, jonkun pankin kautta taikka muulla tavoin".

Tämähän oli niin selvässä sopusoinnussa Amerikan aikaisemmin noudattaman kannan kanssa, että joutuu ihmettelemään kun huomaa esitettävän Europan lehtien lausuntoja, joissa tätä kantaa yhä edelleen selitellään, pitäen sitä odottamattomana.

Tottahan on, että Young-suunnitelman kansainvälinen pankki saa muitakin tehtäviä kuin reparatiomaksujen perimisen ja että, mikäli siitä muodostuu todellinen eri maiden keskuspankki, näyttää

jo amerikalaiden edun kannalta kysymyksenalaiselta, miten virallinen "reservijärjestelmä" voi siitä pysyä syrjässä, mutta tulee muistaa toiselta puolen, että selvienkin asiain järjestäminen tässä maassa vie aikaa, jos ne jollainkaan tavoin ovat kytkeytyt toimintaa ohjaaviin periaatteisiin.

Kesäkuun 18 p:nä presidentti Hoover lausui:

"Meidän hallituksemme ei ole osallinen tuohon sopimukseen, eikä sentähden halua tulla sen allekirjoittajaksi. Ei ole mitään aihetta alistaa sopimusta kongressin käsiteltäväksi. Ainoa seikka, jonka suhteen kongressin toimenpiteitä tarvitaan, on valtuus hallitukselle vähentää Saksan sopimukseen perustuvia velvollisuuksia noihin suhteellisesti vähäisiin eriin nähden, jotka käsittävät armeijan miehityskuluja ja sekalaisia saatavia".

Tätä lausuntoa näytään joissakin Euroopan lehdissä selitetyn vihamielisyydeksi Young'in suunnitelmaa kohtaan. Eihän tarvitse kuin ottaa huomioon Amerikan aikaisemman kannan, ja sen seikan, etteivät mitkään merkit viittaa siihen että mieliala olisi kongressissa muuttunut, käsittääkseen että tuo lausunto yksinkertaisesti vain ilmaisee tosiasiallisen tilanteen Amerikan kannan suhteen.

L. A. Linn.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C8.

ASIA:

Ministeri Aströmin raportti no 9.
Washington

31/7 1962

Asiakirjavihko sisältää 5 kirjoitettua lehteä

Valtionarkistossa 18.8.1962

Juhanni Ylänen

Finnish Legation

Washington, D.C.
N:o 1133

Heinäkuun 31 p. 1929

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
~~1133~~ No	15232	Sol. 3029.
14/8-29.	150	1.
RYHMÄ		
5.	C8.	

H. V.

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohellisena minulla on kunnia lähettää tämän
vuoden raporttini no. 9, joka koskee
Kellogg-paktin voimaantulemista.
Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Astrom

Herra Hj. J. Procopé
Suomen Ulkoasiainministeri
y.m., y.m., y.m.
Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään

vuoden 1929 raportti

N:o 9

heinäkuun 31 päivältä

15/232/ae D. H. 29		
14/8-29	15	1929
RUMMA	CHANCE	AKIA
5	Cg.	

Kellogg-paktin voimaantuleminen.

Sähkeessäni heinäkuun 3 p:ltä ilmoitin paktin laskettavan tulevan voimaan kolmen viikon kuluttua. Tämä laskelma osoittautui päivälleen oikeaan osuvaksi. Pakti astui voimaan t.k:n 24 p:nä.

T.k:n 13 p:nä valtiosihteeri lähetti presidentti Hoover'in puolesta kutsun paktin allekirjoittajavaltojen ja siihen liittyneiden valtojen Washington'in edustajille olemaan saapuvilla siinä tilaisuudessa, jossa presidentti julistaisi paktin voimaantuleeksi Yhdysvalloissa, sekä ottamaan osaa tilaisuuden jälkeen tarjottuun lounaaseen.

17 p:nä valtiodepartementissa saatiin tietää Japanin ratifiointiin saapuneen Japanin ambassaadiin.

Valkoiseen taloon olivat klo 1:ksi, 24 p:nä, kerääntyneet kaikki ulkovaltain lähettiläät, jotka eivät olleet lomalla Euroopassa. Tanskaa vain edusti lähetystösihteeri. Useat lähettiläät olivat saapuneet toistakin vuorokautta kestävän matkan päästä viileiltä kesä-oleskelupaikoiltaan kuumaan Washington'iin. Paitsi lähettiläitä, tilaisuuteen oli kutsuttu ent. presidentti Coolidge, ent. valtiosihteeri Kellogg, senaatin ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Borah, ja vähemmistön johtaja samassa komiteassa, Swanson.

Valkoisen talon suureen, itäiseen saliin oli järjestetty

konferenssipöydän tapainen pöytä, jonka viereen vieraat istuivat. Salin toinen pää oli täynnä valokuvaus-, elokuva-, puheenjäljentämis- y.m. koneita ja laitteita. Melu tästä huoneen päästä oli toimituksen aikana niin voimakas, varsinkin senjälkeen kun oli huomattu että presidentin puhe ei, erehdyksen kautta, tullut lähetetyksi radioitse, ja kaksi radiokuuluuttajaa kovalla äänellä toisti hänen sanansa radioyleisölle, että presidentti ääni siihen hukkui.

Presidentti Hoover'in puhe oli lyhyt. Luettuaan paktin kaksi artiklaa, hän lausui sen olleen ehdotuksen sivistyneiden kansojen omilletunnoille ja ihanteellisuudelle, joka esitti uutta askelta kansainvälisessä oikeudessa, rikas merkityksessään kantaa itsessään uusia aatteita maailman suhteiden ohjaamiseksi. Se edusti ohjelmaa johon yleinen mielipide erityisiin tekoihin näiden heti reageeraa.

Lueltuaan allekirjoittajavallat, hän luetteli seuraavat 31 valtaa paktiin liittyneinä: Afganistan, Albania, Itävalta, Bulgaria, Kiina, Kuuba, Tanska, Dominikolainen tasavalta, Egypti, Viro, Etiopia, Suomi, Guatemala, Unkari, Iislanti, Latvia, Liberia, Liettua, Alankomaat, Nikaragua, Norja, Panama, Portugali, Peru, Rumania, Venäjä, Serbien, Kroatien ja Slovenien kuningaskunta, Siami, Espanja, Ruotsi ja Turkki.

Näiden lisäksi hän ilmoitti seuraavien valtojen lopullisesti päättäneen liittymisensä paktiin: Kreikka, Honduras, Persia, Sveitsi ja Venezuela.

Lausuen onnittelunsa läsnäolijoille ja valtioille, joita he edustavat, sekä koko maailmalle siitä, että tämä inhimillisten pyrkimysten, sodan välttämistä tarkoittava lisävälikkappale nyt oli astunut voimaan, presidentti Hoover omisti joitakin sanoja erityisesti herroille Briand'ille, ja Kellogg'ille sekä ent. presidentti Coolidgelle ja senaattoreille Borah ja Swanson. Sen jälkeen hän kääntyi ulkovaltojen edustajain puoleen seuraavin sanoin:

"Saanen pyytää Teitä, jotka edustatte hallituksia, jotka ovat hyväksyneet tämän sopimuksen, joka nyt osana kuuluu niiden korkeimpiin lakeihin ja pyhimpiin velvollisuuksiin, esittämään hallituksillenne Yhdysvaltain hallituksen kiitollisuuden siitä, että niiden ystävällisen yhteistoiminnan kautta nyt on saatu toteutetuksi toimenpide, joka on niin lupaava ihmiskunnan vastaista onnea ajateltaessa".

"Uskellan ennustaa", hän jatkoi, "että sodasta luopumista koskeva sopimus tulee vaikuttamaan suureen vastaista kansainvälisten tekojen ja toimenpiteiden osaan. Se loistava tilaisuus ja pakottava velvollisuus, jotka meille nyt avautuvat kannustakoot meitä käyttämään hyväksi jokaista tilaisuutta joka tarkoittaa tämän sopimuksen toteuttamista, sekä laajentamaan sitä politiikkaa, jota se niin jalosti esittää."

Näiden sanojen jälkeen presidentti Hoover julisti sopimuksen voimaanastuneeksi Yhdysvaltoihin nähden, lukien voimaansaattamista koskevan julistuksensa.

Tilaisuutta seuraavan lounaan aikana jouduin istumaan valtiosihteeri Stimson'in vieressä. Koska hänen toisella puolella istuva Turkin ambassadööri ei puhu englantia, keskustelu hänen kanssaan jäi minun osalleni. Hän kosketteli valtellen poliittisia kysymyksiä. Sanoi kuitenkin uskovansa Kiinan-Venäjän selkkauksen selviytyvän ilman sotaa. Käsitystään omista toimenpiteistään hän kuvasi lausuen tuntevansa samalla tavoin kuin hän kuvittelee pilvenpiirtäjän ylimmästä kerroksesta putoavan miehen tuntevan huutaessaan kymmenennen kerroksen kohdalla, että hän on "all right so far".

Amerikassa Kellogg-pektin merkitys joukkojen psykologian kannalta täysin otalletaan, ja poikkeuksellisen juhlallinen voimaansaattamistilaisuus epäilemättä oli järjestetty silmälläpitäen

tilaisuuden arvoa propagandakeinona rauhan aatteen puolesta. Joskin yleisradiolähetys tilaisuudessa epäonnistui, tilaisuus ja presidentti Hooverin puhe esitetään puhuvien elokuvien avulla elokuvateatterien yleisölle kautta Yhdysvaltojen.

Suomen liittymiskirjan perilletoimittaminen.

Kun Suomen liittymiskirja Ministeriön ohjeiden mukaan oli toimitettava perille vasta voimaantulospäivänä, kävi välttämättömäksi muutamia päiviä etukäteen pyytää asianomaisia virkamiehiä pitämään mielessään ja merkitsemään etukäteen valmistamisasiakirjoihin, että Suomi tuli voimaantulospäivänä kuulumaan liittymiskirjansa tallettaneiden valtojen joukkoon. He hyvätah-
toisesti täyttivätkin pyyntöni. Liittymiskirjan ja Ministeriön valmistaman lähete-nootin jätin departementtiin ennen Valkoiseen taloon menoani.

L. Ahtinen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg.

ASIA:

Ministeri Aströmin raportti no 10.

Washington

11/10 1929.

Asiakirjavihko sisältää 6 kirjoitettua lehteä
Valtionarkistossa 18.8.1962

Yrjö Yrjölä

11
Finnish Legation

Washington, D.C.

Lokakuun 11 p. 1929

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
№ 17/232 h.c. 1929		
25/10-29	To	LHL
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	C 8	

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohellisena minulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini no. 10, joka koskee

Yhdysvaltain toimenpiteitä Kiinan-Venäjän välisessä
selkkauksessa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. Aström.

Herra Hjalmar J. Procopé
Suomen Ulkoasiainministeri
y.m., y.m., y.m.
Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään

vuoden 1929 raportti

N:o 10

lokakuun 11 päivältä

ULKOASIANMINISTERIÖ		
17/282 P. 1029		
25/10-29	52	121
RYHMÄ	CLASS	ASIA
5	C8.	

Yhdysvaltain toimenpiteet Kiinan-Venäjän välisessä
selkkauksessa.

Kuten Kellogg-paktin voimaansaattamistilaisuudesta ker-
toessani, raportissa no. 9 mainitsin, valtiosihteeri Stimson
osoitti haluttomuutta ilmaista mitään niiden toimenpiteiden
laadusta, joihin hän oli ryhtynyt kiinalais-venäläisen selk-
kauksen johdosta. Minulle heti senjälkeen, departementista
asiaa tiedustellessani, ilmoitettiin, ettei Mr. Stimson'in toi-
menpiteistä annettaisi tietoja julkisuuteen. Tiedän kokemuk-
sesta, että tapauksissa jolloin tietoja ei anneta, tšekäläiset
sanomalehdet ovat taipuvaisia kirjoittelemaan asioista mitä
sattuu sanomalehtimiesten mieliin johtumaan, ja ettei näitä
kirjoitteluja sellaisissa tapauksissa ensinkään käy pitäminen
tietolähteinä. Mainitsin kirjeessäni no. 1220, että viralliselta
taholta oli vain oikaistu se sanomalehtien väite, että Mr. Stim-
son'in toimenpide olisi nojautunut n.s. Washington'in neljän
vallan sopimukseen. Muita lehtien fantasioja ei kai katsottu
kannattavan oikoilla.

Yhdysvaltain toimenpiteisiin ryhtymisellä Kellogg-paktin
perustallahan voi edellyttää vastaisenkin varalta olevan erinomai-
sen suuri merkitys. Kun tässä tapauksessa toinen riitapuoli sat-
tui olemaan naapurimme Venäjä, arvelin asian tarjoovan meille
erityistä mielenkiintoa. Onhan käsitettävää, että kun Yhdysval-
lat päättävät pitää jonku asian salassa, Washington'issa olevat,

muiden asianomaisten maiden edustajat pitävät erityisen tarkas-
ti huolta siitä, ettei asiasta heidän toimestaan tietoja pääste-
tä kiertämään. Tiedot on siis saatava valtiodepartementistä.
Kun venäläisten lehtien ilmeisesti aivan väärin tietoihin nojau-
tavat kirjoittelut asiasta olivat tulleet täällä tunnetuiksi,
käännyn uudestaan valtiodepartementin, tällä kertaa Aasian asi-
oita hoitavan apulaisvaltiosihteeri Johnson'in puoleen pyynnöllä
saada tietoja, jotta voisin asettaa Yhdysvaltain toimenpiteet
oikeaan valoon tiedoituksessa hallitukselleni. Mr. Johnson silloin
vastasi, ettei asiasta edelleenkään annettu tietoja. Myöhemmin
departementissa eri asioilla käydessäni olen aina kysynyt tie-
toja tästäkin asiasta. Joka kerralla minulle vastattiin samaan
suuntaan kuin Mr. Johnson oli vastannut.

Toissa iltana tapasin Mr. Johnson'in eräillä kutsuilla.
Hän silloin ilmoitti, että jos tulisin departementtiin häntä
tapaamaan, hän voisi minulle antaa pyytämiäni tietoja.

Menin senjohdosta eilen hänen puheilleen. Hän sanoi pyy-
täneensä ja saaneensa valtiosihteeri Stimson'ilta erityisen lu-
van lukea minulle suurvaltojen edustajille esitetyn aide memoiren,
sekä huomautti tietojen olevan luottamuksellisesti annettuja,
vain minun ja Suomen hallituksen informoimista varten.

Ottaen kassakaapistaan asiakirjat, hän huomautti, että
kun Mr. Stimson ensiksi, heinäkuun 18 p:nä keskusteli Japanin,
Ranskan, Ison Britannian, Italian ja Saksan edustajain kanssa,
hän vain viittasi siihen, että vaikkakaan Kellogg-pakti ei vielä
ollut astunut voimaan, allekirjoittajamaat, joihin kuuluivat mo-
lemmat riitapuolet, olivat allekirjoittamisellaan ilmaisseet ha-
lunsa selvittää riita-kysymykset rauhallista tietä, varsinkin
mikäli ne olivat oikeudellista tietä selvitettäviä, kuten nyt
kysymyksessä oleva asia näytti olevan. Hän oli sentähden halun-
nut kiinnittää p.o. edustajien kautta heidän edustamiensa halli-

tusten huomiota siihen, ettei olisi asiaankuulumatonta huomauttaa riitapuolille, paktin allekirjoittajille, että olisi järjestettävä rauhallinen selvitys.

Heinäkuun 25 p:nä valtiosihteeri Stimson jälleen keskusteli mainittujen maiden edustajien kanssa. Tässä tilaisuudessa hän jätti kullekin aide memoiren, jonka apulaisvaltiosihteeri Johnson minulle luki. Selostan sen sisällön seuraavassa muistini ja kuunnellessani tekemieni lyhyiden muistiinpanojen varassa.

Viitattuaan viikkoa aikaisemmin tapahtuneeseen keskusteluun ja kiitettävään valtojen osoittamasta yhteistoiminnasta Mr. Stimson aide memoireessa viittasi siihen, että diplomaattiset suhteet riitapuolten välillä olivat edelleenkin katkaistut, joten normaalin silta asiain selvittämiseksi yhäkin puuttui Kiinan ja Neuvosto-Venäjän välillä. On siis vielä olemassa syytä sisarkansojen (sister nations) pohtia toimenpiteitä rauhalliseksi asiain selvittämiseksi. Mr. Stimson ei sanonut ehdottavansa välitystä minkään kansan tai kansojen ryhmän puolelta, vaan hän ehdottaisi menettelyä, jonka kautta riitapuolet oman suvereenisen actionin kautta voisivat järjestää riitakysymysten välitysmenettelyn ja selvityksen. Sehän ei ole, hän huomautti, uusi ehdotus. Hän viittasi Paraguain ja Bolivian paraikaa käynnissä olevaan yritykseen tätä tietä selvittää riitansa. Hän lisäksi viittasi siihen, että sanomalehdet olivat juuri maininneet konsulien kautta suoritetuista keskusteluista ja lausui sen viittaavan siihen, että on vielä muitakin teitä käytettävänä. Mutta siltä varalta ettei muita teitä avautuisi, Mr. Stimson sanoi haluavansa ehdottaa, että riitapuolet muodostaisivat tutkimuskomissionin riitakysymystä selvittämään, sekä sopisivat, että tutkimuksen ollessa käynnissä mihinkään vihollisuuksiin ei ryhdytä, että tutkimuksen aikana rautatieliikenne riidanalaisella

radalla pidetään käynnissä siten että riitapuolet yhdessä valitsevat jonku neutraalisen vallan etevän kansalaisen rautateiden johtajaksi ja säilyttävät toimissaan johtokunnan 5 venäläistä ja 5 kiinalaista jäsentä; että tutkimusten aikana toukok. 31 p:nä 1934 tehty sopimus pidetään voimassa, ja varsinkin sen propagandaa vastustavia määräyksiä tarkasti noudatetaan. Molempain maiden valitukset ja vaatimukset kommissionilla pitäisi olla täysi oikeus tutkia. Sillä myös tulisi olla oikeus ja velvollisuus laatia lausunto molemmille asiapuolille, jossa lausunnossa esitettäisiin sekä tosiat että niistä johtuvat johtopäätökset. Kommissioli olisi oikeutettu esittämään kaikki suositukset ja ehdotukset, jotka se huomaa asianmukaisiksi. Lausunto olisi esitettävä julkisesti.

Edellä selostettu nyt sitten oli tuo salaperäinen Amerikan ehdotus. Selitystä asian salaisena pitämiselle minulle ei annettu. Siinä jää arvaamiselle laajalti alaa. Ehkä sitä ei haluta tehdä julkiseksi hienotunteisuudesta Kansainliittoa ja sen jäseniä kohtaan. On ehkä vain tarkoitettu demonstroida, että Yhdysvallat, vaikka eivät olekaan K.L:n jäsen, kuitenkin tarkoittavat Kellogg-paktilla totta eikä vain leikillistä elettä. Eräs mahdollisuushan myöskin on, ettei ole tahdottu tehdä asiaa julkiseksi niinkauan kuin se vain on epämuodollinen keskustelu suurvaltain kanssa, jonka keskustelun merkitys jää riippumaan muiden valtain kannanotosta, johon taasen voi vaikuttaa sellainenkin heidän käsityksensä, että he K.L:n jäseninä mielummin käsittelevät tällaiset asiat Genevessä. Lisäksi on mahdollista, että pidetään edullisena, ettei asian julkisuuteen laskemisella sen nykyisellä asteella aiheuteta kotimaassa tavallisiin ennakkoluuloihin perustuvia julkisia tunteenpurkauksia.

Tässä yhteydessä voi olla syytä mainita, että Yhdysvaltain

virallisissa piireissä katsotaan Kiinan-Venäjän välistä risti-riitaa sellaisenaan ennen kaikkea periaatteelliselta kannalta. Mr. Johnson ei salannut käsitystään, että Yhdysvaltain oman intressin mukaista tässä asiassa on lähinnä se, että Venäjä saa suojatuksi oikeutensa Kiinassa, toisin sanoen että vieraan maan tai sen kansalaisten omaisuutta sekä sopimusten määräyksiä Kiinan puolelta noudatetaan.

Huomautettakoon tässä lisäksi, että "Foreign Affairs" aikakauslehden kuluva lokakuun numerossa on julaistuna erittäin valaiseva, japanilaisen kirjailijan Kawakamin julkaisema kirjoitus venäläis-kiinalaisesta ristiriidasta. (Oletan että mainittu "maailman paras" kansainvälisiä kysymyksiä käsittelevä aikakauslehti lopultakin on Ministeriölle tilattu)

L. Astrom.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C₉

ASIA:

Ministeri Aströmian raportti no 11.

Washington

16/10 1962.

Asiakirjavihko sisältää 9 kirjoitettua lehteä

Valtionarkistossa 18.8.1962

Juhani Vuorinen

Finnish Legation

Washington, D.C.

Lokakuun 16 p. 1929

ULKOASIAINMINISTERIÖN		
No 18 / 232 Pa. D. 1929		
1/11-29	No	LML
KYHMA	OSASTO	ASIA
5	C 8	

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohellisena minulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini no. 11, joka koskee

Englannin pääministerin käyntiä Amerikassa.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Ström

Herra Hjalmar J. Procopé
Suomen Ulkoasiainministeri
y.m., y.m., y.m.,
Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään

vuoden 1929 raportti

N:o 11

lokakuun 16 päiväältä.

ULKOASIAMINISTERIO		
18/232 h. D. 1929		
1/11/29	5	LEH.
RYHMÄ	OLASTO	KOKO
5	C8	

Englannin pääministerin käynti Amerikassa.

Eilen pääministeri Ramsay McDonald Niagaran kautta poistui Yhdysvaltain alueelta, päättäen 12 vuorokautta kestäneen oleskelunsa Yhdysvalloissa. Ennen rajan yli menoaan hän esitti jäähyväis-tervehdyksen yleisölle, jossa hän m.m. lausui jättävänsä Yhdysvaltain alueen "rikkaana todistuksista siitä, että vaikkakin Atlantti meidät eroittaa, rauhan aate meidät yhdistää". Hän lisäksi ilmaisi ilonsa siitä, että hänellä oli ollut tilaisuus lausua yhdessä Yhdysvaltain presidentin kanssa demokraattisen, epämuodollisen suorasti ajatuksiaan kahden maan välisistä suhteista ja maailman rauhan edistämisestä. Myöskin hän lausui erityisesti panevansa arvoa senaatissa ja edustajahuoneessa hänen osakseen tulleen vastaanoton lämmölle.

Tämä tervehdys, joskaan se luonnollisesti ei ole muuta kuin tavannukainen kohteliaisuusele, viittaa kuitenkin varsin selvästi siihen, mikä käyntiä perspektiivissä katsottaessa esiintyy sen oleellisimpana saavutuksena: sen psykologinen vaikutus.

Geneven 1927 vuoden neuvottelujen umpikujaan ajaututtua mieliala tällä puolen Atlantin on ollut, kuten tunnettua, jonkuverran tavallistakin epäsuopeampi ja epäluuloisempi Iso-Britanniaa kohtaan. Yhdysvaltain itsenäisyyden alkuaikoinahan Englanti oli vastustaja, Englannin laivasto Amerikan kaupan traditionelli uhka ja "merten vapauden" periaatteen vastustaja.

Huolimatta siitä, että Amerikan merenkulun suhteellinen merkitys viime vuosisadan toisella puoliskolla suuresti väheni, traditionelliset tunteet säilyivät. Maailmansodan alkuvuosien tapaukset niitä taasen kiihoittivat, ja Yhdysvaltain ulkomaankaupan viimeaikainen sekä suhteellinen että varsinkin absoluuttinen kasvu, sekä amerikalaisen intressipiirin laajeneminen ovat myötävaikuttaneet noiden tunteiden pinnalle nousemiseen. Menevässä tässä yhteydessä yksityiskohtia myöten asiaan vaikuttavia seikkoja käsittelemään, olen vain tahtonut viitata edellämainittuihin seikkoihin, osoittaakseni, että psykologista vaikutusta ilmakehän selvittämiseksi on kyllä voitu katsoa kaivatun.

Yleisön harrastus Englannin pääministerin käyntiä kohtaan sellaisena kuin se ilmeni joukkojen uteliaisuudessa, kuuluisan vieraan liikkumista paikasta toiseen, tilaisuudesta toiseen, seuratakseen kaduille kertyneen yleisön paljoudessa, oli varsin vähäinen verrattuna siihen yleisön harrastukseen, joka oli huomattavissa Rumanian kuningattaren, vieläpä Ruotsin kruununperillisenkin käynnin aikana. Mutta verrattuna siihen mitättömään, voipa miltei sanoa olemattomaan huomioon, joka kiinnitettiin Kuuban ja Haitin presidenttien sekä Meksikon valitun presidentin käyntiin yleisön puolelta, Mr. McDonald'in käynti oli suuri tapahtuma kaduille kerääntyneen yleisön paljoudesta ja käytöksestäkin päätellen. Mutta ulkonaiset mielenosoitukset eivät anna kuin summittaisen ja epäluotettavan käsityksen käynnin psykologisesta vaikutuksesta. Käynnin aikana käytettiin kaikkia nykyaikaisessa demokratiassa käytettävissä olevia keinoja tarkoituksella upottaa kansan tietoisuuteen käynnin merkitystä. Sanomalehdet kautta maan kirjoittivat kaikista käynnin yhteydessä esiintyvistä seikoista laajalti ja yleensä lämmöllä. Suurella taidolla vältettiin ennakkoluulojen herättämistä Mr.

McDonald'in radikaalisuuden johdosta, ja hänet esitettiin miehenä, jota kuten Philad. Publ. Ledger lausui, "amerikalaiset helpommin ja paremmin kuin ketään elävää englantilaista ymmärtävät ja johon voivat luottaa. Hänen elämäkokemuksensa, tappionsa ja voittonsa, sekä näkökohtansa ja uskalluksensa toivottoilta näyttävien pyrkimysten palveluksessa näyttävät yhdistyvän tekemään hänestä miehen, joka merkillisessä määrin muistuttaa niitä harvinaisia amerikalaisia, joiden rohkeat ihanteet jäävät eloon heidän jälkeensäkin ja muodostavat voimakkaamman ^{elämämme} pohjavirran". Tässä, demokratian voittoisaa sankaria ihannoivassa hengessä sanomalehtien tervehdykset yleensä kävivät. Sama perussävel oli kuultavissa myös radioitse esitetyissä ylistyksissä. Radiota käytettiin laajalti, ensiksikin siten, että kautta maan ulottuvien langalla yhdistettyjen asemaverkkojen kautta viikkokatsauksia esittävät, suositut puhujat omistivat pitkiä puheita McDonald'in myötätuntoiseksi esittämiseksi, sekä hänen ja presidentin välisten keskustelujen merkityksen valaisemiseksi, ja toiseksi siten, että korkean vieraan kunniaksi New Yorkissa pidetyn lounaan ja päivällisen aikana pidetyt puheet lähetettiin yleisradiolla kautta maan. Mikä tästä kaikesta lopultakin on oleva hyötynä, nähdään sitten vasta, kun voidaan tehdä havainnot ja senaatin kannan suhteen, aseistariisumiseen ja maailmanrauhaan vaikuttavan kannanoton tullessa kysymykseen, sekä yleisön reaktion suhteen, yksityisten senaattorien kannan joutuessa vaalitaistelujen yhteydessä tarkastettavaksi. Kun on vuosikausia joutunut huomaamaan, kuinka hitaasti pientäkin kannan modifioimista edellyttävää aktiona saadaan syntymään, ei ole taipuvainen uskomaan käynnillä tulevan olemaan niin suurta merkitystä kuin Amerikassa tällä hetkellä ollaan taipuvaisia uskomaan.

Europän ja kotimaankin lehdet ovat epäilemättä laajalti

selostaneet käynnin yhteydessä esiintyviä tapahtumia ja ehkä paljon sellaistaakin, jota sanomalehdet täällä ovat laittaneet laihojen tapahtumatietojen täytteeksi.

Huhut Venäjän tunnustamista koskevista keskusteluista.

Näistä huhuista ja lisätiedoista meitä kiinnostanee lähinnä puheet siitä, että presidentin ja pääministerin keskusteluis-
sa olisi ollut esillä myöskin kysymys Sovjet-Venäjän tunnustamisesta. Siitä oli kirjoituksia sanomalehdissäkin ja 10 p:nä senaattori Borah painatti senaatin pöytäkirjoihin kirjoituksen, joka oli ollut julkaistuna washingtonilaisessa kansan lehdessä "Daily News". Tässä kirjoituksessa p.o. keskusteluista vain lausutaan, että ilmoitusten mukaan Venäjän tunnustamiskysymys on ollut keskustelun aiheena ja huomautetaan, että se on uskottava ilmoitus, koska suurimpia maailman probleemeja olisi vaikea käsitellä koskettelematta erästä suurinta valtiollista ja taloudellista tekijää - Venäjää. Sen jälkeen kirjoituksessa esitetään tavalliset argumentit tunnustamisen puolesta.

Olen koettanut tiedustella henkilöiltä, joiden asemansa johdosta olisi pitänyt tietää oliko tärkeämpiä, valmisteluja kysyviä keskusteluja Venäjän asiasta tapahtunut. He vastasivat, etteivät he mitään sellaisista tiede. Jos asiaa oli koskeltu, se oli tapahtunut presidentin ja pääministerin kahdenkeskisissä keskusteluissa, joista kutkaan muut kuin molemmat keskustelukumppanit eivät mitään tiedä. - Koska huhupuheissa on kuulunut sellaistaakin, että keskustelut olisivat koskeneet sopimusta yhteisestä tai samanaikaisesta aktiosta Venäjän tunnustamisasiassa, ja koska on luultavaa, että nämä puheet tulevat näkyviin Europan, ainakin Venäjän lehdissä, voi olla syytä huomauttaa, ettei täällä ole tietoa mistään muutoksesta presidentti Hooverin kannassa, joten puheet mitä Amerikan mainitun suuntai-

seen harrastukseen tulee, ilmeisesti ovat turhia. Ettei asiaa myöskään Englannin puolelta ole suunniteltu, mielestäni selvästi ilmenee siitä, että Mr. McDonald'in matkalla ollessa, ja ennenkuin hän oli presidentti Hooverin kanssa, ^{keskustellut} Lontoo allekirjoitti väliaikaisen pöytäkirjan Venäjän kanssa. Tuntuuhan luonnolliselta, että jos neuvotteluja suhteesta Venäjään olisi Englannin puolelta suunniteltu, kysymys olisi kokonaisuudessaan jätetty avoimeksi kunnes neuvottelut olisivat tapahtuneet. Eihän voi edellyttää Englannin puolelta sellaista epäkohteliaisuutta tapahtuvaksi, että se ennen neuvotteluja asettaisi suunnitellun neuvottelukumppanin fait accompli'n eteen.

Voihan olla syytä tässä myöskin huomauttaa, ettei Venäjän tunnustamattomuus näy vieläkkään estävän taloudellisten suhteiden kehitystä, koskapa yhä suurempi määrä venäläisiä liikkeitä tekee noita tuottavia "teknillisen avun antamista" koskevia sopimuksia, joista tiedoitin kirjeessä no. 1414, 8/X '29.

Katsaus tärkeimpiin lausuntoihin.

Demokraattisille valtion-päämiehille sopivaksi ja kansanmielikuvitukseen edullisesti vaikuttavaksi ympäristöksi maailman poliittisten kysymysten pohtimista varten oli huomattu presidentin kesämaja Blue Ridge vuorissa lähellä Washingtonia. Ensimmäinen tiedonanto, joka neuvotteluista presidentin sihteerin kautta annettiin, olikin pääasiallisesti runollista luonnonkuvailua, jossa presidentti ja pääministeri kuvattiin kaatuneen puun rungolla puron varrella istuvina keskustelemassa maailman asioita. Seuraava tiedonanto koski Englannin lähettämää noottia, jolla kutsu laivasto-konferenssiin lähetettiin, ja jonka lähettäminen esitettiin neuvottelujen tuloksena.

Vuorelta palattuaan pääministeri kävi tervehdyskäynnillä kongressissa, esittäen muutamia sanoja tervehdykseksi edustaja-

huoneessa ja pitäen puheen senaatissa. Puhe oli kuvaava siitä hengestä, joka käynnin aikana vallitsi. Lainaan siitä pari kohta. Korostaen eroitusta jonka Kellogg-pakti on saanut aikaan rauhan kysymyksen ympärille muodostuneessa tilanteessa, hän lausui: "Te allekirjoititte sen, me allekirjoitimme sen, muut vallat allekirjoittivat sen. Tarkoittivatko ne pannessaan nimensä, tai edustajiensa nimet sen alle, että se oli vain oleva paperille merkitty julkilausuma, vai tarkoitettiinko että se oli oleva politiikkaa johtava ajatus? Me tarkoitamme että sen tulee olla johtava ajatus politiikassa". Hän lisäksi esitti juhlallisena vakuutuksena, ettei molempien maiden välillä voinut olla sotaa, sekä huomautti kuten hän muissakin tilaisuuksissa oli huomauttanut (tietenkin muun maailman epäluulojen ja amerikalaisen "entangling alliance" pelon varalta), ettei voinut tulla kysymykseen mikään Englannin ja Amerikan välinen, muut ulkopuolelle sulkeva liitto. Puhuessaan laivastojen pariteetista hän sanoil- la rakensi suuren eleen:

"Pariteetti? Ottakaa se, varauksetta, kukkurillaan ja ylivuotavana. Se oli ainoa ehto, jolla kilpavarustelut olivat pysäytettävissä, ja me saatoimme luoda sellaisen julkisen psykologian, joka voi kulkea rauhallisen yhteistoiminnan hedelmiä antavia, menestyksellisiä teitä. Se on toinen tämän käyntini tuloksista. Toinen käynnin tulos on, että olemme joutuneet paremmin ymmärtämään toisiamme".

T.k:n 9 p:nä julkisuuteen laskettiin presidentti Hooverin ja pääministeri McDonald'in yhteinen lausunto heidän välistensä keskustelujen tuloksista. Tässä lausunnossa viitataan perustana olleen Kellogg-pakti, josta lausutaan: "Molemmat hallituksemme päättävät hyväsyä rauhanpaktin ei ainoastaan hyvien aikomusten deklaratioina, vaan positiivisena velvollisuutena ohjata kansal-

lista politiikkaamme siihen sisältyvän sitoumuksen mukaisesti". Mutta selityksessä esitetään myöskin ele, jolla korostetaan Amerikan eri teitä rauhaa toteutettaessa. "Kummankin hallituksen osa maailmanrauhan edistämisessä on oleva erilainen, koska toinen ei halua koskaan tulla kiedotuksi Europan diplomatianja toinen on päättänyt noudattaa politiikkaa, johon kuuluu aktiivinen yhteistoiminta sen europalaisten naapurien kanssa, mutta kumpikin hallitus tulee ohjaamaan ajatuksensa ja vaikutusvaltansa maailman rauhan varmistamiseksi ja ylläpitämiseksi."

Lisäksi lausunnossa esitetään seuraava vakuutus, joka sanotaan johtuvan rauhan paktista: "Sentähden, uudessa ja vahvistetussa merkityksessä, molemmat hallitukset selittävät ei ainoastaan ettei sota niiden välillä enää ole ajateltavissa, vaan että epäluottamus ja epäluulot, jotka johtuvat epäilyksistä ja peloista, jotka ehkä olivat oikeutettuja ennen rauhan paktia, eivät saa tästä lähtien vaikuttaa kansalliseen politiikkaan. Me lähestymme vanhoja historiallisia probleemeja uudelta näkökulmalta ja uudessa ilmakehässä".

Edellyttäen sota mahdottomaksi, sotilaallisten problemien sanotaan muuttuneen merkitykseensä ja luonteeseensa nähden "ja niiden ratkaisu molempia maita tyydyttävällä tavalla on käynyt mahdolliseksi".

"Olemme sopineet, että nuo kysymykset saatetaan aktiivisen pohdinnan alaisiksi meidän välillämme", sanotaan, ja viitataan sitten selvitettäviin teknillisiin kysymyksiin, jotka niihin liittyvät, sekä lausutaan, että eräs käynnin toivorikas tulos on se, että hallitukset tulevat jatkamaan keskusteluja asioista, joissa keskusteluissa noudatetaan samoja menettelytapoja kuin viime kesänä Lontoossa käydyissä neuvotteluissa.

Lausunnon varsin yleisluontoinen fraseologia ei muutu

paljon konkreettisemmeksi, kun se siirtyi koskettelemaan sitä asiaa, joka yleensä on käsitetty keskustelujen pääkohteeksi, nimittäin laivastokysymystä:

"Mielipiteiden vaihtaminen merivarustusten rajoittamisesta on saattanut molemmat vallat niin lähelle sopimusta, että aikaisemmissa neuvotteluissa kohdatut esteet, jotka ovat joutuneet anglo-amerikalaisista erimielisyyksistä, on nyt saatu pääasiallisesti poistetuiksi." Viitattuaan siihen, että muut merivallat on pidetty keskustelujen tasolla, lausunto sisältää huomautuksen, ettei sopimusta voida saattaa loppuun ilman muiden merivaltain myötävaikutusta, sekä mainitsee molempain keskustelukumppanien olevan vakuutettuja, että Lontoossa tammikuulla päästään tuloksiin. Lopulta viitataan paritettia koskevaan sopimukseen.

Lausunnon ylimalkainen luonne, kuten helposti käsittää, synnytti yleisesti pettymystä sanomalehdissä, vaikka kohteliaisuus vierasta kohtaan yleensä näytti pidättävän lehdet jyrkistä lausunnoista. Myöskin sen ylimalkaisuus aiheutti arvaamisia ja "rivien välistä" lukemisia. Niiden toistamiseen ei tässä ole aihetta. Lausunto ja nootti, jolla Englannin hallitus kutsui konferenssin tammikuuksi kokoon, kyllä ilmaisevat täysin tarkasti anglo-amerikalaisten neuvottelujen tähänastiset tulokset.

Mainittu nootti on varmasti toista tietä jo ministeriöön joutunut. Sen koskettelemiseen ei tässä sentähden ole syytä. Mainittakoon vain että nootin lopussa oleva viittaus siihen, ettei ole tarkoitus syrjäyttää Kansainliittoa ja valmistavaa komissionia, alkaa jo nyt takäläisissä lehdissä ja politikoissa herättää epäilyjä, että tarkoitus on vetää Yhdysvallat Kansainliiton toimintaan.

L. A. Stenroos

577

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: C.

ASIA:

Ministeri Aströmön rap. no 12.

Washington

12/11 1959.

Asiakirjavihko sisältää 10 kirjoitettua lehteä + 2 lehti-leikkettä
Valtionarkistossa 18.8.1967.

Juhani Vuorenhimo

Finnish Legation

Washington, D.C.

ALD

Marraskuun 19 p. 1929

Raportti

Ver

ULKOASIAINMINISTERIÖ	
19 / 288	29
4 / 12 - 29	5
OSASTO	ALA

Es

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohellisena minulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini no. 12, joka koskee

Presidentti Hoover'in puhetta aselepopäivänä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

N. Alkio

Herra Hjalmar J. Procope

Suomen Ulkoasiainministeri

y.m., y.m., y.m.

Helsinki

Washingtonissa olevan lähettihän

vuoden 1929 raportti

N:o 12

marraskuun 12 päivältä

ULKOASIA		
19/1238		D. 13 29
4/12-29	72	Litt.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA
5	Cg.	

Presidentti Hooverin puhe aselepopäivänä.

Pääministeri McDonaldin lähdön läheisinä päivinä sanomalehdet tiesivät kertoa, että presidentti Hoover tulisi "Armistice Day'na" pitämään suuren, Yhdysvaltain aseistariisumis- ja ulkopoliittikan suuntaviivoja hahmottelevan puheen, jossa hän sanoisi enemmän ulkopoliittisista suhteista kuin hän oli aikaisemmin katsonut voivansa sanoa.

Puhe pidettiin eilen "American Legion" veteraanijärjestön iltamatilaisuudessa 6,000 lukuiselle yleisölle, ja yli koko maan uloitettun radioverkon kautta koko Amerikan radioyleisölle. Ne jotka olivat odottaneet puheessa lausuttavan uutuudellaan hämmästyttäviä asioita Yhdysvaltain suhtautumisesta maailman politiikkaan, todennäköisesti pettyivät. Mutta puhetta on joka tapauksessa pidettävä presidentti Hooverin kantaa ja politiikan päämäärää selvästi valaisevana, ja sentähden voi olla syytä sitä tässä kosketella, siitähän huolimatta, että voi joltisellakin varmuudella olettaa sen, Euroopan sähkötettynä, tulleen selostetuksi Suomenkin lehdissä.

Vapauden, itsenäisyyden ja sivistystä säilyttävien oikeusperiaatteiden uhraamista presidentti Hoover lausui pitävänsä suurempana onnettomuutena kuin sotaa. Rauhaan johtava tie on sentähden rakennettava niin, että molemmat onnettomuudet vältetään, on oltava puolustusvalmiita ja oltava myös valmistuneita rauhan varalta.

Rauha ei ole, hän lausui, staattinen asia. Rauhan ylläpitäminen on yhtä dynaaminen vaatimuksiltaan kuin on sodan käyminen. "Emme voi vain sanoa 'vallitkoon rauha' ja käydä käsiksi muihin askarteluihin. Ei ole olemassa menettelytapoja, joiden kautta rauha olisi ylläpidettävissä ja sota estettävissä iskusanaan, abstraktisten lauseiden tai akateemisten teoriain avulla. Edistys rauhaa kohti on vain saavutettavissa realistisen, käytännöllisen jokapäiväisen käyttäytymisen tuloksena kansojen keskuudessa. Se voi olla tulos vain avomielisestä niiden voimain tunnustamisesta, jotka voivat häiritä rauhaa. Meidän on käsitettävä, että taloudellinen elämämme, työtilaisuutemme, mukavuutemme ja kulttuurimme ovat suuresti riippuvaisia tavarain ja aatteiden vaihtamisesta muiden kansojen kanssa".

Viitattuaan Yhdysvaltain velvollisuuteen suojata ulkomailla olevia kansalaisiaan, presidentti Hoover korosti Kellogg-sopimuksen velvoittavan selvittämään sellaiset ristiriidat yksinomaan rauhallisoin keinoin, sekä viittasi siihen, että sillä oli uudestaan vahvistettu doktriini, jonka "laaja-katseinen valtiomies Elihu Root" lausui kuuluisassa julistuksessaan Rio de Janeirossa 1907. Root silloin lausui, etteivät Yhdysvaltain asianomaiset käyttäisi sotaa tai sotaisia keinoja yksityisten liikesopimusten täytäntöön saattamiseksi. - Lueteltuaan muita olemassaolevia riidan aiheita hän lausui, että on avoimesti tunnustettava tosiasia, että Amerikka, samoin kuin muut maat, tulee kaikessa tulevaisuudessa olemaan sekaantunut suuriin ja pieniin ristiriitoihin ja hankkeisiin, jotka johtuvat noista monenlaisista-syistä. Näissä ristiriidoissa se vaara on aina tarjolla, että kansallinen mieliala millä hetkellä tahansa kuumenee leimuumispisveeseen saakka. Sentähden rauha voidaan saada säilymään vain herkeämättömällä pyrkimisellä.

Viitattuaan Kellogg-paktiin, presidentti huomautti välikappalten rauhallista ristiriitain sovittelua varten olevan vielä epätäydellisiä. Puhuessaan niiden parantamisen tarpeellisuudesta hän rajoitti suosittelunsa seuraaviin seikkoihin: valtiodepartementtia, suurena hallituksen käsivartena rauhan organisoinniseksi on vahvistettava; sopimuksia muiden maiden kanssa ristiriitain jättämiseksi konferenssien, tosiasiain selvittelyjen ja välitystuomioiden tai oikeudellisen ratkaisun varaan on lisättävä. On tarpeellista, että kansojen käytöksen säännöt määritellään ja auktoritatiivinen kansainvälisen oikeuden systeemi muodostetaan. Amerikan tarpeiden mukaista on kansainvälisen tuomioistuimen kannattaminen, jotta sitä tietä saadaan eräänlaiset ristiriidat ratkaistuksi ja ennakkotapauksia muodostetuiksi, jatkoksi kansainväliseen oikeuteen.

Presidentti myös korosti, että Amerika harrastaa sitä, että muut kansallisuudet järjestävät suhteensa rauhallisin keinoin. Tämän hän sanoi johtuvan, ei yksinomaan itsekkäistä syistä, onhan Amerika aina vaarassa joutua selkkauksiin kansalaistensa laajalle ulottuvan toiminnan vuoksi, mutta suurmerkityksempää hän lausui olevan, että amerikalaiden ihanteet ja toiveet tähtäävät oikeuden kehitykseen kautta koko maailman.

Edellä selostetuista puheenkohdista käy ilmi presidentti Hoover'ille luonteenomainen suhtautuminen asioihin ihanteelliselta, mutta samalla käytännölliseltä kannalta, ottaen huomioon otettavina tosiasioina lukuun ei ainoastaan fyysilliset, vaan myöskin psykologiset, käsiteltävään asiaan vaikuttavat tosiseikat. Mutta kun hän puheessaan johtui koskettelemaan Kansainliiton pyrkimyksiä rauhan säilyttämiseksi, hän merkitsevällä tavalla, Amerikan virallisen kannan mukaisesti, korosti yksipuolisesti psykologisia seikkoja.

Viitatessaan K.L:n liittokirjan määräyksiin pakkokeinojen

käyttämisestä riitapuolia vastaan, jotka eivät suostu rauhallisin keinoin riitaisuuksiaan selvittämään, presidentti, karakterististä kyllä, sanoi "Europan kansojen" sopineen mainitusta asiasta. Tällä on käynyt ja käymässä niin yleiseksi käsitys Kansainliitosta Europan maiden liittona, että tuo sanamuoto Amerikassa tuskin huomataankaan. Huomautetaan, ettei Amerika ollut halunnut kulkea Europan maiden kulkemaa tietä, hän lausui: "Olemme vakuutetut, että ainakin läntisellä pallonpuoliskolla yleinen mielipide riittää väkivallan estämiseen. Tämä on se tie, jota aijomme kulkea. Tähän suuntaan kulkiessamme tarvitsemme kipeästi menettelytapain edelleen kehittämistä tarkoituksella saada ratkaisemattomat riidat selvitettyiksi riitapuolten huolenpidosta ja ystävällisten kansojen avustuksella. Tällaisen selvittelyn tarkoituksena on pysäyttää sotainen aktioni ja saattaa hyökkääjä yleisen mielipiteen valonheittäjän valaistavaksi".

Huomautettakoon, että on epäilemätöntä että tällainen idealismi on tällä hetkellä yleisesti vallalla Amerikan parhaimson keskuudessa puheena-olevaan kysymykseen nähden. Realistisemmalle käsityskannalle ei löydy kaikupohjaa valitsijajoukkojen keskuudessa, joten monikin aksepteraa tuon kannan välttämättömyyden pakosta ainoana mahdollisena. Onhan varsin epäiltävää tokko presidentti Hoover realistina ja ihmisluonteen tuntijana on sydämessään täysin vakuutettu hänen mainitsemansa keinon riittävydestä. Mutta täkäläisen mielialan kansainliitto-kysymyksen ympärillä tuntien käsittää hyvin, ettei hän huomaa viisaaksi esiintuoda epäilyksiä asiasta, jos hän sellaisia hautoisikin. Myöhemmässä yhteydessä hän puheessaan kyllä lausuu, että vasta kun yleisen mielipiteen voima on useiden vuosien kuluessa tullut koetelluksi, sellainen luottamus voi tulla rakennetuksi, jonka varassa puolustusvalmiudesta kansojen keskuudessa voidaan luopua. Aikaisempi siitä luopuminen voi houkutella sotaan. Tämä

huomautushan kyllä osoittaa realistista asiain arviointia.

Presidentti puheessaan käsitteli kilpavarustelua yhtenä niistä asioista, jotka ovat syynä hankauksiin, joista johtuvat ristiriidat ja pahansuopaisuus. "Kiihoittaakseen jotain kansaa yhä kasvaviin varustusmenoihin, sen silmäin edessä on pidettävä jotain vaaraa ja jotain vihollista. Pelkoja ja epäluuloja on käytettävä kiihoittimena kilpailevaan ponnistukseen. Kukaan ei kiellä, että suurten armeijain ylläpitäminen on taakka niiden selässä jotka tekevät työtä. Siitä aiheutuvat kustannukset rajoittavat laajain inhimillisten parannus-suunnitelmain toteuttamista, joihin hallitukset muutoin voisivat ryhtyä. Mutta suurempi kuin rahalliset kustannukset, on se kustannus joka ilmenee siinä pahansuopaisuudessa mikä on seurauksena kansojen välisessä kilpailussa aseistuksen rakentamisessa".

Edellinen kohta on tähän lainattu presidentti Hoover'in kannalle luonteenomaisena. Kun hän puheensa jatkossa puhuu laivastoneuvotteluista, hän sanoo panneensa ne alulle juuri noiden vaarojen poistamiseksi. Viitaten siihen, että Englannin kanssa on sovittu pariteetistä, hän lausui uskovansa tammikuun konferenssin johtavan oleellisiin aseistuksen rajoituksiin. Hän sanoi uskovansa rajoituksiin sopimusten, mutta ei vain esimerkin kautta. Hän lausui pitävänsä kiinni riittävästä puolustusvalmiudesta. "Asianmukainen puolustus vaatii sotilaallista voimaa suhteessa muiden kansojen voimaan. Tahdomme vähentää laivastovoimamme samassa suhteessa kuin mikä muu maa tahansa. Meidän sanottuamme tämä jää muiden sanottavaksi kuinka alhaalle haluavat mennä. Se ei voi olla liian alhaalle meidän kannaltamme katsoen."

Se osa presidentti Hooverin puheesta, joka epäilemättä tulee synnyttämään eniten mielipiteiden vaihtoa, koski merien vapauden periaatetta ja elintarvelastien koskemattomuutta sodan

aikana. Hänen sanansa olivat suomennettuina:

"On olemassa toinen iänikuinen ristiriita, joka panee ihmisten mielet ja pelontunteet liikkeelle. Se on niinsanottu merten vapaus. Todellisuudessa, meidän päivinäme se yksinkertaisesti on kysymys yksityisten kansalaisten oikeudesta käydä kauppaa sodan aikana, sillä nykyään on olemassa täydellinen merten vapaus rauhan aikana. Jos maailma onnistuu järjestämään rauhallisia keinoja ristiriitain selvittämiseksi, koko kysymys kaupankäyntioikeuksista sodan aikana muodostuu puhtaasti akateemiseksi keskusteluksi. Rauha on sen lopullinen ratkaisu.

"Mutta minä tässä rohkenen esittää ajatuksen, joka käytännöllisellä askeleella, millä suuri osa asiaan liittyvistä problemeista ratkaistaisiin, ehkä murtaa läpi siihen kuuluvat lainopilliset kysymykset ja iänikuiset selitykset oikeasta ja väärästä. Se sitäpaitsi toimisi niin sodalta suojaavana kuin sotaa likvidoivana keinona. Tarjoan sen vain maailman harkittavaksi. En ole tehnyt siitä hallituksen ehdotusta millekään kansalle, enkä tee siitä sellaista nytkään. Tiedän että jokainen laaja poikkeaminen hyväksytyistä aatteista kysyy pitkää ja läpikäynnin tarkastusta. Ei mitään aatetta voidan tehdä täydelliseksi muualla kuin ajatustenvaihdon alasimella. Tämä ei ole ehdotus edessä olevaa laivastokonferenssia varten, koska sen istunnot pidetään määrättyä tarkoitusta varten, eikä tätä ehdotusta tulla siihen sekoittamaan.

"Monen vuoden kuluessa, syntyneenä syvälle tunkevasta henkilökohtaisesta kokemuksesta, minun käsitykseni on ollut, että elintarvelaivat olisi tehtävä koskemattomiksi sodan aikana. Asettaisin kaikki alukset jotka ovat lastatut yksinomaan elintarpeilla, samalle kannalle kuin sairaalalaivat. Aika on tullut, jolloin meidän olisi poistettava naisten ja lasten nälkiinnyttäminen sodankäynnin aseitten joukosta.

"Teollisen sivistyksen nopea kehitys viimeisen puolen vuosisadan aikana on monessa maassa luonut väestön, joka on paljon suurempi kuin mikä oman maan elintarpeilla voidaan ruokkia. Siten on alituisesti heikennetty näiden kansain luonnollista puolustusvoimaa. Seurauksena on ollut, että merentakaisien, eli tuotujen elintarpeiden suojaaminen on ollut pakoittavimpia syitä merivarustusten ja sotilaallisten liittojen lisäämiseksi. Toiselta puolen, maasta vietäväksi elintarpeita valmistavien maiden taloudellinen tasapaino on sekin suuressa määrin riippuvainen siitä, että tiet elintarpeiden ylijäämän maasta viemiseksi pidetään avoinna. Tämä taas kiihoittaa niitä varustautumaan suojatakseen mainitunalaista vientiään.

"Täten pelko, että meritse kuljettujen elintarpeiden tuonti katkaistaisiin, on voimakkaasti vaikuttanut merivarustusten lisäämiseksi sekä vienti että tuontimaissa. Kaikissa tärkeissä viime aikain sodissa elintarpeiden kuljetuksen estäminen tai suojaaminen on ollut tärkeänä tekijänä kaikkien sotaa käyvien strategiassa. Emme voi tuomita mitään erityistä maata; melkein kaikki jotka ovat olleet sodassa, ovat näitä keinoja käyttäneet. Maailman täytyy ennemmin tai myöhemmin tunnustaa, että tämä on yksi aseistautumiskysymyksen pohjalla olevista syistä. Sen täytyy ulottaa tunnustuksensa paljon pitemmälle, selittämällä että nälkiennyttäminen on hylättävä sota-aseena.

"Heille, jotka epäilevät aatteen toteuttamismahdollisuutta, ja jotka pitävät kiinni käsityksestä, että sopimukset ovat voimattomia käytöksen kontrolloimiseksi sodan aikana, saanen huomauttaa, että Belgian Avustus Kommissiioni toimitti yli 2,000 laivalastia elintarpeita kahden saartorenkkaan läpi, ja teki sen puolueettomuustakuilla jatkuvasti koko maailmansodan ajan. Elin-
tarvekuljetusten suojaaminen sodan aikana muodostaisi mitä tar-

keimmän lisän kaikkien asiapuolten oikeuksiin, olkoon kysymyksessä puolueettomat tai sotaakäyvät, ja olisi omiansa vähentämään painostusta, joka johtaa laivastojen vahvistamiseen. Elin- tarpeet käsittävät noin 25 prosenttia maailman kaupasta, mutta muodostaisi^{vat} paljon tärkeemmän osan siitä kaupasta jolle saarto olisi esteenä".

Lopuksi presidentti huomautti rauhan vakuuttamiseksi olevan tärkeintä, että hyvántahtoisuuden ja ystävyys tunteita kehittää kansojen välillä ja että arvonantoa ja luottamusta edistetään. "Sellaisessa ilmakehässä kaikki ristiriidat muodostuvat pelkiksi ohimeneviksi päivätapahtumiksi. Tällainen ystävyys, kunnioitus ja arvossapito ei kuitenkaan tule kohdistumaan kansoihin, jotka käyttäytyvät heikosti tai välinpitämättömästi. Se tulee kohdistumaan niihin, jotka ovat voimakkaita, mutta jotka eivät käytä voimaansa ylimielisesti, eivätkä vääryydellä. Näiden keinojen avulla saamme muodostumaan suuren kansan avomieliisyyden, oikeudellisuuden ja arvokkuuden. Tämä on uusi näkemys diplomatiasta, joka on koittamassa maailmassa".

"Yhdysvaltain valtava voima heittää varjonsa yli kymmenien vapautta rakastavien kansojen. Niiden puolustus meitä vastaan on moraalista puolustusta. On meille kuuluva pyhä velvollisuus saada nämä kansat luottamaan siihen, että huomioonottaen Amerikan kansan korkean moraalisen käsityksen, tämä puolustus on vaimakkaampi kuin kaikki armeijat ja laivastot".

Presidentin puhe kuvastaa joka kohdassaan hänen jaloa mieltään. Hän on toiminnan eikä sanojen mies. Hänen lausumiltaan ajatuksilla on toinen merkitys kuin puheita pitävien poliitikkojen lausumiin ajatuksiin yleensä liittyy. Niitä voidaan pitää hänen kokemuksiinsa ja suunnitteluihinsa organisesti liittyvinä. Kun tämä on laajalti tunnettu asia, voi olettaa hänen puheensa herättävän huomiota ja aiheuttavan mielipiteiden vaihtoa

kautta maailman.

Ennen kaikkea elintarvelastien suojaamista koskeva ajatus ansainnee yleistä huomiota. Kuten hän itsekin lausui, hän on ajatusta kauvan hautoanut, ja hänen uskonsa sen toteuttamismahdollisuuteen johtuu hänen omista kokemuksistaan Belgian elintarveavun järjestäjänä ja johtajana. Allekirjoittaneen mieleen johtuu, että hän jo 1926 keskustellessaan Mr. Hooverin henkiystävän, tri Vernon Kellogg'in kanssa kuuli tämän lausuvan samaan suuntaan käyviä ajatuksia kuin presidentti Hoover nyt lausui. Tri Kellogg oli Mr. Hooverin pääavustajia Belgian avustamisasiassa.

Pienillä kansoilla ei voine olla kuin yksi ajatus suunnitelman toteutumisen suotavuudesta. Tässä ei ole syytä keskustella asian eri puolista. Riittäköön huomautus, että voi pitää epäilemättömänä, että Amerikan kanta kansainliiton päättämään sotaan, tulee varmemmin oikeaksi, jos elintarpeiden maanviljelijöiden päätuotteiden, maastavienti on kaikissa olosuhteissa taattu, kuin jos niillä sellaista turvattua asemaa ei ole. Viime-mainitussa tapauksessa on paljon helpompaa agiteerata kansan enemmistö härkämäisesti vaatimaan "merten vapautta" amerikalaisessa mielessä kaikelle neutraalisen maan kaupankäynnille, piittaamatta siitä, että tätä ehkä tehdään kansainliiton sotaavastustavat toimenpiteet tehottomiksi.

Presidentin puhe seuraa oheisena kokonaisuudessaan englanninkielellä.

Text of Armistice Day Address of President

CONTINUED FROM PAGE 1.

employment, our comfort, and our culture depend greatly upon our interchange of goods and ideas with other nations. We must realize that this interchange can not be carried on unless our citizens are flung into every quarter of the globe and the citizens of every other nation are represented in our country.

Must Protect Nationals.

We must realize that some of them will get into trouble somewhere. Certainly their troubles will multiply if other nations are at war. We have an obligation, and every other nation has an obligation to see to the protection of their lives, and that justice is done to them as long as they comply with the laws of the countries in which they reside. From all these relationships frictions and controversies will arise daily.

By our undertaking under the Kellogg pact, to use only pacific means to settle such controversies as these, we have again reaffirmed the doctrine enunciated by that far-sighted statesman, Mr. Elihu Root, in his famous declaration at Rio de Janeiro in 1907. At that time he announced that we would not use war or war-like means to enforce or collect upon private business contracts. It is our settled policy.

But there are other more deep-seated and more dangerous forces which produce friction and controversy than these eruptions over the rights of citizens. We must realize that there are many unsolved problems of boundaries between nations. There are peoples aspiring to a greater measure of self-government. There are the fears of invasion and domination bequeathed to all humanity from its former wars. There are a host of age-old controversies whose specters haunt the world, which at any time may touch the springs of fear and ill will.

We must frankly accept the fact, therefore, that we and all the nations of the world will be involved, for all future time, in small or great controversies and frictions arising out of all of these multiple causes. In these controversies lurk the subtle danger that national temper at any moment may become a heat and that emotion may rise to the flaming point. Therefore, peace must be the result of unceasing endeavor.

Agreed to Renounce War.

I have said that recently we have covenanted with other civilized nations not only to renounce war as an instrument of National policy, but also we have agreed that we shall settle all controversies by pacific means. But the machinery for pacific settlement of disputes among nations is, as yet, inadequate. We need to strengthen our own provisions for it. Our State Department is the first of these means. It must be strengthened and supported as the great arm of our Government, dedicated to the organization of peace. We need further to extend our treaties with other countries providing methods for reference of controversies to conference, to inquiry as to fact, or to arbitration, or to judicial determination. We have need to define the rules of conduct of nations and to formulate

That is the effect of the covenant we have entered into, not to use war as an instrument of national policy. No American will arise today and say that we wish one gun or one armed man beyond that necessary for the defense of our people. To do so would create distrust in other nations and also would be an invitation to war. Proper defense requires military strength relative to that of other nations. We will reduce our naval strength in proportion to any other. Harding said that it only remains for the others to say how low they will go. It can not be too low for us.

There is another of these age-old controversies which stir men's minds and their fears. That is the so-called freedom of the seas. In reality in our day it is simply the rights of private citizens to trade in time of war, for there is today complete freedom of the seas in times of peace. If the world succeeds in establishing peaceful methods of settlement of controversies, the whole question of trading rights in time of war becomes a purely academic discussion. Peace is its final solution.

But I am going to have the temerity to put forward an idea which might break through the involved legal questions and age-old interpretations of right and wrong by a practical step which would solve a large part of the intrinsic problem. It would act as a preventive as well as a liquidation of war. I offer it only for the consideration of the world. I have not made it a governmental proposition to any nation and do not do so now. I know that any wide departure from accepted ideas requires long and searching examination. No idea can be perfected except upon the anvil of debate. This is not a proposition for the forthcoming naval conference, as that session is for a definite purpose, and this proposal will not be injected into it.

Food Ships Like Hospital Ships.

For many years, and born of a poignant personal experience, I have held that food ships should be made free of any interference in times of war. I would place all vessels laden solely with food supplies on the same footing as hospital ships. The time has come when we should remove starvation of women and children from the weapons of warfare.

The rapid growth of industrial civilization during the past half century has created in many countries populations far in excess of their domestic food supply and thus steadily weakened their natural defenses. As a consequence, protection for overseas or imported supplies has been one of the most impelling causes of increasing naval armaments and military alliances. Again, in countries which produce surplus food their economic stability is also to a considerable degree dependent upon keeping open the avenues of their trade in the export of such surplus, and this again stimulates armament on their part to protect such outlets.

Thus the fear of an interruption in sea-borne food supplies has powerfully tended toward naval development in both importing and exporting nations. In all important wars of recent years to cut off or to protect such supplies has formed a large element in the strategy of all combatants. We are not to condemn any

He expressed a hope for a lasting world peace, as one lesson taught by the war, and described a need for an adequate national defense as another lesson learned by the same experience.

Gov. Louis L. Emmerson, Senator J. P. Glenn, former Senator James Hamilton Lewis and Judge Florence Allen, of the Ohio Supreme Court, were other Armistice Day speakers at Chicago's city-wide observance.

Gov. Emmerson said the World War loosened the way for world liberty and added that liberty could rule only over an enlightened people. The hope of good government," the governor said, "rests in a people who know and understand the problems of their day."

Former Senator Lewis cautioned against the United States forming any alliance with one nation which might lead to the enemies of others. Judge Allen said there never would be a lasting peace until war was recognized as an institution.

Losses Is Returning, Silent About Parley

Chicago, Nov. 11 (A.P.)—Senator George H. Moses, of New Hampshire, left for Washington today, declining to comment further on his description of Western insurgent senators as "sons of the wild Jackass," declaring that the tariff bill was "headed for the tomb" and asserting "if there is a third party, I'll not be a member of it."

The senator said yesterday that he planned to confer with Republican leaders here today, but if there was such a meeting it was secret and he had nothing of it before he took a train for the Capital.

ular "Blues" e Popular at

\$ 31.50

expensive . . . yes, indeed! Wonderfully colored Suits . . . with two pairs of trousers. selection that will interest the "man who knows clothes."

grandchildren of the field marshal. Prof. Albert Einstein shared with Clemenceau, Pershing, Doumergue and Tardieu the attention of the public this Armistice Day. Einstein is staying at the German Embassy here, having come to Paris to receive the degree of Honoris Causa from the Sorbonne.

Fernand Bouisson, president of the Chamber of Deputies, speaking at Charleville, noted his presence as a symbol of the improved relations between France and Germany.

Brand "Hope of Europe."

The German scientist told all who called upon him today:

"I note with satisfaction no signs of militarism," saying adding, "Paris gives me a feeling of—how shall I express it—of diminution of weight." He referred to Foreign Minister Aristide Briand as "the hope of Europe" in the consolidation of peace.

Asked about Dr. Alfred Hugenberg, leader of the German Nationalists and prime mover in the Young plan plebiscite, Einstein said:

"Don't waste your time thinking about Hugenberg. The plebiscite on the Young plan is simply a bit of political publicity, a party maneuver."

The only incident to mar Paris Armistice Anniversary celebration today was an attempt by a score of Communists to break up the procession to the Arc de Triomphe. Five of the disturbers were arrested and taken to jail.

(Copyright, 1929.)

\$500,000 Love Suit Against Tunney Begins

Fort Worth, Tex., Nov. 11 (A.P.)—Taking of depositions in the \$500,000 alienation of affections suit of John S. Fogarty, of Fort Worth, against Gene Tunney, former heavyweight boxing champion, was begun here today. By agreement of counsel, newspapermen were excluded. About 50 witnesses were called. The hearing may last all week. Transcripts of testimony will be sent to Bridgeport, Conn., where Fogarty's suit against Tunney is filed.

After depositions are taken here the process will be resumed at Ponca City, Okla., and at Hot Springs, Ark.; St. Paul, Minn., and Chicago. Fogarty's suit alleges Tunney's attentions to Mrs. Fogarty were the cause of the Fogarty divorce here in 1925. The former Mrs. Fogarty sued Tunney for breach of promise. She asks \$500,000.

Vivisection Group Opposes Dr. Hamill

Hoover Nominee to Children Welfare Conference Called Cruel.

ned and supported as the great aim of our Government, dedicated to the organization of peace. We need further to extend our treaties with other countries providing methods for reference of controversies to conference, to inquiry as to fact, or to arbitration, or to judicial determination. We have need to define the rules of conduct of nations and to formulate an authoritative system of international law. We have need under proper reservations to support the World Court in order that we may secure judicial determination of certain types of controversies and build up precedents which add to the body of international law. By these agencies we relegate a thousand frictions to orderly processes of settlement and by deliberation in action we prevent their development into national inflammation.

We are also interested that other nations shall settle by pacific means the controversies arising between them. From every selfish point of view the preservation of peace among other nations is of interest to the United States. In such war we are in constant danger of entanglement because of interference with the widespread activities of our citizens. But of far more importance than this, our ideals and our hopes are for the progress of justice through the entire world. We desire to see all humanity relieved of the hideous blight of war and of the cruelties and injustices that lead to war. We are interested in all methods that can be devised to assure the settlement of all controversies between nations.

Power of Public Opinion.

There are today two roads to that end. The European nations have, by the covenant of the League of Nations, agreed that if nations fail to settle their differences peaceably then force should be applied by other nations to compel them to be reasonable. We have refused to travel this road. We are confident that at least in the Western Hemisphere public opinion will suffice to check violence. This is the road we propose to travel. What we urgently need in this direction is a further development of methods for reference of unsettled controversies to joint inquiry by the parties assisted by friendly nations. In order that action may be stayed and that the aggressor may be subjected to the searchlight of public opinion.

And we have another task equally great as the settlement of incidental controversies. We must, where opportunity offers, work steadfastly to remove the deeper causes and frictions which lead to disputes and ill will. One of those causes is competition in armament. In order to stir a nation to the expenditure and burdens of increased armament, some danger and some enemy must be envisaged. Fear and distrust must be used as a goad to stir the nation forward to competitive effort. No one denies that the maintenance of great armament is a burden upon the backs of all who toil. The expenditure for it curtails vast projects of human betterment which governments might undertake. Every man under arms bears an extra burden somewhere. But a greater cost is the ill will resulting from rivalry between nations in construction of armaments.

It is first and foremost to rid ourselves of this danger that I have again initiated naval negotiations. I have full confidence in the success of the conference which will assemble next January. In setting up this conference we have already agreed with Great Britain that there shall be a parity in naval strength between us. I am in hopes that there will be a serious reduction in navies as a relief to the economic burdens of all peoples. And I believe that men and women throughout the world demand such reduction. We must reduce and limit warships by agreement only. We have no faith in the reduction of armaments by example alone.

Until such time as nations can build the agencies of pacific settlement on stronger foundations; until fear, the most dangerous of all national emotions, has been proved groundless by long proof of international honesty; until the power of world public opinion as a restraint of aggression has had many years of test, there will not have been established that confidence which warrants the abandonment of preparedness for defense among nations. To do so may invite war.

For Adequate Preparedness.

I am for adequate preparedness as a guaranty that no foreign soldier shall ever step upon the soil of our country.

Our Nation has said with millions of voices that we desire only defense.

fect such outlets.

Thus the fear of an interruption in sea-borne food supplies has powerfully tended toward naval development in both importing and exporting nations. In all important wars of recent years to cut off or to protect such supplies has formed a large element in the strategy of all combatants. We can not condemn any one nation; almost all who have been engaged in war have participated in it. The world must sooner or later recognize this as one of the underlying causes of its armed situation but, far beyond this, starvation should be rejected among the weapons of warfare.

To those who doubt the practicability of the idea, and who insist that agreements are futile for the purpose of controlling conduct in war, I may point out that the Belgian Relief Commission delivered more than 2,000 shiploads of food through two rings of blockade and did it under neutral guarantees continually during the whole World War. The protection of food movements in time of war would constitute a most important contribution to the rights of all parties, whether neutrals or belligerents, and would greatly tend toward lessening the pressure for naval strength. Foodstuffs comprise about 25 per cent of the commerce of the world but would constitute a much more important portion of the trade likely to be interfered with by a blockade.

Power of Good Will.

Men of good will throughout the world are working earnestly and honestly to perfect the equipment and preparedness for peace. But there is something high above and infinitely more powerful than the work of all ambassadors and ministers, something far more powerful than treaties and the machinery of arbitration and conciliation and judicial decision, something more vital than even our covenants to abolish war, something more mighty than armies and navies in defense.

That is to build the spirit of good will and friendliness, to create respect and confidence, to stimulate esteem between peoples—this is the far greatest guaranty of peace. In that atmosphere, all controversies become but passing incidents of the day. Nor does this friendliness, respect, and esteem come to nations who behave weakly or supinely. It comes to those who are strong but who use their strength not in arrogance or injustice. It is through these means that we establish the sincerity, the justice and the dignity of a great people. That is a new vision of diplomacy that is dawning in the world.

The colossal power of the United States overshadows scores of freedom-loving nations. Their defense against us is a moral defense. To give to them confidence that with the high moral sense of the American people this defense is more powerful than all armies or navies, is a sacred duty which lies upon us.

It has been my cherished hope to organize positively the foreign relations of the United States on this high foundation and to do it in reality, not simply in diplomatic phrases. The establishment of that relationship is vastly more important than the mere settlement of the details of any of our chronic international problems. In such pure air and in that alone can both sides with frankness and candor present their points of view and either find just formulas for settlement, or alternatively, agree to disagree until time finds a solution. We have in recent years heard a vast chatter of enmity and criticism both within and without our borders where there is no real enmity and no conflict of vital interest and no unsolvable controversy.

South American Visit Cited.

It is a homely parallel but equally true that relations between nations are much like relations between individuals. Questions which arise between friends are settled as the passing incidents of a day. The very same questions between men who distrust and suspect each other may lead to enmity and conflict.

It was in this endeavor that I visited the presidents of the South American republics. That is why I welcomed the visit of the prime minister of Great Britain to the United States.

All these men have talked of their problems in a spirit charged with the gravest responsibility, not only for our own relations, but for the peace and safety of the world. We have brought out loud together as men can not think in diplomatic notes. We made no commitments. We drove no discussion to final conclusion. We explored the areas of

possible constructive action and possible controversy. We examined the pitfalls of international relations frankly and openly. With this wider understanding of mutual difficulties and aspirations we can each in our own sphere better contribute to broaden good will, to assist those forces which make for peace in the world, to curb those forces which make for distrust. Thereby do we see the pitfalls of international relations, the spiritual gains which come from successful organization of peace and confidence in peace. That is why I have endeavored to meet the leaders of their nations, for I have no fear that we are not able to impress every country with the single-minded good will which lies in the American heart.

Text of Armistice Day Address of President

The text of President Hoover's
Armistice Day address last night fol-
lows: *Post*

My Fellow Countrymen: *12/21 29*

Eleven years have gone by since the day of the armistice, when the guns ceased firing. It was a day of thanksgiving that marked the ending of the shambles of the trenches. For us it will be remembered always as a day of pride; pride in the memory of those who suffered and of those who made the last sacrifice of life in that great cause, pride in the proven valor of our Army and Navy; pride in the greatness of our national strength; pride in the high purpose for which we entered the war, and pride that we neither wanted nor got from it anything of profit for ourselves. Those stirring memories will always remain, and on each Armistice Day will glow again.

From the war we have two paramount obligations. We owe to those who suffered and yet lived an obligation of national assistance, each according to his need. We owe it to the dead that we redeem our promise that their sacrifice would help bring peace to the world. The Nation will discharge its obligations.

The men who fought know the real meaning and dreadfulness of war. No man came from that furnace a washbuckling militarist. Those who saw its realities and its backwash in the sacrifice of women and children are not the men who glorify war. They are the men who pray for peace for their children. But they rightly demand that peace be had without the sacrifice of our independence or of those principles of justice without which civilization must fall.

Such a sacrifice of freedom and justice is the one calamity greater than war. The task of statesmen is to build a road to peace which avoids both of these calamities. This road requires preparedness for defense; it equally requires preparedness for peace.

The world today is comparatively at peace. The outlook for a peaceable future is more bright than for half a century past. Yet after all it is an

armed peace. The men under arms including active reserves in the world are almost 30,000,000 in number, or nearly 10,000,000 more than before the great war. Due to the Washington arms conference and the destruction of the German navy, the combatant ships in the world show some decrease since the war. But aircraft and other instruments of destruction are far more potent than they were even in the great war. There are fears, distrusts and smouldering injuries among nations which are the tinder of war. Nor does a single quarter of a century during all the ages of human experience warrant the assumption that war will not occur again.

Gloomy as this picture may be, yet we can say with truth that the world is becoming more genuinely inclined to peace; that the forces of imperial domination and aggression, of fear and suspicion are dying down; that they are being replaced with the desire for security and peaceful development. The old objectives of tortuous diplomacy are being replaced with frank and open relations directed to peace. There is no more significant step in this progress than the solemn covenant that civilized nations have now entered, to renounce war and to settle disputes by pacific means. It is this realignment of the mind of the world that gives the hope of peace.

But peace is not a static thing. To maintain peace is as dynamic in its requirements as is the conduct of war. We can not say "Let there be peace" and go about other business. Nor are the methods by which peace is to be maintained and war prevented to be established by slogans or by abstract phrases or by academic theory. Progress toward peace can be attained only as a result of realistic practical daily conduct amongst nations. It can be the result only of a frank recognition of forces which may disturb peace. For instance, we must realize that our industrial life, our

CONTINUED ON PAGE 2, COLUMN 4.

THE WEATHER

Cloudy today, rain tonight and tomorrow; cooler tomorrow.

Temperature yesterday—Max., 55; min., 45.
U. S. Weather Forecast—For details see Page 56

TWO CENTS in Greater New York | THREE CENTS Within 200 Miles | FOUR CENTS Elsewhere Except 7th and 8th Postal Zones

HOOVER URGES IMMUNITY FOR FOOD SHIPS IN ARMISTICE DAY PLEA AGAINST WAR; WILL CUT NAVY AS LOW AS POWERS AGREE

Pershing in Message to Washington Exercises Says Wish of World Is Peace With Security

Special to The New York Times.

WASHINGTON, Nov. 11.—An exhortation for lasting peace with security, as the desire of all peoples, was set forth in a cabled message from General John J. Pershing at Paris, read at the American Legion Armistice Day exercises here tonight following President Hoover's address. The message from the commander of America's armies in the World War was:

I take pleasure in sending my warmest greetings and good wishes to my comrades of the World War. This anniversary is filled with rich memories of their services and their sacrifices. Loyal representing a patriotic people, who inspired the devotion and provided the means, our armies met the crisis of the war and gave the preponderance and the impulse necessary to victory.

But on this day of rejoicing we cannot fail to count the war's tremendous cost in human life, and every heart is filled with fondest hope that war may never come again.

On this side of the Atlantic the prayer goes up today that good understandings among nations may make permanent the peace so dearly won. Like ourselves, the sincerest wish of all people is for lasting peace with security. May God hasten the day when it can be proclaimed.

OFFERS NEW CODE FOR SEAS

President Bases Personal Suggestion to Nations on His War Relief Work.

OUTSIDE OF LONDON PARLEY

In Direct Arms Reduction, as Aid to World Peace, He Pledges America's Good-Will.

SEEKS END OF WAR CAUSES

His Statement of Policy, With Warning for Defense, Cheered at Legion Service at Capital.

By RICHARD V. OULAHAN

Special to The New York Times.

WASHINGTON, Nov. 11.—In words that breathed the spirit of peace and good will toward the other nations of the world, President Hoover, in an address tonight at an Armistice anniversary celebration in the Washington auditorium, under the auspices of the American Legion, enunciated a new international doctrine with respect to the age-old controversy over what is known as the freedom of the seas.

Not as a formal policy, but to arouse thought on the subject, he laid down the principle, born of his experiences as a relief director and food administrator during the World War, that merchant ships carrying food supplies should be immune from interference by belligerent warships, thus giving them the same status as hospital vessels.

Telling his visible audience, and the countless myriads of those who heard him over a nation-wide broadcasting hookup, that "this not a proposition for the forthcoming Naval Conference, as that session is for a definite purpose and this proposal will not be injected into it," the President put his new principle into a paragraph.

"For many years, and born of a poignant personal experience," he said, "I have held that food ships should be made free of any interference in times of war. I would place all vessels laden solely with food sup-

proposition for the forthcoming Naval Conference, as that session is for a definite purpose and this proposal will not be injected into it," the President put his new principle into a paragraph.

"For many years, and born of a poignant personal experience," he said, "I have held that food ships should be made free of any interference in times of war. I would place all vessels laden solely with food supplies on the same footing as hospital ships. The time has come when we should remove starvation of women and children from the weapons of warfare."

In the "fear of an interruption of sea-borne food supplies" the President found a contributing cause to the construction and maintenance of great naval armaments.

"In all important wars of recent years," he asserted, "to cut off or to protect such supplies has formed a large element in the strategy of all combatants."

All nations had participated in the practice, he held, and he predicted that "they must sooner or later recognize this as one of the underlying causes of its armed situation." But he repeated for emphasis that, "far beyond this, starvation should be rejected among the weapons of warfare."

In connection with this feature of his discourse, the President gave notice that the international conference for naval armament reduction which is to assemble in London in January would not undertake to lay down a code of rules pertaining to the rights of neutral merchant ships in time of war.

He did not specify that he would have the principle he set forth apply to belligerent shipping carrying food supplies, but his utterances were capable of that construction. He made plain that he was advancing the suggestion chiefly to stimulate thought among the nations and not "as a governmental proposition."

Subject for World Discussion.

He realized, Mr. Hoover said, that "any wide departure from accepted ideas requires long and searching examination," and that "no idea can be perfected except upon the anvil of debate."

But there was no doubt of his intention to make his proposal something for the consideration of the nations of the world and especially those which will participate in the London Naval Conference.

That the President by his remarks has furnished the basis for discussion throughout the world goes without saying.

What he said was especially interesting and important in view of the attitude of certain Senators, as any agreement on curtailing sea power reached in London must be submitted to the Senate for ratification.

Senator Borah of Idaho, chairman

Continued on Page Twenty-four.

Nation Joins in Honoring Heroes of War

By RICHARD V. OULAHAN.

Continued from Page 1, Column 8.

of the Committee on Foreign Relations, who had been foremost in this country in contending that any international naval conference should come to an agreement with respect to freedom of the seas before undertaking to conclude a treaty for the limitation or reduction of naval armaments, declined to discuss the President's statement that this controversial subject would have no place in the London gathering.

Senator Robinson of Arkansas, Democratic leader of the Senate and one of the American delegates to the London conference, indicated in a recent debate in the Senate that he believed that freedom of the seas was a necessary concomitant of any naval armament conference. The views of Senators Borah and Robinson in this connection are of additional interest and importance on account of the remarks of President Hoover.

Thousands Acclaim Hoover.

Warmly received by the audience of several thousand people, who crowded the spacious auditorium when he was presented by Major O. L. Bodenhamer, national commander of the American Legion.

President Hoover began his address by appropriate allusions to Armistice Day and the memories of war and peace which it recalled.

He frankly confessed that, while the outlook for a peaceable future was brighter than for the past half century, an "armed peace" still existed. Men under arms now numbered 30,000,000, or nearly 10,000,000 more than before the World War, he said. He painted what he considered to be rather gloomy picture of present-day conditions, but quickly held out to his hearers the assurance that the world is more genuinely inclined to peace.

This paved the way for an eulogistic reference to the Kellogg-Briand multilateral pact renouncing war. Mr. Hoover called for support of the State Department in its work toward perfecting means to make war less likely. Treaties were needed to provide for reference of controversies to conference, inquiry, arbitration and judicial determination. He saw need to define the conduct of nations and to formulate an authoritative system of international law. He said there was "need under proper reservations to support the World Court."

It was while he discoursed along this line that the President stressed the interrelationship of nations and how necessary it was for the United States that peace should prevail among its neighbors far and near.

Toward the conclusion of his address, the President outlined the basis of his foreign policy. It was to give confidence to other nations that their "moral defense" against the United States was "more powerful than all armies and navies." This, he said, was "a sacred duty which lies upon us."

It was in line with putting the foreign relations on this high foundation that he had visited Central and South America, the President asserted, and he had no fear "that we are not able to impress every country with the single-minded good-will which lies in the American heart."

The sincerest wish of all peoples is for lasting peace with security, General John J. Pershing, who commanded the victorious American Armies in the World War, said in a message cabled from Paris and read at the exercises by Major Bodenhamer.

Legion's Service Is Pledged.

Pleading for adequate preparedness as the means to the end of permanent peace, National Commander Bodenhamer, the only other speaker besides President Hoover, and who spoke after the President, rededicated the Legion to "unselfish service to God and country."

"The veterans of the World War love peace and want peace, but they also want preparedness in case of another war against the recurrence of that confusion, extravagance and reckless expenditure of money and of life which accompanied our entry into the recent World War, because of unpreparedness," Major Bodenhamer said. "We believe that it is a national crime to send men to war untrained and unprepared."

Assailing those he charged had distorted this policy into a militaristic attitude, Major Bodenhamer declared

Special to The New York Times.
WASHINGTON, Nov. 11.—The text of President Hoover's Armistice Day speech at the Washington Auditorium is as follows:

My Fellow Countrymen:

Eleven years have gone by since the day of the armistice, when the guns ceased firing. It was a day of thanksgiving that marked the ending of the shambles of the trenches.

For us it will be remembered always as a day of pride; pride in the memory of those who suffered and of those who made the last sacrifice of life in that great cause, pride in the proven valor of our army and navy; pride in the greatness of our national strength; pride in the high purpose for which we entered the war, and pride that we neither wanted nor got from it anything of profit for ourselves. Those stirring memories will always remain, and on each Armistice Day will glow again.

From the war we have two paramount obligations. We owe to those who suffered and yet lived an obligation of national assistance, each according to his need. We owe it to the dead that we redeem our promise that their sacrifice would help bring peace to the world. The nation will discharge its obligations.

The men who fought know the real meaning and dreadfulness of war. No man came from that furnace a swash-buckling militarist. Those who saw its realities and its backwash in the sacrifice of women and children are not the men who glorify war. They are the men who pray for peace for their children.

But they rightly demand that peace be had without the sacrifice of our independence or of those principles of justice without which civilization must fail.

Preparedness for Peace.

Such a sacrifice of freedom and justice is the one calamity greater than war. The task of statesmen is to build a road to peace which avoids both of these calamities. This road requires preparedness for defense; it equally requires preparedness for peace.

The world today is comparatively at peace. The outlook for a peaceable future is more bright than for half a century past. Yet after all it is an armed peace. The men under arms including active reserves in the world are almost 30,000,000 in number, or nearly 10,000,000 more than before the great war.

Due to the Washington Arms Conference and the destruction of the German Navy, the combatant ships in the world show some decrease since the war. But aircraft and other instruments of destruction are far more potent than they were even in the great war.

There are fears, distrusts and smoldering injuries among nations which are the tinder of war. Nor does a single quarter of a century during all the ages of human experience warrant the assumption that war will not occur again.

Gloomy as this picture may be, yet we can say with truth that the world is becoming more genuinely inclined to peace; that the forces of imperial domination and aggression, of fear and suspicion, are dying down; that they are being replaced with the desire for security and peaceful development. The old objectives of tortuous diplomacy are being replaced with frank and open relations directed to peace.

There is no more significant step in this progress than the solemn covenant that civilized nations have now entered to renounce war and to settle disputes by pacific means. It is this realignment of the mind of the world that gives the hope of peace.

Peace a Vital Thing.

But peace is not a static thing. To maintain peace is as dynamic

Text of Hoover Armistice Day Speech

THE PRESIDENT HONORS THE NATION'S UNKNOWN SOLDIER.
Mr. Hoover Placing a Wreath Upon the Tomb of the Unknown Soldier in the Capital Observed Armistice Day.

therefore, that we and all the nations of the world will be involved, for all future time, in small or great controversies and frictions arising out of all of these multiple causes. In these controversies lurk the subtle danger that national temper at any moment may become aheat and that emotion may rise to the flaming point. Therefore, peace must be the result of unceasing endeavor.

I have said that recently we have covenanted with other civilized nations not only to renounce war as an instrument of national policy, but also we have agreed that we shall settle all controversies by pacific means. But the machinery for pacific settlement of disputes among nations is, as yet, inadequate. We need to strengthen our own provisions for it.

Our State Department is the first of these means. It must be strengthened and supported as the great arm of our government dedicated to the organization of peace. We need further to extend our treaties with other countries providing methods for reference of controversies to conference, to inquiry as to fact, or to arbitration, or to judicial determination.

For Supporting World Court.

We have need to define the rules of conduct of nations and to formulate an authoritative system of international law. We have need under proper reservations to support the World Court in order that we may secure judicial determination of certain types of controversies and build up precedents which add to the body of international law. By these agencies we relegate a thousand frictions to orderly processes of settlement and by deliberation in action we prevent their development into national inflammation.

We are also interested that other nations shall settle by pacific means the controversies arising between them. From every selfish point of view the preservation of peace among other nations is of interest to the United States. In such wars we are in constant danger of entanglement because of interference with the widespread activities of our citizens.

But of far more importance than this, our ideals and our hopes are for the progress of justice through

demand such reduction. We must reduce and limit warships by agreement only. I have no faith in the reduction of armaments by example alone.

Confidence Essential.

Until such time as nations can build the agencies of pacific settlement on stronger foundations; until fear, the most dangerous of all national emotions, has been proved groundless by long proof of international honesty; until the power of world public opinion as a restraint of aggression has had many years of test, there will not have been established that confidence which warrants the abandonment of preparedness for defense among nations. To do so may invite war.

I am for adequate preparedness as a guaranty that no foreign soldier shall ever step upon the soil of our country.

Our nation has said with millions of voices that we desire only defense. That is the effect of the covenant we have entered into, not to use war as an instrument of national policy. No American will arise today and say that we wish one gun or one armed man beyond that necessary for the defense of our people. To do so would create distrust in other nations, and also would be an invitation to war.

Proper defense requires military strength relative to that of other nations. We will reduce our naval strength in proportion to any other. Having said that, it only remains for the others to say how low they will go. It cannot be too low for us.

There is another of these age-old controversies which stir men's minds and their fears. That is the so-called freedom of the seas. In reality in our day it is simply the rights of private citizens to trade in time of war, for there is today complete freedom of the seas in times of peace.

If the world succeeds in establishing peaceful methods of settlement of controversies, the whole

message quoted from Paris and London at the exercises by Major Bodenhamer.

Legion's Service Is Pledged.

Pleading for adequate preparedness as the means to the end of permanent peace, National Commander Bodenhamer, the only other speaker besides President Hoover, and who spoke after the President, rededicated the Legion to "unselfish service to God and country."

"The veterans of the World War love peace and want peace, but they also want preparedness in case of another war against the recurrence of that confusion, extravagance and reckless expenditure of money and of life which accompanied our entry into the recent World War, because of unpreparedness," Major Bodenhamer said. "We believe that it is a national crime to send men to war untrained and unprepared."

Assailing those he charged had distorted this policy into a militaristic attitude, Major Bodenhamer declared "any one who twists the Legion's stand into anything other than loyal devotion to America, to American institutions and to a peaceful democracy is a snake in the grass, whose venom he hides and from under the cover of which he hisses his foul and false tirade."

"The Legion talks of peace and preparedness in the same breath because we believe the two go hand in hand," he went on, calling for the enactment of the principle of universal service as a fundamental principle on which must rest "any real preparedness, any adequate national defense program and any real guarantee of permanent peace."

Emphasizing that he was not presenting any specific plan for such service in time of war, Major Bodenhamer pleaded for consideration of "the justice and equity of the principle which underlies the so-called Universal Service act."

"The burden of war is the nation's burden," he said. "It, therefore, should fall equally upon all men and all property. There should be no profit in war. War is a national sacrifice, and every citizen and the property of every citizen should join in the sacrifice. But such has not been the case in the past."

"The Legion is saying to the American public that we ought to have a system of national defense through which it will be impossible for any element of our people to profit by the waging of war."

Urges Law Be Written Now.

Major Bodenhamer called for the adoption of the Reed-Wainwright resolution, now pending in Congress, which would create a special commission to study the subject of universal service and to recommend legislation carrying it into effect.

"Military authorities agree that the existence of the universal draft law prior to the World War would have reduced the cost of that war to America by many millions, thus reducing the burden of taxation to all American citizens," he said. "It is, therefore, my firm conviction that a law should be written, and written now, which would draft every man, every industry, every natural resource and every manufacturing enterprise into the service of a common cause in case of another war. If you do that you will take the profit out of war as nearly as it can be taken out of international conflicts."

"You will take the burden from the shoulders of the men who carry the rifles and distribute it equally as between citizens, whether in or out of uniform."

"When American capital is forced to give as freely of its dollars as American manhood gives of its blood and when such a principle is written into the law of the land and made available for use during the time of national emergencies, then, in my humble opinion, we will have a fundamentally well-prepared nation and at the same time a sincere and peace-loving people."

during all the ages of human experience warrant the assumption that war will not occur again. Gloomy as this picture may be, yet we can say with truth that the world is becoming more genuinely inclined to peace; that the forces of imperial domination and aggression, of fear and suspicion, are dying down; that they are being replaced with the desire for security and peaceful development. The old objectives of tortuous diplomacy are being replaced with frank and open relations directed to peace.

There is no more significant step in this progress than the solemn covenant that civilized nations have now entered to renounce war and to settle disputes by pacific means. It is this realignment of the mind of the world that gives the hope of peace.

Peace a Vital Thing.

But peace is not a static thing. To maintain peace is as dynamic in its requirements as is the conduct of war. We cannot say, "Let there be peace," and go about other business. Nor are the methods by which peace is to be maintained and war prevented to be established by slogans or by abstract phrases or by academic theory.

Progress toward peace can be attained only as a result of realistic practical daily conduct among nations. It can be the result only of a frank recognition of forces which may disturb peace.

For instance, we must realize that our industrial life, our employment, our comfort and our culture depend greatly upon our interchange of goods and ideas with other nations. We must realize that this interchange cannot be carried on unless our citizens are flung into every quarter of the globe and the citizens of every other nation are represented in our country.

We must realize that some of them will get into trouble somewhere. Certainly their troubles will multiply if other nations are at war. We have an obligation and every other nation has an obligation to see to the protection of their lives and that justice is done to them so long as they comply with the laws of the countries in which they reside. From all these relationships frictions and controversies will arise daily.

By our undertaking under the Kellogg pact, to use only pacific means to settle such controversies as these, we have again reaffirmed the doctrine enunciated by that far-sighted statesman, Mr. Elihu Root, in his famous declaration at Rio de Janeiro in 1907. At that time he announced that we would not use war or warlike means to enforce or collect upon private business contracts. It is our settled policy.

Dangerous Factors Exist.

But there are other more deep-seated and more dangerous forces which produce friction and controversy than these eruptions over the rights of citizens. We must realize that there are many unsolved problems of boundaries between nations. There are peoples aspiring to a greater measure of self-government.

There are the fears of invasion and domination bequeathed to all humanity from its former wars. There are a host of age-old controversies whose spectres haunt the world, which at any time may touch the springs of fear and ill will.

We must frankly accept the fact,

that we may have a continuation of certain types of controversies and build up precedents which add to the body of international law. By these agencies we relegate a thousand frictions to orderly processes of settlement and by deliberation in action we prevent their development into national inflammation.

We are also interested that other nations shall settle by pacific means the controversies arising between them. From every selfish point of view the preservation of peace among other nations is of interest to the United States. In such wars we are in constant danger of entanglement because of interference with the widespread activities of our citizens.

But of far more importance than this, our ideals and our hopes are for the progress of justice through the entire world. We desire to see all humanity relieved of the hideous blight of war and of the cruelties and injustices that lead to war. We are interested in all methods that can be devised to assure the settlement of all controversies between nations.

There are today two roads to that end. The European nations have, by the Covenant of the League of Nations, agreed that if nations fail to settle their differences peaceably, then force should be applied by other nations to compel them to be reasonable. We have refused to travel this road. We are confident that at least in the Western Hemisphere public opinion will suffice to check violence. This is the road we propose to travel.

What we urgently need in this direction is a further development of methods for reference of unsettled controversies to joint inquiry by the parties, assisted by friendly nations, in order that action may be stayed and that the aggressor may be subjected to the searchlight of public opinion.

To End Causes of Friction.

And we have another task equally great as the settlement of incidental controversies. We must, where opportunity offers, work steadfastly to remove the deeper causes and frictions which lead to disputes and ill-will.

One of those causes is competition in armament. In order to stir a nation to the expenditures and burdens of increased armament, some danger and some enemy must be envisaged. Fears and distrust must be used as a goad to stir the nation forward to competitive effort.

No one denies that the maintenance of great armament is a burden upon the backs of all who toil. The expenditure for it curtails vast projects of human betterment which governments might undertake. Every man under arms means that some other man must bear an extra burden somewhere. But a greater cost is the ill-will resulting from rivalry between nations in construction of armaments.

It is first and foremost to rid ourselves of this danger that I have again initiated naval negotiations. I have full confidence in the success of the conference which will assemble next January. In setting up this conference we have already agreed with Great Britain that there shall be a parity in naval strength between us.

I am in hopes that there will be a serious reduction in navies as a relief to the economic burdens of all peoples. And I believe that men and women throughout the world

distrust in other nations would be an invitation to war.

Proper defense requires military strength relative to that of other nations. We will reduce our naval strength in proportion to any other. Having said that, it only remains for the others to say how low they will go. It cannot be too low for us.

There is another of these age-old controversies which stir men's minds and their fears. That is the so-called freedom of the seas. In reality in our day it is simply the rights of private citizens to trade in time of war, for there is today complete freedom of the seas in times of peace.

If the world succeeds in establishing peaceful methods of settlement of controversies, the whole question of trading rights in time of war becomes a purely academic discussion. Peace is its final solution.

Immunity for Food Ships.

But I am going to have the temerity to put forward an idea which might break through the involved legal questions and age-old interpretations of right and wrong by a practical step which would solve a large part of the intrinsic problem. It would act as a preventive as well as a limitation of war. I offer it only for the consideration of the world.

I have not made it a governmental proposition to any nation and do not do so now. I know that any wide departure from accepted ideas requires long and searching examination. No idea can be perfected except upon the anvil of debate. This is not a proposition for the forthcoming naval conference, as that session is for a definite purpose, and this proposal will not be injected into it.

For many years, and born of a poignant personal experience, I have held that food ships should be made free of any interference in times of war. I would place all vessels laden solely with food supplies on the same footing as hospital ships. The time has come when we should remove starvation of women and children from the weapons of warfare.

The rapid growth of industrial civilization during the past half century has created in many countries populations far in excess of their domestic food supply and thus steadily weakened their natural defenses. As a consequence, protection for overseas or imported supplies has been one of the most impelling causes of increasing naval armaments and military alliances.

Again, in countries which produce surplus food their economic stability is also to a considerable degree dependent upon keeping open the avenues of their trade in the export of such surplus, and this again stimulates armament on their part to protect such outlets.

Big Factor in War.

Thus the fear of an interruption in sea-borne food supplies has powerfully tended toward naval development in both importing and exporting nations. In all important wars of recent years, to cut off or to protect such supplies has formed a large element in the strategy of all combatants.

We cannot condemn any one nation, almost all of who have been engaged in war have participated in it. The world must sooner or later recognize this as one of the underlying causes of its armed situation, but, far beyond this, starvation should be rejected among the weapons of warfare.

To those who doubt the practicability of the idea, and who insist that agreements are futile for

# of War and Sending Day Speech

Times Wide World Photo.

NATION'S UNKNOWN SOLDIER.

Unknown Soldier in Arlington Cemetery Yesterday as
erved Armistice Day.

duction. We must
mit warships by
I have no faith
of armaments by

Essential.

me as nations can
ces of pacific settle-
nger foundations;
most dangerous of
notions, has been
ess by long proof of
onesty; until the
public opinion as a
gression has had
rest, there will not
ublished that confi-
rrants the abandon-
edness for defense
To do so may in-

quate preparedness
that no foreign
ver step upon the
try.

he said with millions
we desire only de-
the effect of the
e entered into, not
an instrument of
No American will
say that we wish
armed man beyond
for the defense of
do so would create
of nations, and also
itation to war.

he requires military
ve to that of other
ill reduce our naval
proportion to any
said that, it only re-
others to say how
go. It cannot be

other of these age-
es which stir men's
eir fears. That is
freedom of the seas.
our day it is simply

the purpose of controlling conduct
in war, I may point out that the
Belgian Relief Commission deliv-
ered more than 2,000 shiploads of
food through two rings of block-
ade and did it under neutral guar-
antees continuously during the
whole World War.

The protection of food move-
ments in time of war would con-
stitute a most important contri-
bution to the rights of all parties,
whether neutrals or belligerents,
and would greatly tend toward
lessening the pressure for naval
strength. Foodstuffs comprise about
25 per cent of the commerce of
the world, but would constitute a
much more important portion of
the trade likely to be interfered
with by a blockade.

Men of good-will throughout the
world are working earnestly and
honestly to perfect the equipment
and preparedness for peace. But
there is something high above and
infinitely more powerful than the
work of all Ambassadors and Min-
isters, something far more power-
ful than treaties and the machin-
ery of arbitration and conciliation
and judicial decision, something
more vital than even our covenants
to abolish war, something more
mighty than armies and navies in
defense.

Would Build Up Good-Will.

That is to build the spirit of good-
will and friendliness, to create re-
spect and confidence, to stimulate
esteem between peoples—this is the
far greatest guarantee of peace. In
that atmosphere all controversies
become but passing incidents of
the day.

Nor does this friendliness, re-
spect and esteem come to nations
who behave weakly or supinely. It
comes to those who are strong but

arise today and say that we wish one gun or one armed man beyond that necessary for the defense of our people. To do so would create distrust in other nations, and also would be an invitation to war.

Proper defense requires military strength relative to that of other nations. We will reduce our naval strength in proportion to any other. Having said that, it only remains for the others to say how low they will go. It cannot be too low for us.

There is another of these age-old controversies which stir men's minds and their fears. That is the so-called freedom of the seas. In reality in our day it is simply the rights of private citizens to trade in time of war, for there is today complete freedom of the seas in times of peace.

If the world succeeds in establishing peaceful methods of settlement of controversies, the whole question of trading rights in time of war becomes a purely academic discussion. Peace is its final solution.

Immunity for Food Ships.

But I am going to have the temerity to put forward an idea which might break through the involved legal questions and age-old interpretations of right and wrong by a practical step which would solve a large part of the intrinsic problem. It would act as a preventive as well as a limitation of war. I offer it only for the consideration of the world.

I have not made it a governmental proposition to any nation and do not do so now. I know that any wide departure from accepted ideas requires long and searching examination. No idea can be perfected except upon the anvil of debate. This is not a proposition for the forthcoming naval conference, as that session is for a definite purpose, and this proposal will not be injected into it.

For many years, and born of a poignant personal experience, I have held that food ships should be made free of any interference in times of war. I would place all vessels laden solely with food supplies on the same footing as hospital ships. The time has come when we should remove starvation of women and children from the weapons of warfare.

The rapid growth of industrial civilization during the past half century has created in many countries populations far in excess of their domestic food supply and thus steadily weakened their natural defenses. As a consequence, protection for overseas or imported supplies has been one of the most impelling causes of increasing naval armaments and military alliances.

Again, in countries which produce surplus food their economic stability is also to a considerable degree dependent upon keeping open the avenues of their trade in the export of such surplus, and this again stimulates armament on their part to protect such outlets.

Big Factor in War.

Thus the fear of an interruption in sea-borne food supplies has powerfully tended toward naval development in both importing and exporting nations. In all important wars of recent years, to cut off or to protect such supplies has formed a large element in the strategy of all combatants.

We cannot condemn any one nation; almost all who have been engaged in war have participated in it. The world must sooner or later recognize this as one of the underlying causes of its armed situation, but, far beyond this, starvation should be rejected among the weapons of warfare.

To those who doubt the practicability of the idea, and who insist that agreements are futile for

and judicial decision, something more vital than even our covenants to abolish war, something more mighty than armies and navies in defense.

Would Build Up Good-Will.

That is to build the spirit of goodwill and friendliness, to create respect and confidence, to stimulate esteem between peoples—this is the far greatest guarantee of peace. In that atmosphere all controversies become but passing incidents of the day.

Nor does this friendliness, respect and esteem come to nations who behave weakly or supinely. It comes to those who are strong but who use their strength not in arrogance or injustice. It is through these means that we establish the sincerity, the justice and the dignity of a great people. That is a new vision of diplomacy that is dawning in the world.

The colossal power of the United States overshadows scores of freedom-loving nations. Their defense against us is a moral defense. To give to them confidence that with the high moral sense of the American people this defense is more powerful than all armies or navies is a sacred duty which lies upon us.

It has been my cherished hope to organize positively the foreign relations of the United States on this high foundation and to do it in reality, not simply in diplomatic phrases. The establishment of that relationship is vastly more important than the mere settlement of the details of any of our chronic international problems.

In such pure air and in that alone can both sides with frankness and candor present their points of view and either find just formulas for settlement, or, alternatively, agree to disagree until time finds a solution. We have in recent years heard a vast chatter of enmity and criticism both within and without our borders where there is no real enmity and no conflict of vital interest and no unsolvable controversy.

Must Deal as Friends.

It is a homely parallel but equally true that relations between nations are much like relations between individuals. Questions which arise between friends are settled as the passing incidents of a day. The very same questions between men who distrust and suspect each other may lead to enmity and conflict.

It was in this endeavor that I visited the Presidents of the South American republics. That is why I welcomed the visit of the Prime Minister of Great Britain to the United States.

All these men have talked of their problems in a spirit charged with the gravest responsibility, not only for our own relations but for the peace and safety of the world. We have thought out loud together as men cannot think in diplomatic notes.

We made no commitments. We drove no discussion to final conclusion. We explored the areas of possible constructive action and possible controversy. We examined the pitfalls of international relations frankly and openly.

With this wider understanding of mutual difficulties and aspirations we can each in our own sphere better contribute to broaden good-will, to assist those forces which make for peace in the world, to curb those forces which make for distrust.

Thereby do we secure the indispensable yet transcendent spiritual gains which come from successful organization of peace and confidence in peace. That is why I have endeavored to meet the leaders of their nations, for I have no fear that we are not able to impress every country with the single-minded good-will which lies in the American heart.

CITY WINS VICTORY ON LIGHTERAGE COST

I. C. C. Vetoes Proposal to Ad-
vertise Line-Haul and Port
Charges Separately.

LOSS IN TRADE WAS FEARED

Other Atlantic Ports, With
Lower Lighterage Rates,
Sought Rule Change.

FIVE MEMBERS DISSENT

Decision Is Expected to Influence
Pending Case of New Jersey
Against New York Central.

Special to The New York Times.
WASHINGTON, Nov. 11.—New York State won an important victory today in a controversy of nearly nine years' duration when the Interstate Commerce Commission adopted a majority report, 6 to 5, that the great mass of evidence taken did not warrant the prescription of a tariff rule requiring the accessorial or terminal charges to be stated separately from the line-haul rates on export, import, coastwise and inter-coastal traffic to and from Atlantic ports.

Other points of great interest also were involved in the proceeding, but the chief phase of the argument was based upon the point noted.

The outstanding character of the victory for New York is indicated by the fact that the Shipping Board, the ports of Philadelphia and Baltimore and other powerful interests were lined up against it in favor of a segregation of the port charges from the line-haul rates, the other ports feeling that such a change would work to their advantage and place them in a better position to capture foreign commerce that now goes to New York.

Another important phase of the decision is that the State of New Jersey, through its Attorney General, in a recent proceeding against the New York Central and others, petitioned the commission to segregate lighterage charges and trucking charges from line-haul charges, contending that New Jersey was entitled to the advantages which it was felt would come from such a ruling.

New Jersey Expected to Lose.

In view of today's decision, the New York State representatives were of the opinion that a decision favorable to New York in this case was also to be expected. The commission has not set a date for a hearing on the proceedings brought by New Jersey.

The long controversy had its inception on March 25, 1921, when the Secretary of the Interstate Commerce Commission reported to the commission, stating in effect that the World War had resulted in a large fleet of commercial vessels

Arctic Circle Posts to Get Regular Air Mail Service

Special to The New York Times.
WASHINGTON, Nov. 11.—Far northern Canadian trading posts within the Arctic Circle on Great Slave Lake and the Mackenzie River will obtain regular air mail service at relatively low rates this winter, C. E. Brookhart, Trade Commissioner at Winnipeg, reported to the Department of Commerce today.

The schedule calls for three flights on the longest route which reaches from Edmonton, Alberta, to Aklavik, leaving Edmonton Nov. 26, Jan. 21 and March 25. The posts between Edmonton and Aklavik will get a more frequent service. Rates from Edmonton to Fort Providence will be 50 cents per pound for parcel post and from Edmonton to the mouth of the Mackenzie, \$1 a pound.

Authority of New York contends that lighterage at New York is a mere substitute for switching.

"Whether the switching service at Baltimore, for example," the commission said, "may be fairly compared with the lighterage service at New York, so that the one may offset the other as an expense, presents a question that merits consideration.

Switching Here Also.

"The testimony shows, however, that the lighterage service at New York is performed in addition to a substantial switching service from the classification or hold yards in New Jersey to the New York waterfront."

As no evidence had been taken on this point, however, the commission held that further discussion was not necessary.

The commission stated that with one exception the North Atlantic ports favored a segregation of the port charges from the line-haul rates.

"New York interests alone," it added in explaining its position, "desire the present method of shipside rates on this traffic to be continued. On this record the port costs at New York are shown to be 13.7 cents per 100 pounds, whereas at Baltimore

END OF PARTY RIFT SOUGHT FOR HOOVER

National Chairman Huston, in
Visit to Capitol, Said to Plan
Conciliation of Insurgents.

EXECUTIVE REGRET VOICED

But Progressives Now Count on
Western Resentment of Epithets
Used by Regulars.

Special to The New York Times.
WASHINGTON, Nov. 11.—President Hoover is represented as weighing the effect of the rift in the Republican party over tariff legislation on the success of his administration and the 1930 campaign. He is said to regret that the Republicans in the Senate had not been able to compose their differences and to view as most serious the continued bitterness in the party as evidenced in the denunciation of insurgent Senators by Senator Moses of New Hampshire and other regulars.

Claudius H. Huston, chairman of the Republican National Committee, conferred with several Senators at the Capitol today, presumably as representing the President. His purpose was said to have been the presentation of the administration's point of view on the interparty disputes and the evolution of conciliation plans.

Interpreted as a Peace Gesture.

Word reached several Senators that the President regretted the epithets applied to them. Another Senator was assured that printed reports that the President had selected Senator Moses as chairman of the Senatorial Campaign Committee were not true. Some interpreted the visit of the administration spokesman and his reported comment on the situation and on Senator Moses, as indicative of a desire on the part of the administration to bring about a

New Jersey Expected to Lose.

In view of today's decision, the New York State representatives were of the opinion that a decision favorable to New York in this case was also to be expected. The commission has not set a date for a hearing on the proceedings brought by New Jersey.

The long controversy had its inception on March 25, 1921, when the Secretary of War submitted a report to the commission, stating in effect that the World War had resulted in a large fleet of commercial vessels seeking to operate in competition with commercial rivals; that the railroads were unable to provide costly piers to reduce the time in the ports; that the railroads' charges at South Atlantic and Gulf ports equaled about one-fourth of the cost of the accessorial services; that private terminals could not operate at such low charges in competition with the rail carriers, and that inadequate and inefficient facilities afforded by the railroads at those ports restricted shippers of imports and export traffic.

Accepting this as seeking aid in bringing about better port facilities to promote and develop water transportation facilities in connection with the commerce of the United States, the commission on April 9 originated the proceeding which has just been terminated, and within the scope of which was brought the issue in which New York State is so vitally interested.

Denies War Department Theses.

The decision made public today was, in a general way, a denial of the allegations made by the War Department. The specific findings by the commission majority were as follows:

"That the rail-water terminal facilities at North Atlantic, South Atlantic and Gulf ports are not shown to be insufficient or inadequate to accommodate the export, import, coastwise and intercoastal traffic offered for movement through those ports, but, on the contrary, existing facilities are shown, on the whole, to be reasonably adequate to meet normal traffic needs.

"That the record is insufficient to establish that the charges on the traffic under consideration are so low as to impose a burden upon other traffic.

"That the record does not warrant the prescription of a tariff rule requiring the accessorial or terminal charges to be stated separately from the line-haul rates on export, import, coastwise and intercoastal traffic to and from Atlantic and Gulf ports.

"That every effort should be made by carriers, when leasing their warehouses to shippers, to obtain terms no less favorable than would be obtained under similar restrictions and conditions of use were the warehouses owned independently of the railroad.

"That the practice of according storage space for fertilizer moving in interstate or foreign commerce at rates other than those named in published tariffs is in violation of Section 6 of the interstate commerce act."

An Intermediate Service.

Lighterage, which is performed more extensively in New York Harbor, consists of the movement of freight on lighters between the rail carriers' piers or waterfront and shipside. For example, after the ships are switched from the hold yards to the waterfront at Jersey City the shipments are unloaded from the cars, put on lighters and moved by water to shipside or to the piers where vessels are moored.

Floatage, or car-float service, consists of a service performed by car floats, propelled by tugs from the apron of the car float to the steamship or to steamship piers.

It was in a discussion of port costs involving such services that representatives of New York found their only ground for disappointment in the decision, in that the commission, after citing figures, stated that "costs at New York are greatly in excess of those at any other North Atlantic port."

Taking up the case of New York, the commission said that the Port

24

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 68

ASIA:

Ministeri Astroniuin raportti no 13.

Washington

4/12 1929

Asiakirjavihko sisältää 10 kirjoitettua lehteä
Valtionarkistossa 18.8.1962

Juhani Kuusisto

Finnish Legation

Washington, D.C.

Joulukuun 4 p. 1929

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 201233 SalD. 1929		
20/12-29	No	Liik.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohellisena minulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini no. 13:

Katsaus tariffikysymyksen nykyiseen tilaan.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Arvola

Herra Hjalmar J. Procopé

Suomen Ulkoasiainministeri

y.m., y.m., y.m.

Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään 1929 vuoden

raportti N:o 13

joulukuun 4 päivältä

Katsaus tariffikysymyksen nykyiseen tilaan.

Huhtikuun 15 p:nä alkanut kongressin ylimääräinen istunto, jonka tehtävän piti olla maataloutta tukevan lainsäädännön ja uuden tullitariffin aikaansaaminen, päättyi marraskuun 22 p:nä kongressin jäsenten pitääkseen muutaman päivän loman ennenkuin vakinainen istuntokausi t.k:n ensimmäisenä maanantaina, siis 2 p:nä alkoi. Maatalouslainsäädäntöhän valmistui jo kesällä (katso läh.kirj. 1045) ja uutta lakia pannaan paraikaa lain mukaisesti muodostetun lautakunnan huolesta toimeen mittakaavassa, joka tekee siitä merkitsevimpiin nykyaikaisiin toimenpiteisiin luettavan järjestelytoimenpiteen talouselämän alalla. Siihen epäilemättä tulee olemaan aihetta palata niinpian kuin toimenpiteiden ääriviivat alkavat selvitä, niin että maallikkokin ne voi käsittää.

Uusi tariffilaki sitävastoin jäi valmistumatta. Edustajahuonehan jo hyvissä ajoin sai asian päätetyksi, mutta tällä kertaa, kuten aikaisemminkin tariffilakia säädettäessä, suurimmat vaikeudet on kohdattu senaatissa. Olen lukuisissa kirjeissä tiedoittanut asian kehityksestä, mutta voi olla syytä esittää tässä yleiskatsaus tilanteeseen, jo sentähden että siten joutuu valaisemaan yleistäkin poliittista tilannetta.

Senaatin finanssikomitean mietinnössä kyllä yleispiirtein katsoen tullieriä oli jonkuverran alennettu edustajahuoneen päätämiin eriin verraten, vaikka joitakin koroituksia myöskin oli tehty, mutta kun otti huomioon, että finanssikomitean mietinnön oli laatinut komitean republikaaninen enemmistö, ja kun tiesi,

että demokraatit ja republikaaniset insurgentit yhdessä pystyivät tekemään mitättömäksi "säännöllisten republikaanien" ehdotukset, oli selvää, ettei finanssikomitean kanta tulisi lopputulosta määräämään. Sitä eivät "säännölliset" ottaneet uskoakseen ennenkuin olivat kuluttaneet kuukausimäärin aikaa itsepinlaiseen kannastaan kiinnipitävään taisteluun, ja niin asia jäi kuin jäikin keskeneräiseksi. Yksityiskohtainen tariffierien tarkastelu saatettiin vain niin pitkälle että käsiteltiin eräillä "schedule'ia", eli villatavaroita myöten finanssikomitean ehdotuksien perustalla. Työjärjestyksen mukaan senaatin yksityisten jäsenten, tässä tapauksessa siis vastustuksen puolelta muutosehdotuksia esitetään vasta senjälkeen kun komitean ehdotukset on käyty läpi. On sentähden luultavaa että oleellisimmat tullierien muutokset ovat odotettavissa vasta myöhemmin.

Tähänastisessa käsittelyssä Suomen vientitavaroista valmistamaton graniitti on saavuttanut sen voiton, että edustajahuoneen määrittelyä on muutettu asianmukaisemmaksi, jättämällä pois sanat "pitched, lined", jotka, jos olisivat jääneet määrittelyyn, olisivat tehneet mahdolliseksi raan graniitin tullaamisen valmistettuna graniittina. Tullieriä koskevia muutoksia saataa nähdä kun yksityisten jäsenten muutosehdotukset tulevat käsiteltäviksi.

Oletetaan että kun senaatti nyt alkaneen vakinaisen istuntopaikan alussa on käsitellyt erään jäsenen edustaja-oikeutta koskevan asian loppuun, se käy jälleen käsiksi tarffiin. Asiantuntijat laskevat, että se saa työnsä suoritetuksi aikaisintaan tammikuun puolivälissä. Sen jälkeen on edustajahuoneen ja senaatin päätösten väliset eroavaisuudet koetettava saada tasoitetuksi yhteisen kompromissineuvottelukunnan toimesta, jonka jälkeen niin edustajahuoneen kuin senaatinkin on käsiteltävä kompromissin tulosta. Tähän kaikkeen kulunee ainakin kuukausi,

joten tariffilaki luultavasti ei valmistu ennen helmikuun puoliväliä. Varsin mahdollista on että se valmistuu vasta myöhemmin. - Vielä on olemassa epäilijöitä, jotka eivät usko mitään uutta lakia saatavan aikaan, vaan että nykyinen laki pienillä muutoksilla säilytetään voimassa. Tosin nämä epäilykset eivät enää näytä olevan niin yleisiä ja vahvoja kuin ne olivat joitakin viikkoja takaperin. Ne perustuivat silloin käsitykseen, ettei edustajahuone tulisi hyväksymään sellaista alhaista tariffia, jollaisen senaatin demokraattien ja riippumattomien republikaanien yhtymän muodostama enemmistö tulee säätämään. Nyt vakinaisen istunnon alkaessa alkaa kuitenkin kuulua puheita siitä, että lukuisat edustajahuoneen jäsenet palaavat valitsijoittensa puheilta vakuutettuina siitä, ettei innostus äärimmäisen korkean tariffin puolesta olekaan niin suuri kuin ovat olleet taipuvaiset uskomaan. Näyttää siis olevan parempi maaperä kompromissille kuin aikaisemmin uskottiin.

Länsi ja Etelä versus Itä.

Ristiriidat ja vaikeudet, jotka varsinkin senaatissa ovat esiintyneet tariffikysymystä käsiteltäessä, ovat pohjaltaan samat, mitkä pitkittivät ja vaikeuttivat maatalouslainsäädännön säätämistä kahdeksan vuoden aikana. Ne johtuvat Lännen ja Etelän maitaviljelevien valtioiden pyrkimyksestä vaikuttaa lainsäädäntöön sillä tavalla, että maanviljelys pääsisi samassa suhteessa kuin Idän teollisuus osalliseksi maan vauraudesta. McNary-Haugen'in maatalouslakiehdotuksen dumpinkiin tähtävä palkinto-järjestelmä, josta vuosien kuluessa jouduin paljonkin kirjoittamaan, on pistänyt esille päänsä uudessa muodossa, tariffilakiin senaatissa liitettyssä "debenture plan'issa", jota tulen myöhemmin selostamaan. Tariffiasian yhteydessä ristiriita luonnollisesti lähinnä ja jatkuvimmin esiintyy eri tavarain tullimääriä käsiteltäessä. Maanviljelijäväestö Keski-Lännessä ja

Lännessä on heräytynyt huomaamaan, kuinka se joutuu korkean tullisuojausjärjestelmän takia maksamaan tarvitsemistaan teollisuustuotteista hintoja, jotka ovat suhteettoman korkeat verrattuina maataloustuotteiden hintoihin. Sen edustajat siis ovat taipuvaisia yhteistoimintaan kohtuullisia tulleja puoltavien demokraattien kanssa.

Ristiriita esiintyy tällä kertaa jyrkempänä kuin nykyistä tariffia valmisteltaessa. Se todennäköisesti osaksi johtuu siitä, että taloudellinen kehitys ja Amerikan aseman muuttaminen maailmantaloudessa, Amerikan kehityttyä yhä suuremmassa suhteessa teollisuustuotteita vieväksi ja pääomia ulkomaille sijoitettavaksi maaksi, antaa tukea korkean tariffin vastustajain pyrkimyksille.

Se, että ristiriita selväpiirteisemmin esiintyy senaatissa kuin edustajahuoneessa, johtuu erilaisuudesta molempien huoneiden kokoonpanossa. Edustajahuoneen jäsenet valitaan yhden miehen vaalipiireistä, joiden lukumäärä kuseakin valtiossa on tarkoitettu olemaan suhteellinen kunkin valtion asukasmäärän kanssa. Teollisuusintressien ollessa vahvimmat väkirikkaissa valtioissa, teollisuus saa suhteellisen vahvan edustuksen edustajahuoneessa. Senaatti taas, kuten tunnettua, on kokoonpantu siten, että kukin valtio, riippumatta sen asukasmäärästä, valitsee kaksi senaattoria. Siis esim. Nevada, jossa on alle 100,000 asukasta, Wyoming, jossa on pari sataa tuhatta, Idaho ja Montana, joissa kummassakin on puolisen miljoonaa, molemmat Dakotat, joissa kussakin on vähän päälle 600,000 asukasta, ovat kukin senaatissa edustettuja yhtä monella äänioikeutetulla jäsenellä kuin esim. New York'in valtio, jossa on alun toistakymmentä miljoonaa ja Pennsylvania, jossa on yli yhdeksän miljoonaa. Pennsylvanian edustajat niin edustajahuoneessa kuin senaatissa^{kin} ovat äärimmäisiä korkean tariffin kannattajia, siitä huolimatta, et-

tä Pennsylvanian maataloustuotteiden tuotanto on, kuten senaattori Reed huomautti, suurempi kuin korkeaa suojelusta vastustamaan ruvenneiden, republikaanien senaatissa edustamien valtioiden tuotanto. Suhteettoman vahva maataloutta harjoittavien pienten valtioiden edustus senaatissa näyttääkin voimakkaasti vaikuttavan katkeruuden ylläpitämiseksi.

Etelän valtiot ovat vanhastaan olleet pääasiassa maataloustuotteiden, esim. puuvillan, tupakan ja hedelmien varassa eläviä. Ne ovat yleensä demokraattien, siis kohtuullisen tullisuojelun kannattajien edustamia kongressissa. Mutta nykyään asia ei ole täysin yhtä selväpiirteinen kuin ennen. Etelässä on viime aikoina paikotellen syntynyt laaja teollisuus. Varsinkin tekstiili-teollisuus on osoittanut taipumusta siirtyä alueelle, jossa työpalkat ovat huomattavasti alhaisemmat kuin Uuden Englannin valtioidessa. Hedelmäviljelijät ja sokerinviljelijät huomaavat länsi-intialaisen kilpailun käyvän heille vahingolliseksi ilman korotettua tullisuoja. Nämä seikat aiheuttavat sen, että useihin tuotteisiin nähden etelävaltiolaiset demokraatit, periaatteistaan poiketen, puoltavat varsin tuntuvia tullikoroituksia. Tämä osaltaan lisää tilanteen sekavuutta.

Pääasiassa kuitenkin pitää paikkansa, että nykyisessä, tariffilainkäsittelyn yhteydessä jälleen selväpiirteisesti esiintyneessä ristiriidassa yhdistyneet Etelä ja Länsi esiintyvät Idän vastustajina. Senaatin finanssikomiteassa ei ollut yhtään keskilämmen maataloutta edustavaa jäsentä. Demokraattisia jäseniä ei kutsuttu asian käsittelyyn ennenkuin komitean ehdotus oli valmis, jolloin se republikaanisen enemmistön äänillä hyväksyttiin. Näin ollen oli selvää, että vastustus joka oli suljettu pois komiteakäsittelystä, tulisi vain voimakkaampana ja sekavampana esille senaatin istunnossa. Käsitettävää myös on, ettei tällaisissa oloissa lainsäädäntötyö ottanut sujuakseen toivotulla

nopeudella. Niinikään voi ymmärtää hermostuneisuuden ja haukkumasanoihin purkautuvan hillitsemättömyyden, joka istuntokauden viimeisinä viikkoina tuli näkyviin.

Presidentti Hoover viestissään kokoontuneelle vakinaiselle kongressille voimakkaasti varoitti jakautumisesta aluerajoja myöten, huomauttaen ettei ollut olemassa mitään perustavaa laatua olevaa ristiriitaa Idän ja Lännän ja Etelän välillä, maanviljelijän ja työntekijän etujen välillä. Jommankumman ryhmän elintason alentaminen johtaa toisen häviöön. Kansalainen senaattori Capper, joka aikoinaan oli farmikokoomuksen johtomiehiä ja joka viimeaikoinakin useimmiten on äänestänyt insurgenttien mukana, eritteli viime perjantaina huomiota herättäneessä radiopuheessa ilmiöitä, jotka osoittavat puoluejaon olevan solumassa aluerajojen mukaiseksi. Hän huomautti että ainoa tapa, millä alueitten mukaan jakaantuvat tunteet ovat poistettavissa, on poistamalla niiden syyt. Teollisuuteen nojautuva Itä on sodan aikana ja sen jälkeen nauttinut erinomaisesta hyvinvoinnista. Maatalouteen nojaava Länsi ja Lounas ovat olleet vararikon partaalla enemmän osan tuosta ajasta. Joskin tilanne juuri tällä hetkellä on parempi kuin melkein koko tuona aikana ja Keski-Lännän ostokyky juuri nyt on suurempi kuin kymmeneen vuoteen, niin Länneltä edelleenkin puuttuu Idän hyvinvointi. Kysymys on nyt maan eri osain saattamisesta osalliseksi hyvinvointiin.

Tällaisiin ylimalkaisiin suuntaviivoihin kaikki yhtyvät, mutta kun on kysymys käytännöllisistä toimenpiteistä, korkean tullen ystävät pitävät tullien korotuksia yleislääkkeinä. Maatalouden etuja ajavat koettavat saada maataloustuotteille korkeampia tulleja, mutta he eivät voi sulkea silmiään vaikeuksilta. Jos asetetaan tulli mitättömän pienen voin tuonnin estämiseksi Tanskasta, vaara on tarjolla, että Tanska siirtää rehuaineostoksensa muille markkinoille. Amerikan maanviljelijät saavat re-

huista monta kertaa enemmän Tanskasta kuin Tanska saa voistaan Amerikasta. Vähemmän kuin 3 prosenttia Amerikan maanviljelijöistä viljelee sokeria. Jos heille on annettava sellainen suo-
jelu, mitä he pitävät tarpeellisena, he saavat 7 miljoonaa dolla-
ria enemmän sokeristaan. Mutta kuluttajat joutuvat maksamaan
100 miljoonaa enemmän. Kuluttajista 1/4 on maanviljelijöitä.
Tämän ryhmän elinkustannusten voidaan laskea kohoavan 25 miljoonalla, jotta 3 % heistä saisi 7 miljoonaa lisää tuloja sokeris-
taan. Melkeimpä jokainen maataloustuote-tulli kohdistuu suureen maanviljelijöiden ryhmään, tavalla tai toisella. Varsinkin moni-
mutkaiset Amerikalle vientivoittoiset kauppasuhteet Kanadaan
tekevät nämä kysymykset monimutkaisiksi. Tästä huolimatta, usein
enemmän tunnesyistä kuin kaikin puolin tarkastetuilla asiallisil-
la perusteilla, maataloustuotteiden tullit ovat ne, jotka var-
minnin voi ennustaa tulevan koroitetuiksi joka tapauksessa.

Vientipalkintoa koskeva lisäys lakiin.

Koska etujen hankkiminen maanviljelijöille tullien kaut-
ta ilmeisesti ei johda sanottaviin tuloksiin, ajatukset ovat
palanneet vientipalkintoihin.

Tässä on syytä johtaa mieleen, että kun maatalouden avus-
tamislaki oli käsittelyn alaisena senaatissa, käsittelyn viime
hetkinä, toukok. alussa 47 äänellä 44 vastaan lakiin liitettiin
vientipalkintojen maksamista maataloustuotteista koskeva lisäys.
Edustajahuone kesäkuulla äänesti 250 äänellä 113 vastaan että
senaatin kanssa laista neuvottelevan neuvottelukunnan edustaja-
huonetta edustaville jäsenille annettaisiin ohje, jonka mukaan
vientipalkkiokohta oli laista poistettava, ja senaatti senjälkeen
antoi perään, joten mitään vientipalkintoja koskevaa määräystä
ei lakiin tullut.

Lokakuun 19 p:nä, 42 äänellä 34 vastaan senaatti hyväk-
syi tariffilakiin liitettäväksi "debenture plan'in" nimellä

suunnilleen samallaisen lisäyksen kuin farmi-lakiin oli yritetty liittää. Tämän lisäyksen mukaan maatalouslautakunta saisi päättää milloin ja mistä tuotteista vientipalkintoja oli maksettava ja valtiovarainministerin oli järjestettävä saamistodistusten antaminen, joita vastaan tullituloista olisi maksettava palkinto elintarpeista, tupakasta ja puuvillasta sekä niistä valmistetuista tuotteista, kun ne viettäisiin ulos maasta. Vientipalkinnon tulisi vastata ^{puolta kysymyksessä} olevan tuotteen tullin määrää ja puuvillasta 2 senttiä naulalta niinkauan kuin sen tuonti on tullivapaa. Es-tääkseen liikaa tuotannon kiihoittamista, palkinnon määrää olisi määrättyssä suhteessa pienennettävä tuotannon ylittäessä viimeisen viiden vuoden keskimäärää määräprosenttein.

Edustajahuoneen demokraattien taholta on nyt ilmoitettu, että he tulevat vientipalkintosäästöä kannattamaan. Mutta he tarvitseisivat 50 republikaanista ääntä puolelleen voittaakseen äänestyksessä. Katsoen siihen, että puoluekuri on edustajahuoneen republikaanien keskuudessa erittäin hyvä (vastakohtana tilanteelle senaatissa), voi pitää varsin todennäköisenä, että vientipalkintomääräys poistetaan laista, toisin sanoen, että senaatti pakoitetaan luopumaan kannastaan.

Tariffien muutettavuutta.

koskevain määräysten kohtalo tulee luultavasti, pikemminkin kuin vientipalkintomääräys, ratkaisemaan kysymyksen tariffilain syntymisestä tai syntymättä jättämisestä. Jollei senaatin päätös asiassa muutu neuvotteluissa, on varsin mahdollista, että presidentti tekee vetollaan mitättömäksi koko lain. Presidentti Hoover ei kyllä ole vielä suorastaan uhannut sitä tehdä, mutta hän on eri tilaisuuksissa varsin jyrkästi ilmaissut kantansa asiassa olevan toisen kuin senaatin kanta.

Nykyisessä tariffilaissa on, kuten muistettane, määräys

jonka mukaan presidentti on oikeutettu, tariffikommissionin ilmoitettua tutkimuksillaan saaneensa selvitettyksi, että asianhaarat vaativat laissa säädetyt tullierän muuttamista, muuttamaan p.o. erän korkeintaan 50 % korkeammaksi tai 50 % alemmaksi. - Senaatti lokakuun 2 p:nä, 47 äänellä 42 vastaan päätti muuttaa vastaavaa määrystä käsiteltävässä lakiehdotuksessa siten, ettei presidentille mainitunlaista valtuutusta ensinkään annettaisi, vaan että tariffikommissionin, omasta tai yksityisten asianosaisten aloitteesta, jotain tullierää tutkittua ja huomattua tuotantokustannusten erilaisuuden puolustavan tullierän muuttamista, jättäisi asian kongressin ratkaistavaksi. Presidentille jäisi vain perustuslain hänelle suoma oikeus vetolla tehdä mitättömäksi kongressin päätös, jollei kongressi pystyisi 2/3 enemmistöllä molemmissa puoleissa kumoamaan hänen vetoaan.

Joskin ylimääräisen istunnon viimeisinä päivinä näkyi merkkejä siitä, että intohimoja koetettiin tynnyttää, ja joskin ilmoitettiin muodostetun, presidentti Hooverin lämpimimpään kannattajain aloitteesta n.s. "nuori kaarti", vastapainoksi itsepäiselle republ. puoluejohdolle ja sen "vanhalle kaartille", jonka nuoren kaartin tehtäväksi ilmoitettiin huolenpito siitä, että tariffilaki syntyy, on kuitenkin vielä toistaiseksi liian uskallettua mennä ennustamaan suuntaan tai toiseen. Luultavammalta tällä hetkellä näyttää, että tariffilaki saadaan aikaan.

J. Ström.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: 68

ASIA:

Ministeri Astromin raportti no 14.

Washington

11/12 1929

Asiakirjavihko sisältää 8 kirjoitettua lehteä
Valtionarkistossa 18.8.1962

Juhani Uusikallio

Finnish Legation

Washington, D.C.

Joulukuun 11 p. 1929

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
21/233 Lat. 1929		
27/12-29	29	LII.
RYHMÄ	OSASTO	ASIA

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohellisena minulla on kunnia lähettää tämän vuoden raporttini no. 14, joka koskee

Amerikalaista aloitetta venäläis-kiinalaisen selkkauksen johdosta.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman kunnioitukseni vakuutus.

L. Sjöström.

Herra Hjalmar J. Procopé
Suomen Ulkoasiainministeri
y.m., y.m., y.m.
Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään

1929 vuoden

raportti N:o 14

joulukuun 11 päivältä

Amerikalainen aloite venäläis-kiinalaisen selkkauksen
johdosta.

Tiedoitin aikoinaan, yksityiskohtaisimmin raportissani no. 10, Yhdysvaltain toimenpiteestä heinäkuulla, joka Kellogg-paktissa lausuttuun periaatteeseen nojautuen, tarkoitti kiinnittää riitapuolten huomiota rauhallisiin keinoihin riitansa ratkaisemiseksi.

Marraskuulla, kun alkoi levitä tietoja venäläisten joukkojen toiminnasta Kiinan alueella, valtiosihteeri Stimson'illa oli jälleen keskusteluja suurvaltain ja Kiinan edustajien kanssa. Tiedot, jotka alunpitäen lausuttiin epävarmoiksi, olivat aluksi varsin vakavia, viitaten siihen, että venäläiset joukot olivat tunkeutuneet syvälle Mandshuriaan. Marraskuun 28 p:nä täällä laskettiin julkisuuteen tieto, että vallat olivat keskusteluissa toimenpiteistä, joihin tilanne mahdollisesti antaisi aihetta. Lähipäivinä aiheet toimintaan näyttivät häviävän. Marraskuun 29 p:nä New York Times'issä oli seuraava uutinen Washington'ista: "Epäviralliset, kaukaisesta Idästä saapuneet tiedoitukset yrityk-
sistä neuvotella suoraan Venäjän ja Kiinan välillä Mandshurian tilanteen järjestämiseksi, saapuivat samanaikaisesti kuin ensimmäiset luotettavat tiedot viime päiväisten tapahtumain alueelta. Nämä tiedot osoittavat, ettei tilanne ollut niin vakava kuin ensiksi oli pelätty tietojen nojalla, jotka olivat saapuneet yksinomaan kiinalaisista lähteistä. Rauhan pyrkimyksen johdattamana, katsomatta siihen minkä toimielimen kautta päämäärä saavutetaan,

Yhdysvaltain hallitus on nyt taipuvainen odottamaan enempää kehitystä asiassa ja olemaan tekemättä mitään mikä voisi häiritä venäläisten ja kiinalaisten yrityksiä järjestää välisensä selkkaukset välittömillä neuvotteluilla".

Marraskuun 30 p:nä kävin valtiodepartementissa Mr. Kelleyn puheilla, tarkoituksella m.m. tiedustella uutisia tilanteesta Mandshuriassa. Hän silloin mainitsi että viimeksi saapuneet tiedot olivat varsin rauhoittavia. Osoittaen kartalla minin saakka aikaisemmat tiedot olivat väittäneet venäläisen miehityksen ulottuneen, ja millä aivan kapealla alueella viimeiset tiedot ilmoittivat venäläisten joukkojen liikehtimisistä havaitun, hän lisäsi, että hän oli taipuvainen viimeksi saapuneiden tietojen perustalla olettaamaan, että kysymyksessä ainakin suureksi osaksi oli elintarpeiden puutetta kärsivien venäläisten joukko-osastojen muonitusretket kiinalaiselle alueelle. Hän otaksui tilanteen olevan neuvottelujen avulla selviämässä.

Edellä mainitut seikat huomioonottaen oli suuri yllätys maanantaina, jouluk. 2 p:nä, kuulla Yhdysvaltain toimenpiteestä pyytää Kellogg-paktin 56 allekirjoittajavaltaa julkaisemaan lausunnon tilanteen johdosta. Niille valloille joiden kanssa asiasta oli neuvoteltu, oli esitetty seuraava toivomus: "Amerikan hallitus toivoo, että .... hallitus huomaa tiensä selväksi kääntyäkseen Kiinan ja Venäjän puoleen samallaisella tai yhtäpitävällä esityksellä kuin Amerikan hallitus aikoo esittää". T.k:n 3 p:n lehdissä oli jo ilmoitus, että Ranska oli luvannut puolestaan toimittaa perille Amerikan esityksen kanssa identtisen esityksen, ja että Ison-Britannian hallitus tulisi toimimaan samoja suuntaviivoja myöten kuin Amerikankin hallitus.

Kiinalle ja Ranskan välityksellä Venäjälle esitettävä lausunto laskettiin julkisuuteen yhteydessä valtiosihteeri Stimson'in lausunnon kanssa. Jäljennän ne tähän täydellisyyden vuoksi eng-

lamminkielisinä, United States Daily'stä.

Valtiosihtööri Stimsonin lausunto:

We have been engaged in discussions with the governments of several of the other powers signatory to the Pact of Paris in regard to the situation in Manchuria. During the past few days organized Russian forces have been in conflict with organized Chinese forces near Dailinor in northern Manchuria. It is credibly reported that many casualties occurred and that thousands of the inhabitants of the neighboring towns have been driven from their homes. Although the causes of the conflict are in dispute and the accounts are somewhat contradictory, it is clear that serious encounters between military forces of China and Russia have occurred. It also is clear that during the months since this controversy began no effective steps have been taken by the Chinese and Russian governments looking toward an arbitration of the dispute or its settlement through neutral conciliation or other pacific means. The efficacy of the Pact of Paris depends upon the sincerity of the governments which are party to it. Its sole sanction lies in the power of public opinion of the countries, constituting substantially the entire civilized world, whose governments have joined in the covenant. If the recent events in Manchuria are allowed to pass without notice or protest by any of these governments the intelligent strength of the public opinion of the world in support of peace can not but be impaired.

We have found in our discussions referred to above community of views with regard to the fundamental principles. There has been in these discussions no suggestion of intervention of any kind. Discussions have been directed to discovering the best means of expressing the opinion of each of the nations by way of remonstrating against the use of force by either side in this controversy.

Kiinalle ja Venäjälle esitetty lausunto:

The Government and people of the United States have observed with apprehensive concern the course of events in relations between China and Russia in the phase which has developed in reference to the situation in northern Manchuria since July 10.

On July 18 this Government took steps, through conversations between the Secretary of State and the diplomatic representatives at Washington of five powers, to see that the attention of the Chinese and the Russian governments be called to the provisions of the Treaty for the Renunciation of War, to which both China and Russia were signatories. Both the Russian and the Chinese governments then made formal and public assurances that neither would resort to war unless attacked. Since that time that treaty has been ratified by no less than 55 powers, including China and Russia.

The American Government desires again to call attention to the provisions of the Treaty for the Renunciation of War, particularly to article II, which reads, "The High Contracting Parties agree that the settlement or solution of all disputes or conflicts of whatever nature or of whatever origin they may be, which may arise, among them, shall never be sought except by pacific means;" and the American Government takes occasion to express its earnest

hope that China and Russia will refrain or desist from measures of hostility and will find it possible in the near future to come to an agreement between themselves upon a method for resolving by peaceful means the issues over which they are at present in controversy. The American Government feels that the respect with which China and Russia will hereafter be held in the good opinion of the world will necessarily in great measure depend upon the way in which they carry out these most sacred promises.

Esityksen tarkoitus epäilemättä lausutaan amerikalaiselta kannalta siinä valtiosihteerin lausunnon osassa, jossa huomautetaan, että paktin tehokkuus riippuu siihen osallistuneiden valtioiden vilpittömyydestä, sekä lausutaan sen ainoan sanktionin olevan paktiin liittyneiden, pääasiassa koko sivistyneen maailman käsittävien maiden yleisen mielipiteen. Ajatusta selvennetään lauseessa, jossa lausutaan, että rauhaa tukevan yleisen mielipiteen intelligentti voima voi vain heiketä, jos viime aikain tapahtumat Mandshuriassa jätetään huomaamatta ja saavat tapahtua vastalauseetta allekirjoittajavaltojen hallitusten puolelta.

Tässä on siis kysymyksessä psykologisen aseiden käyttäminen, ase jota kansainvälisissä suhteissa aikaisemmin on käytetty varsinaisesti sotien aikana, sotaikäyvien maiden tarkoitusperien hyväksi, jos ei tahdo ottaa lukuun tämän aseiden käyttämistä koko kapitalistista maailmaa vastaan sotakannalla olevan neuvostohallituksen toimesta. - Tässä on syytä muistuttaa raportissani no. 12 mainitusta presidentti Hooverin samaa asiaa koskevasta launnosta. Amerikan aktioni on siis käsitettävä presidentin julkilausuman politiikan noudattamiseksi.

Presidentti Hoover on yleensä erinomaisen käytännöllinen, kokemuseräisiä metodeja käyttävä mies. Hän suunnittelee toimenpiteensä huomioonottaen kaikki selville saatavat, kulloinkin käsillä olevaan asiaan vaikuttavat tosiasiat. Kun tosiasiat eivät ole riittävässä ja lopullisessa määrässä selville saatavissa, hänen toimenpiteillään on, ja tunnustetaan olevan, kokeilun luonne. New York Times t.k:n 4 p:nä mainitsee valtiosihteerin Stimson'in lausuneen:

"Oli odotettavissa että uuden diplomatian alalla suoritettu kokeilu vanhaa vastaan voi "shokeerata" monta vanhan koulun kannattajaa". Hän siis puhuu toimenpiteestä kokeena. Saa ehkä päätellä Yhdysvaltain tarkoituksen olleen osaksi saada suoritetuksi kokeilu.

Presidentti Hoover kyllä ennen mainitussa lausunnossaan ilmaisi käsityksensä olevan, että yleisen mielipiteen painostus läntisessä maailmassa riittäisi sanktionina. Kokeilu tuli suoritettavaksi itämaisissa.

Minun ei tässä tarvinne selostaa Venäjän vastausta edellä selostetun aktionin johdosta. Se, Venäjällä alkuaan julaistuna, lienee täydellisenä Ministeriön arkistossa. - Venäjän viittaus, että se piti Yhdysvaltain toimenpidettä epäystävällisenä aiheutti luonnollisesti selittävän oikaisun täältä päin.

Selittäen että Yhdysvaltain toimenpiteet asiassa päättyisivät tähän vastaukseen, jonka hän ei toimittaisi Venäjälle, vaan antaisi vain sanomalehdissä julaistavaksi, valtiosihteeri Stimson t.k:n 5 p:nä antoi seuraavan lausunnon. Jäljennän sen alkukielellä.

I have seen the text of the Russian memorandum as reported in the press.

Between co-signatories of the pact of Paris it can never be rightly thought unfriendly that one nation calls to the attention of another its obligations or the dangers to peace which from time to time arise.

As far back as The Hague convention of 1899, the nations of the world agreed that strangers to a dispute, on their own initiative, would make suggestions looking for peace between states which were at variance and that the exercise of that right is not to be regarded by the parties in conflict as an unfriendly act. This was reaffirmed again in 1907 and has been the recognized rule ever since.

The message of the American Government was sent not from unfriendly motives, but because this Government regards the pact of Paris as a covenant which has profoundly modified the attitude of the world toward peace and because this Government intends to shape its own policy accordingly.

In the language of the joint statement issued by the President of the United States and the prime minister of Great Britain on October 10 last, "both our governments

resolve to accept the peace pact not only as a declaration of good intentions but as a positive obligation to direct national policy in accordance with its pledge.

The present declaration of the authorities of Russia that they are now proceeding with direct negotiations which will make possible settlement of the conflict is not the least significant evidence to show that the public opinion of the world is a live factor which can be promptly mobilized and which has become a factor of prime importance in the solution of the problems and controversies which may arise between nations.

Kysymykseen, vastasiko toimenpide varsinaista tarkoitustaan, täällä on vastattu eri tavoilla. Ensi aluksi jotkut lehdet väittivät valtiosihtööri Stimson'in sanoneen, että sopimus Venäjän ja Mukden'in välillä oli p.o. aktionin tulos. Vaikkei tätä väitettä ole peruutettu, olen jokseenkin vakuutettu, ettei valtiosihtööri S. sellaista ole sanonut. Nojaan käsitykseni siihenkin, että valtioedepartementin virkamiehet, joiden kanssa olen asiasta puhunut, ovat puhuneet hyvin hiljaa ja varovaisesti tuloksista. Lehdet ovat julkaisseet useita Euroopan lehtien lausuntoja, joissa osoitetaan p.o.-laisten aktionien vahingollisuus rauhan sattuella ja sitä käytännössä ajavalle pääelimelle, Kansainliitolle. Toivoa sopii, että nämä lausunnot hedelmöittävät amerikalaisen yleisön ajattelua.

Millä tavoin Amerikassa reagoidaan aktioniin kokeiluna, on liian aikaista lausua. Minulla ei sitäpaitsi ole vielä koolla sanomalehtilausuntoja useammista lehdistä. Jotkut Amerikan etevimmät sanomalehtimiehet ovat rinnastaneet Amerikan esiintymisen kiinalais-venäläisessä selkkauksessa sen samanaikaiseen esiintymiseen Haitissa. Mutta tähän on toinen kysymys.

Yksityisissä keskusteluissa kuulee aktioniin viitattavan turhana eleenä, josta ei ollut hyötyä, vaan joka vaikutti haitallisesti osoittaessaan kuinka kömpelöiksi tällaiset toimenpiteet voivat muodostua, kun ne eivät iske aivan oikein asiaan, ja kun vaikutus riippuu eri tilanteissa olevain maiden erilai-

sesta reaktionista.

Kun keskustelin Mr. Kelley'n kanssa Suomen asenteesta, hän sanoi, että olisihan aivan turhaa Venäjän naapurimaiden, nyt kun tilanne on selviämässä, ryhtyä asiassa demonstroimaan ja siten ilman aihetta ehkä herättää pahaa verta Venäjällä. Hän sanoi eri maiden puoleen kääntymisen myöhästyneen ohi aktuellin hetken sen kautta, että määräys oli täältä sähkötetty Pariisiin ambassaadiin kehoituksella lähettää se sieltä Amerikan lähetystöille eri osissa Eurooppaa. Syystä jota täällä ei vielä tunnettu, mainittu ambassaadi oli toiminut niin hitaasti, että useimmat lähetystöt näyttivät saaneen^{sen} vasta 4 p:nä, vaikka se oli täältä lähetetty 1 p:nä.

Tänään on valtiodepartementista annettu julkisuuteen seuraava luettelo 33:sta tähän mennessä vastanneesta maasta ja vastauksen suunnasta:

1. Albania, favorable	17. Italy, favorable
2. Australia, favorable	18. Japan, unfavorable
3. Belgium, favorable	19. Mexico, favorable
4. Canada, favorable	20. Netherlands, favorable
5. Chile, favorable	21. Nicaragua, favorable
6. China, favorable	22. Panama, favorable
7. Cuba, favorable	23. Peru, favorable
8. Czechoslovakia, favorable	24. Poland, considering matter
9. Denmark, favorable (but will postpone action)	25. Portugal, favorable
10. Dominican Republic, favorable	26. Rumania, favorable
11. Egypt, favorable	27. Russia, unfavorable
12. France, favorable	28. Sweden, favorable (no action for present)
13. Germany, same views, different methods	29. Switzerland, to decide later
14. Great Britain, favorable	30. Turkey, favorable
15. Greece, favorable	31. Venezuela, favorable
16. Hungary, favorable (will wait few days)	32. Costa Rica, favorable
	33. Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes, favorable

A. A. A.

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5.

OSASTO: Cg

ASIA:

Ministeri Astromin raportti no 15.

Washington

28/12 1929.

Asiakirjavihko sisältää 6... kirjoitettua lehteä
Valtionarkistossa 18.8.1962

Johanni Yräsänen

Finnish Legation

Washington, D.C.

Joulukuun 28 p. 1929

ULKOASIAINMINISTERIÖ		
No 1/1880 h. D. 10 30		
10/12.30	No	111
RYHMÄ	OSASTO	ACIA
5	Ca.	

Herra Ulkoasiainministeri:

Ohellisena minulla on kunnia lähettää tämän vuoden
raporttini no. 15, joka koskee

Haitin epäjärjestyksiä.

Vastaanottakaa, Herra Ministeri, mitä suurimman
kunnioitukseni vakuutus.

L. Astrom

Herra Hjalmar J. Procope
Suomen Ulkoasiainministeri
y.m., y.m., y.m.
Helsinki

Washingtonissa olevan lähettilään

1929 vuoden

raportti N:o 15

joulukuun 28 päivältä

Haitin epäjärjestykset.

ULKOASIANMINISTERIÖ		
1/180 fac. 1930		
28/12/30	12	112
RYHMÄ	OSASTO	ALUE
5	C4	

Siihen nähden että Haitin tapahtumat sattuivat suunnilleen samanaikaisesti kuin Yhdysvaltain esiintyminen kiinalaisvenäläisen selkkauksen johdosta, voi edellyttää asiaan Eurooparakin kiinnitetyn tavallista suurempaa huomiota. Voi sentähden olla syytä tiedoittaa asian yhteydessä olevia seikkoja.

Tässä ei tarvinne lähemmin selostaa Yhdysvaltain suhteita Haitiin. Niistä on verrattain tarkkoja tietoja, m.m. teoksessa "American Foreign Relations 1929", jonka lähetystö on lähettänyt Ministeriön kirjastoon. Mainittakoon vain, että Haitin saarella, varsinkin kahdella sen niemikkeellä, joista toinen on Haitin tasavallan toinen Santo Domingon alueella, katsotaan olevan ensiluokkainen strateeginen merkitys Yhdysvaltain, ja varsinkin Panaman kanavan puollustuksen kannalta katsoen. Yhdysvallat ovat sentähden pitäneet erikoisen tärkeänä, ettei mikään vieras valta saisi jalansijaa saarella.

Haiti, oltuaan ennen Ranskan vallankumousta kukoistava ranskalainen siirtomaa, joka työvoimiin nähden nojasi neekerioirjiin, on vuodesta 1804 ollut itsenäinen "tasavalta", itseasiassa sotilasdiktatuuri, jossa diktaattorit toinen toisensa jälkeen väkivalloin anastivat vallan. Maa on köyhtynyt. Ranskalaisten rakentamat tiet, sillat ja vasijohdot ovat hävitetyt ja erämaa on uudestaan valloittanut laajat ranskalaisaikaiset viljelysalueet. Kansan tila on ollut mitä kurjin. Kolmatta miljoonaa käsitävästä asujamistosta n. 95 % on lukutaidotonta, mitä alkupe-

räisimmällä kannalla elävää. Maan asioita on hoitanut sivistynyt ylimystö, josta noin puolet mustia, toinen puoli mulatteja. Jakaantuen eri ryhmiin ihonvärin, perheryhmien ja johtajien mukaan, maa on tullut kuuluisaksi esimerkiksi sisäisistä ristiriidoistaan ja puuttuvasta kyvystään hoitaa asioitaan itsenäisenä maana.

Yhdysvaltain hoidossa Haitin asiat ovat olleet presidentti Wilson'in ajoilta. Sopimus, jonka mukaan Haitin asioita hoidetaan on vuodelta 1915 (Yhdysvaltain Treaty Series N:o 623), jota on jatkettu ja täydennetty 1917 ja 1919 allekirjoitetuilla sopimuksilla (Treaty Series 623 A ja 643). Jo sitä ennen amerikalaiset olivat astuneet esille amerikan kansalaisten ja ulkolaisten oikeuksien suojaamiseksi.

1914 William Jennings Bryan'in ollessa valtiosihtööri, ja Daniels'in ollessa laivastosihtööri amerikalaiset laskivat maihin merisotaväkeä pelastamaan ulkolaisten omistaman pankin varoja, joita Haitin hallitus oli käyttämässänsä asiaan kuulumattomalla tavalla. 500,000 dollaria pankin varoja siirrettiin sotalaivalla New Yorkiin talletettavaksi National City Bankissa. Senkin jälkeen valtiosihtööri Bryan jatkoi Haitin hallituksen varoittamista pysymään erillään pankin varoista, antaen m.m. näillä ve-sillä komentoa pitävälle amerikalaiselle amiraalille seuraavan määräyksen: "Varoittakaa Haitin hallitusta, että jos se yrittää siirtää pois pankin varoja, teidän on pakko harkita keinoja sellaisen osakkeenomaistajain oikeuksien loukkauksen estämiseksi".

Sopimus laadittiin 1915 hetkellä jolloin Haitissa oli tavallista ankarampi sekamelska ja jolloin juuri oli tapahtunut erikoisen räikeitä mestauksia, sekä vieraan maan (Ranskan) lähetystön loukkausta. Siihen aikaan myös pelättiin, että jollei Amerika ryhtyisi asiaan, joku muu valta sen tekisi, ehkä siten että (Saksa) perustaisi laivastotukikohdan Haitin saarelle. Hai-

tilaiset eivät kyllä sopimusta pyytäneet eivätkä tahtoneet. Voimakeinojen uhalla heidät siihen taivutettiin. Laivastosihtööri Daniels antoi m.m. seuraavat ohjeet komentavalle amiraalille:
"Omalla vastuullanne lausukaa Haitin kabinetille, että jos sopimus jää ratifioimatta, Amerikan hallituksella on aikomus pitää määräämisvaltaa Haitissa kunnes toivottu päämäärä on saavutettu".

Sopimuksen mukaan amerikalainen apulaisineen kantaa verot ja suorittaa valtion maksut, toinen amerikalainen toimii finanssi-asiain neuvojana. Amerikalaisten on avustettava maan taloudellista ja raha-asiallista kehitystä. Haitilainen järjestysmiliisi perustettiin, ja sen tuli olla amerikalaisten upseerien johtama ja harjoittama. Haiti sitoutui vielä olemaan luovuttamatta tai vuokraamatta mitään aluetta jollekin ulkovallalle.

Itse asiassa amerikalaiset ovat maata hallinneet tähän saakka, joko välittömästi tai nimellisesti haitilaisten elinten kautta. Sopimuksen voimassaoloajan tultua pidennetyksi se on voimassa vuoteen 1936. Amerikalaista sotaväkeä Haitissa tällä hetkellä on vain 700 miestä.

Amerikalaisten johdolla maassa on rakennettu teitä, finanssit asetettu kuntoon ja järjestys saatu säilytetyksi. Rockefeller säätiön toimesta on suoritettu suuri työ terveydenhoidon edistämiseksi. Kasvatuksellisia asioita ei sopimuksessa amerikalaisille pidätetty, mutta venyttämällä talouselämän edistämisvelvollisuutta koskevien määräysten tulkintaa, amerikalaisten toimesta, amerikalaista asiantuntemusta käyttäen on perustettu maataloudellinen keskusoppilaitos opettajien kasvattamiseksi, ja puolisensataa maataloudellista oppilaitosta eri osiin maaseutua, ja lisäksi on perustettu teknillisiä oppilaitoksia.

Joulukuun alussa esiintyneet epäjärjestykset saivat alkunsa koululakkona, maatalouskeskusoppilaitoksessa. Hallitus oli päättänyt jakaa tavanmukaiset stipendivarat entisestä poik-

keavalla tavalla. Koulun oppilaat ovat sivistyneistön lapsia. He ovat kaupunkilaisia, jotka valmistuvat opettajiksi, mutta halveksivat käytännöllistä työtä. Nyt oli viidesosa stipendiraahoista päätetty antaa maaseutulaisille, jotka otettaisiin koulun viljelystiloille työtä suorittamaan. Tämä otettiin lakon syyksi. Lääketieteellisen ja lainopillisen koulun oppilaat ryhtyivät sympatia-lakkoon. Käymistilassa ei enempää tarvittu saadakseen "vallankumouksellisia" voimia liikkeelle eri osissa maata. Epäjärjestyksiä tapahtui ja amerikalaisia sotavoimia tilattiin Yhdysvalloista kaiken varalta. Olot rauhoittuivat kuitenkin jo ennenkuin komennuskunta joutui perille. Rauhoittumiseen myötävaikuttivat vakuutukset, että amerikalaisille uskollinen nykyinen "presidentti" ei asettuisi ehdolle ensi keväänä pidettävissä vaaleissa. Enemmät epäjärjestykset lienevät nyt odotettavissa vasta vaalin yhteydessä. Tosin edellytetään, että vaalit suoritetaan amerikalaisen sotaväen suojelun alaisina. Väitetään ettei muulla tavoin ole ajateltavissa rauhallisia vaaleja. Miten asiat kehittyvät sen tulevaisuus osoittanee.

Presidentti Hoover ehdotti kongressille, tietojen epäjärjestyksestä saavuttua, viitaten jo vuosiviestissään esittämässään ajatukseen, varojen myöntämistä tutkimuslautakunnan lähettämiseksi Haitiin. Hän lausui, että vaikkakin Amerikan edustajat Haitissa olivat osoittaneet suurta taitoa ja antaumusta, ja saaneet aikaan suuria tuloksia p.o. kansan aineellisen kehityksen alalla, kokemus kuitenkin on osoittanut, selvemmin kuin alussa nähtiin, probleemiin liittyvät vaikeudet. Koko tilanne olisi nyt tarkastettava saavutetun kokemuksen valossa. Edustajahuone on tarvittavat varat jo äänestänyt ja senaatti epäilemättä tekee päätöksensä lähipäivinä. Lautakunta veloitetaan antamaan lausuntonsa 6 kuukauden kuluessa. Senjälkeen saataneen nähdä, mikä Hooverin presidenttikauden konstruktiviseksi ohjelmaksi tässä

asiassa otetaan.

Kommunistinen internationaali on osoittanut suurta harrastusta Haitin kysymykselle. Ovatko sen sormet olleet mukana edellä mainittujen levottomuuksien aikaansaamisessa sille otollisena hetkenä, en toistaiseksi ole saanut tietooni. Joka tapauksessa Haitin asian esilletuloa ajankohdalla, jolloin Yhdysvallat ryhtyivät demarchiinsa kiinalais-venäläisessä selkkauksessa on Yhdysvalloissakin käytetty ruokana ajattelulle. Niinpä tunnettu kirjailija, presidentti Hooverin ystävä ja etevin biograafi, William Hard eräässä tavannukaisessa radiopuheessaan esitti joi-takin katkeria paralelleja Venäjän ja Amerikan suhtautumisen välillä Kellogg-paktin taustaa vastaan, päättäen esityksensä seuraaviin kuulijakunnalle osoitettuihin kysymyksiin:

"Jos, arvoisa kuuntelija, olisit presidentti, huomaisit Kellogg-Briand paktin alaisina kaksi loogillista tietä edessäsi. Toinen on se, että niin Karaibian maissa kuin Keski-Amerikkassakin jatkat entistä suuntaa ja lasket maihin amerikalaisia joukkoja niin pian kuin näyttää todennäköiseltä että korvaamaton vahinkoa amerikalaisille intresseille tulee tapahtumaan. Tämä tietäisi, kaiken logiikan nimessä, että meidän on lakattava esittämästä vastalauseita muille maille, kuten Venäjälle, kun ne ryhtyvät samallaisiin toimenpiteisiin samallaisilla epäjärjestyksellisillä alueilla. - Toinen suunta olisi koettaa kehittää Kellogg-Briand'in rauhan paktia esittämällä vastalauseita kaikilla maailman kulmilla sellaista käyttäytymistä vastaan, jollaista on venäläisten käyttäytyminen Mandshuriassa. Tässä tapauksessa meidän on, logiikkaa noudattaen, kokonaan lakattava sekaantumasta asioihin Karaibian merellä ja Keski-Amerikassa, tarkoituksella saada silmänräpäyksessä aikaan järjestystä, ja meidän on käytännössä sallittava näiden maiden vajota niihin ohimeneviin kaos-tiloihin mihin ne haluavat vajota."

L. Astor